

Občina Brda

Č B R I Š K I
asnik

ŠTEVILKA 111 • LETNIK 27 • POLETJE 2023

Poletje v Brdih: pestrost dogajanja, priznanja in izzivi

Vstopili smo v poletni čas, ki otroke razveselijo z brezskrbnimi počitnicami. Resnici na ljubo si nekoliko oddahnemo tudi starši. Uvodnik pišem obdana s sadnimi drevesi, ki nas osrečujejo s sočnimi sadeži, vinogradi so polni sočnih grozdov, oljčniki pa se svetijo z zelenimi oljkami, ožarjenimi od sonca. Občasno nas obiščejo nevihtni oblaki, drugače dneve preživljamo v senci in zjutraj ter zvečer hitimo z opravili v naravi. Lahko obiščemo številne prireditve, saj sta pomlad in poletje polni prijetnih dogodkov in dosežkov, ki so obogatili življenje v našem slikovitem območju in mu dodali še večji čar. Bera dogajanja je tako velika, da bomo zaradi pomanjkanja prostora nekatere že napisane članke objavili v jesenski številki Briškega časnika.

V Vili Vipolže se je v začetku junija odvila slavnostna seja, kjer so nagradili izjemne posameznike in skupine, ki so si zaslužili priznanje za svoj prispevek k razvoju in promociji Brd. Po šestih letih smo v občini dobili novega častnega občana. Srčen stoječ poklon je k temu častitljivemu nazivu pospremil arhitekta Izidorja Simčiča, ki je širše poznan kot Dorče. Spoštljivo smo se priklonili njegovi izjemnosti in nadarjenosti ter se zavedali, kako pomemben je njegov prispevek pri oblikovanju našega okolja. V obrazložitvi je zapisano, da je ogromno doprinesel k razvoju prepoznavnosti Občine Brda, k ohranitvi arhitekturne dediščine in k vzpostavitvi sloga sodobne arhitekture z izrazito briško identiteto.

Na slavnostni seji so podelili tri nagrade, in sicer Alešu Kristančiču, Ivanu Skubinu, ki se dogodka ni mogel udeležiti zaradi razstavljanja v Parizu, in Edoardu (Edyju) Reji. Občinska priznanja pa so prejeli Nogometni klub Brda Dobrovo, Vanda Cukjati in Lea Blažič. Župan je na slavnostni seji podelil še županove čestitke za vidnejše dosežke v preteklem letu. Številni nagrajenci

so ponovno dokazali, da v Brdih živijo izredni ljudje, ki s strastjo in navdihom oblikujejo uspešno zgodbo našega prostora.

Ob bok jim postavimo še vinarje in oljkarje, ki so v tem času prejeli kopico mednarodnih nagrad in priznanj. Njihova predanost in skrb za tradicijo, združena s sodobnimi tehnologijami, pomembno prispevata k razvoju na tem območju.

Praznik češenj je bil med prvimi, ki je ime naše dežele ponesel po Sloveniji. Po skoraj šestih desetletjih je letos dobil novo podobo. Nov festivalski koncept je nastajal v sodelovanju z domačini. Z njim so želeli povezati Brice, dodati dušo in osebni pristop ter razpršiti dogajanje na peterico briških vasic. Prav gotovo je bil tudi to svojevrsten izziv Tini Novak Samec, ki začenja svoj tretji mandat v vlogi direktorice ZTKMŠ Brda in nam v tej številki Briškega časnika predstavlja strategijo za trajnostni razvoj in trženje turizma.

Člani Planinskega društva Brda in vsi ostali smo se konec maja razveselili prenovljene koče na Koradi. Čestitamo planincem, ki so dokazali, da se s pridnostjo, vztrajnostjo in prostovoljnimi delom lahko veliko naredi, in vas vabimo, da jo obiščete.

V tem času smo se prvič zapeljali po obvoznici v Kojskem, ki na slovesno odprtje še čaka, v Višnjeviku pa je po dveh letih ponovno zaživel Praznik rebele in oljčnega olja. Predstavljamo vam pletarstvo in sušenje sliv, ki sta kot izdelava piconov in prunel vpisana v državni Register nesnovne kulturne dediščine, vinarji pa so sooblikovali kar tri odmevne dogodke, in sicer Brda in vino, Dan odprtih kleti in festival Brda&Friends.

V pomladnem in poletnem času se odvija bogat kulturni program. Na sporedu so koncerti, gledališke predstave, razstave in festivali, nekatere smo obiskali in vam jih predstavljamo na naslednji straneh, drugi pa bodo dobili prostor v poletni številki.

Posebno pozornost si zasluži čistilna akcija »Škovace w'n«, ki je bila letos zaradi vremena nekoliko slabše obiskana, vendar je njeno sporočilo vedno aktualno. Brike in Brice želijo spodbuditi k zavedanju, da je ta kotiček sveta naš in se je zanj vredno potruditi in skrbeti.

Na žalost pa se ne moremo izogniti tudi manj prijetnim dogodkom, kot sta vandalizem in uničevanje. Skoraj v vsaki številki nas kakšen domačin seznani o namernem uničevanju pridelkov, rastlin in predmetov. Res ne razumem tega dela človeške narave, ki strmi k tako neodgovornemu ravnanju, ko pa smo ob sožitju, spoštovanju in sobivanju obdana s prečudovito energijo. Verjamem, da bodo uničevalci spregledali in našli moč, da bodo stiske in nesporazume reševali po drugačni poti.

Prav te dni je v Vili Vipolže potekal Festival naravne hrane, zvoka in sprostitev in prav slednjega vam želim obilo v preostanku teh poletnih mesecev.

Lucija Prinčič Terpin,
odgovorna urednica

Ustanovitelj in založnik:
OBČINA BRDA

UREDNIŠTVO:
Anita Manfreda, glavna urednica
Lucija Prinčič Terpin, odgovorna urednica
Vanda Colja, redakcija, tehnično urejanje
Andrej Colja, fotografije
Ana Cukjati, lektura
Mateja Mavrič, tajnica uredništva

Člani
Milena Beguš, Monika Prinčič,
Goran Simčič, Iva Sivec,
Mateja Drnovšek, Erika Koncut

Oglasno trženje:
Tina Testen Kumar s.p.,
mobi: 040 475 676
e-pošta: tina.testen@gmail.com

Oblikovanje oglasov:
DESENIA Danijela Milašinović s.p.

Za lekturo oglašnih sporočil
so odgovorni naročniki oglasov

Naslov uredništva:
BRIŠKI ČASNIK,
Trg 25. maja 2,
5212 Dobrovo,
tel.: (05) 335 10 38,
031 220528

Računalniški prelom, litografija in tisk:
GRAFIKA SOČA

Briški časnik prejme brezplačno vsako
gospodinjstvo občine Brda.

issn 1318-8860

Naklada: 2650 izvodov
Po mnenju Urada vlade za informiranje je
javno glasilo Briški
časnik proizvod informativnega značaja iz 13.
točke tarifne številke 3
tarife prometnega davka, po kateri se
plačuje DDV.

Briški časnik na internetu:
www.obcina-brda.si

Fotografija na naslovnici:
Damijan Simčič, ZOSO

Uvodna županova misel

Cenjeni občanke in občani, bralke in bralci Briškega časnika!

V rokah imate 111. številko Briškega časnika. Glasilo Občine Brda, občank in občanov, je v preteklih letih malodane zapisalo skoraj sleherni dosežek naše občine in naših občanov. Ponosen sem, da se v Brdih lahko ponášamo z glasilom z eno najdaljših neprekinjenih kilometrin v Sloveniji. Pohvala gre tako uredništvu kot tudi vsem vam, ki pridno sporočate in pošiljate svoje reportaže ter članke uredništvu.

Vesel sem tudi, da v tokratni številki med občinskimi nagrajenci v ospredje postavljamo ravno človeka, ki je veliko pripomogel k odpiranju razvojnih priložnosti te čudovite deželice onkraj Soče, ki ji pravimo Brda. Moj cenjeni prijatelj Izidor Simčič, letošnji prejemnik naziva častnega občana, mi je bil posebna opora in usmeritev, kaj Brda potrebujejo in kaj zmorejo. Prepričan sem, da so rezultati vidni na vsakem koraku.

Ko pišem te besede, že smelo uporabljamo težko pričakovano obvoznico Kojsko. Slavnostno odprtje bo sicer še malo počakalo, da bodo v Kojskem zaključena popolnoma vsa dela tudi na odcepu od Kaleh proti Gonjačam, a skoraj 7-milijonska investicija je dobila svoj epilog. Vaško središče Kojskega se je oddahnilo od prometa, zaradi česar je tudi varnejša pot otrok v tamkajšnjo šolo in vrtec, pa tudi ambulanto. Ko že omenjam slednjo, tudi njena obnova bo sedaj prišla na vrsto, predvsem pa dostop za invalide. Kaj in kako smo v Briškem časniku že pojasnjevali v nedavnih številkah.

Gradbeni stroji še vedno brnijo v Vipolžah, kjer dela na kolesarski stezi v tem poletju prehajajo v zaključno fazo. V Športnem parku Vipolže tudi bogatimo ponudbo športnih dejavnosti: uspešno smo pridobili sofinanciranje projekta fitnesa na prostem. Tudi v prihodnjih mesecih motorji gradbenih strojev ne bodo počivali. Po zaključku del v Kojskem se odpira novo gradbišče na cestnem odseku med vasema Dobrovo in Biljana. Investicija je vredna 1,8 milijona evrov, vključuje pa obnovo in razširitev ceste ter ureditev pločnika in javne razsvetljave. V sklopu del bo urejen tudi varnejši dostop do vrtca in šole. Na tem mestu lahko napovem, da se obnova državnih cest v Brdih ne zaključuje na Dobrovem, temveč da v nadaljevanju sledi posodobitev odseka od Štalonov do Križade ter širitev cestnega odseka do nekdanjega mednarodnega mejnega prehoda Neblo. Gotovo

najbolj pričakovana v tem trenutku je investicija v novo enoto vrtca na Dobrovem, kjer bomo pridobili štiri sodobne oddelke prav za najmlajše. Kmalu pričakujemo izdajo gradbenega dovoljenja, investicija pa je težka 1,7 milijona evrov, katerih polovico, kot je že znano, bo prispevala država.

Živahni meseci so torej za nami, še živahnejši nas čakajo v prihodnjem obdobju. Gotovo bo to prineslo določene izzive, kar zadeva cestnih zapor, ropota ali prahu na območjih investicij, vendar na tem mestu apeliram na veliko mero potrpežljivosti. Gre - gotovo se boste strinjali z menoj - za investicije, ki bodo znatno pripomogle k izboljšanju kakovosti bivanja v naši občini.

Junij ni samo mesec briškega občinskega praznika, Festivala briške češnje, temveč tudi mesec, ko praznuje naša ljuba domovina. Letos smo devetindvajsetič nazdravili Občini Brda, dvaintridesetič pa samostojni državi Sloveniji in na tem mestu želim vsem vam, cenjeni občanke in občani, bralke in bralci Briškega časnika, da bi bili ponosni na prehojene razvojne poti tako na lokalni kot tudi na državni ravni. Vsi smo del skupnosti in složna skupnost je naša moč. Čestitke!

župan Franc Mužič

Katalonska turistična organizacija

Delegacija iz turistične velesile dobre prakse iskala tudi v Brdih

V aprilu smo v Brdih gostili delegacijo iz Katalonije v Španiji, ki si je ogledala primere dobrih praks iz naše turistične destinacije. Zanimalo jih je, na čem temelji briški turizem in osebni pristop do gosta. Delegacijo so v Brdih sprejeli podžupan Jure Spacal, direktorica občinske uprave Anita Manfreda, direktor RRA severne Primorske Črtomir Špacapan in direktorica ZT-KMŠ Brda Tina Novak Samec.

Direktorja katalonske turistične organizacije Patrika Torrenta so Brda navdušila ob predstavitvi dobrih praks na področju enogastronomije v severnoirskem Belfastu, kjer je briške dobre prakse predstavljala direktorica ZT-KMŠ Brda. Tako je skupaj s preostalimi člani delegacije ob obisku Slovenije poleg Ljubljane in Bohinja obiskal tudi našo v cvetje sadnih dreves odeto deželico.

Delegacija, ki sta jo med drugim spremljala tudi minister za delo in gospodarstvo Roger Torrent i Ramió ter generalna direktorica direktorata za turizem Marta Domènech i Tomàs, si je v sklopu ture po Brdih ogledala Klet Brda, kjer jo je sprejel direktor Silvan Peršolja, in klet Erzetič, kjer je posebnosti briške kapljice predstavil Andrej Erzetič. Poleg vina je delegacija preizkusila tudi degustacijo oljčnih olj pod mentorstvom Davisa Prinčiča, z briško kulinariko pa se je spoznala tudi na Domačiji Belica, kjer je briške jedi orisala gospodinja Meri. Delegacija se je povzpela še na stolp v Gonjačah ter briške griče doživela z wine safarijem.

Po vzoru katalonske delegacije je Brda, poleg Ljubljane in Bleda s predstavitvijo skupnosti Julijskih Alp, katerih član so tudi Brda, v svoj program ob obisku dobrih praks v Sloveniji umestila tudi delegacija turističnih predstavnikov in strokovnjakov Severne Irske, ki jo je vodil mednarodno priznan profesor Terry Stevens.

»Počaščeni in ponosni smo, da svetovno uveljavljene turistične destinacije ob bok zgodovinskih slovenskih turističnih krajev, kot so Ljubljana, Bled in Bohinj, stavijo prav Brda. Dejstvo, da jih fascinira naša strategija, upravljanje destinacijskega managementa, delovanja in povezovanje institucij, lokalne skupnosti in deležnikov, je

Delegacija iz Katalonije v Brdih

Delegacija turističnih predstavnikov in strokovnjakov Severne Irske

dokaz velikega preboja na parketu turistične industrije, kar nam je v izjemno zadovoljstvo,« zaključila Tina Novak Samec.

Erika Koncut

Fotografija: Tina Novak Samec

Nov koncept Praznika češenj povezal celotna Brda

Festival briške češnje v osrčju petih vasi

Po skoraj šestih desetletjih enotnega Praznika češenj s tradicionalno povorko v upravnem središču Brd smo letos spremenili koncept praznovanja bri-

Preoblikovati koncept Praznika češenj, ki smo mu v Brdih sledili kar 56 let, ni bila lahka naloga. V tem obdobju se je marsikaj spremenilo, vedeli smo, da praznik kot tak ni več primeren za Brda in tudi številni Brici in Brike se z njim nismo več identificirali. Dobro temelje za novo zgodbo briškega praznika smo nastavili že v dveh letih pandemije, ko smo bili primorani zaradi omejitev združevanja ljudi razmišljati drugače. Ponesti briško češnjo v vsak dom in skozi različne namige omogočiti slehernemu obiskovalcu, da si naredi »svoj praznik češenj« ter s tem spozna dobršni del Brd in briških doživetij, so bile glavne zastavljene smernice. S spreminjanjem tradicionalnega dogodka smo se dobro zavedali, čemu gremo naproti, saj vsaka sprememba terja odpor ter po drugi strani veliko večje napore kot le postavitve čisto novega produkta ali dogodka. Verjamem, da so številni Brici ob predstavitvi novega koncepta samo zmajali z glavo, nekateri izražali svoje nestrinjanje, kar je povsem normalno. Trdno smo bili prepričani, da je to za Brda prava pot, na katero pa lahko stopimo le skupaj, povezano. Ni naključje, da nam vsi priznavajo: »Ko Brici stopijo skupaj, premikajo meje!« In smo jih!

ške češnje, sadeža, ki je briškim kmetijam pretekla stoletja prinašal prvi vir dohodka in še vedno pomeni pričetek sezone svežega briškega sadja.

Nov koncept je nastal v sodelovanju z domačini

Pri nastavljanju novega koncepta smo zasledovali več ciljev: povečati pripadnost Bricev do našega največjega praznika, da bomo z veseljem in ponosom na ta dogodek povabili svoje prijatelje; vdahiniti dušo in osebni pristop, ta naš gostoljubni in prijateljski odnos; decentralizirati dogodek in razpršiti obisk ter s tem razbremeniti okolje; zagotoviti ponudbo pridelkov, izdelkov, doživetij, glasbe in plesa za cel dan oz. dva dni; pokazati obiskovalcem vasi in posebnosti Brd, v katerih se sicer lahko ne bi ustavili; z organiziranim brezplačnim krožnim avtobusnim prevozom in spodbujanjem uporabe koles in e-koles zmanjšati ogljični odtis; ustvariti bolj butično in ne-masovno dogajanje ... ter pokazati, da je briški človek v osrčju dogajanja in ponudbe!

»Nov koncept je nastal ravno v sodelovanju z domačini. V pogovoru z njimi, pa tudi z Darinko Sirk, ki je pred skoraj šestimi desetletji dala pobudo za organizacijo Praznika češenj, smo ugotovili, da je prvotni koncept Praznika češenj izpel svojo zgodbo. K spremembi koncepta je gotovo botrovala epidemija, svoje pristavlja pa tudi zavezanost teritorija k trajnosti in razpršitvi obiska čez celotni teritorij ter na ta način zmanjšanje obremenitve Dobrovega. Želimo, da to praznovanje rdeče kraljice briških teras ponovno postane praznik vseh Brik in Bricev. Časi so se spremenili,« razloge za novo snovanje Praznika češenj pojasnjuje direktorica ZTKMŠ Brda Tina Novak Samec.

Povezovalna in glavna nit Festivala briške češnje

Nov koncept Praznika češenj povezal celotna Brda

ostaja rdeča kraljica briških sadovnjakov – češnja, dogajanje pa smo preselili v peterico briških vasic. Kojsko, Gonjače, Kozana, Dobrovo in Medana so bili letošnji odri dogajanja praznovanja briške češnje. V osrčju petih vasi so obiskovalci našli stojnice z briškimi češnjami, ki jih je bilo zaradi slabe letine in nedeljskega dežja glede na povpraševanje občutno premalo. Tu so bili tudi drugi lokalni produkti in obrtniški izdelki, glasbeni in animacijski program ter delavnice za vse generacije. Briško tradicijo ter življenje v Brdih nekoč in danes smo prikazali skozi kopico etnoloških vsebin, od predvajanja filmov, razstave fotografij, animacij s tradicionalno vsebino. V Kozani velja izpostaviti priložnostno razstavo, ki so jo domačini postavili v vaškem zvoniku. V Kojskem so se v družbi Briških žena in deklet preizkusili v kuhanju tradicionalnih jedi, v Gonjačah v igrah s kartami. V Medani je bilo nepogrešljivo druženje z medanskimi gostinci in vinarji. Na Dobrovem ni manjkala obogatena tradicionalna razstava češenj, predvajanje filmov briških režiserk ter kuharskih šovov. Povezovalna nit s tradicijo ohranja še tradicionalni Pohod od češnje do češnje v domeni Planinskega društva Brda ter panoramska vožnja s starodobnimi vozili skozi briške vasi.

Cilji novega koncepta, ki sta ga trdno podpirala tudi župan Franc Mužič ter Združenje sadjarjev Brda, so tudi sledenje sprejeti strategiji trajnostnega turizma in trženja v Občini Brda, povezovanje lokalnega prebivalstva v lokalne dogodke promocije lokalnih produktov, pospeševanje prodaje briških češenj, dvig kvalitete le-teh in uveljavljanje blagovne znamke Briška češnja.

»To so Brda, to smo mi!«

V Brda smo s prenovljeno podobo in celovito komunikacijo v Sloveniji, Avstriji in Italiji pripeljali nov segment obiskovalcev. Tistih, ki cenijo našo lokalno

ponudbo, pridelke in izdelke. Številni so Brda obiskali prvič in zagotovo ne zadnjič. Res nam je v nedeljo dopoldne vreme nekoliko ponagajalo, sledilo je pomanjkanje češenj, ki jih naši sadjarji nabirajo zgodaj zjutraj istega dne. Pa vendar se lahko s pravo komunikacijo tudi jezo obiskovalcev vsaj pol omili, ko jim razložiš, da je to garancija, da so naše češnje res naše, lokalne in sveže ubrane. Imamo vpliv na marsikaj, na vreme in naravo ne. In prav je tako.

»V prihodnje si želimo Festival briške češnje nadgraditi z organizacijo mednarodnega kongresa o briški češnji po vzoru Masterclassa Brda Home of Rebula ter tudi oblikovati doživetja, ki imajo kot osnovni produkt briške češnje čez celotno leto. V Brdih namreč stavimo na ohranjanje biodiverzitete in identitete krajine. Imamo vse danosti, da postanemo primer dobre prakse tudi na tem področju ohranjanja identitete briške češnje in briškega sadja,« še dodaja Tina Novak Samec.

Za letošnji Festival briške češnje smo prejeli številne pohvale domačinov, obiskovalcev kot tudi pomembnih turističnih akterjev in organizatorjev. Posebna zahvala gre našim soorganizatorjem VS Kozana, Klubu mladine Kozana, VS Kojsko, društvu za kulturo, turizem in šport Kojsko, društvu To je Medana, družbi Kontrabant, Osnovni šoli Alojza Gradnika Dobrovo, Društvu sadjarjev Brda kot tudi vsem našim ponudnikom, gostujočim stojničarjem, nastopajočim ter številnim zunanjim sodelavcem, ki so nepogrešljivi pri organizaciji večjih briških dogodkov. Veliko je tistih, ki v ozadju pomagajo, so nevidni, pa vendar izjemno pomembni. Skupaj smo postavili dobre temelje za nadgradnjo Festivala briške češnje 2024. Utrdili smo naše sodelovanje, povezali naše prebivalce v skupnost. To so Brda, to smo mi!

Tina Novak Samec, direktorica ZTKMŠ Brda
Fotografija: Damjan Simčič ZOSO

Na sprejemu Generalnega konzulata Republike Slovenije v Trstu

Brda z briško češnjo v Trstu

Brda so se skupaj z Vipavsko dolino in Krasom na povabilo STO predstavništva iz Milana udeležila sprejema ob počastitvi dneva državnosti v organizaciji Generalnega konzulata RS v Trstu v prisotnosti konzula Gregorja Šuca. Na prireditvi je bil slavnostni govornik minister Matej Arčon iz Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Slovesnosti sta se kot predstavnika Občine Brda udeležila podžupan Jurij Špacial in direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tina Novak Samec. Brda so sprejem obogatila s kraljico sadja, briško češnjo s Kmetije Drnovšček. Briške žene in dekleta so pripravile češnjevo pecivo, Klet Brda je poskrbela za dobrodošlico s peninama Bagueri Brut in Bagueri Rose.

Tina Novak Samec,
direktorica ZTKMŠ Brda

Tradicionalna počastitev dneva državnosti v Cerovem

Ocenjevali so »t'bujši« cerovski kruh

Dan državnosti Cerovo

Tudi letos se je na predvečer dneva državnosti v Cerovem odvijala počastitev rojstnemu dnevu Slovenije. Večer se je začel s kulturnim programom, ki sta ga vodila Dominik Rusjan in komik Igor Malalan. Kulturni program so oblikovali tudi učenci POŠ Kojško, plesalci Los pravilos, moški pevski zbor Srečko Kumar in harmonikarski orkester Hram. Letos je obiskovalce v imenu župana nagovorila občinska svetnica Nadja Šfiligoj. Kulturnemu programu je sledila plesna animacija društva Los pravilos in veselica vse do jutranjih ur s skupino Happy day.

Novost letošnjega praznovanja je bilo ocenjevanje »t'bujšega« cerovskega kruha. Zakaj prav kruha? Ker nas domač kruh spominja na vonj po domu, Slovenija pa je naš dom. Na tekmovanje se je prijavilo kar sedem pekov in pekov kruha, ki so ga obiskovalci okušali in izbrali najboljšega. Priznanje za »t'bujši« kruh je prejel Pavlo Furlan.

Mladinski klub Cerovo se zahvaljuje vsem za pomoč pri oblikovanju in izvedbi tradicionalne prireditve. Se vidimo spet naslednje leto.

Mladinski klub Cerovo - DŽC

4., 5. in 6. seja Občinskega sveta Občine Brda

Letos več investicijskih izzivov

Občinski svet Občine Brda je spomladanski niz rednih sej pričel konec marca. Do slavnostne seje so svetniki gradiva obravnavali na treh sejah, katerih nekaj pomembnejših tem izpostavljamo v nadaljevanju.

Voda za četrtno dražja

Briški uporabniki so podražitev storitev občutili tudi na položnicah za vodo. Kar za četrtno je ta dražja. Predlagano ceno so svetniki potrdili na 4. redni seji. Cena storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo (vodarina) od aprila znaša 1,1975 evra/m³ (brez DDV), omrežnina, torej cena uporabe javne infrastrukture (omrežnina) za oskrbo s pitno vodo za faktor 1 (za premer vodomera DN ≤ 20) pa 13,3792 evra/mesec (brez DDV). Na 4. seji je bila potrjena tudi nova cena odvajanja in čiščenja odpadnih voda.

Drugi najtežji proračun v zgodovini briške občine

Skoraj 11 milijonov evrov je težak prvi letošnji rebalans proračuna. Investicije so planirane v znesku 4.382.561 evrov. Od tega bo država primaknila 563.824 evrov, Evropska unija 1.078.241 evrov, donacije za investicije pa znašajo 68.390 evrov. Predvidena je tudi zadolžitev v višini 600.000 evrov, prav tako za investicije.

Več podpore športu

V letošnjem letu bo za programe športa v občini namenjenih 666.649 evrov, slaba polovica bo potrebna za drugo fazo izgradnje nogometnega igrišča z umetno travo v Športnem parku Vipolže. Letni program športa, ki je bil potrjen na marčevski seji, je bil skupaj s Pravilnikom Občine Brda o sofinanciranju programov športa in Odlokom o Rebalansu I. Proračunu Občine Brda za leto 2023 tudi podlaga za objavo Javnega razpisa za sofinanciranje programov športa v Občini Brda v letu 2023, ki je tokrat športom v društvih zagotovil nekoliko več sredstev.

Svetniki so na marčevski seji prisluhnili tudi poročilu Medobčinske uprave Mestne občine Nova Gorica, Ob-

čine Ajdovščina in Občine Brda za leto 2022, potrdili pa novo ceno prilagojenega programa za predšolske otroke v Osnovni šoli Kozara Nova Gorica. Izrazili so še soglasje dodelitvi dela plače za redno delovno uspešnost direktorjev javnih zavodov Osnovna šola Kozara Nova Gorica, Ljudska univerza Nova Gorica, Gasilska enota Nova Gorica, Zavod za turizem, kulturo, mladino in šport Brda in Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica. Pri slednji so tudi podali soglasje k imenovanju direktorice. Nenazadnje pa so svetniki v Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu v Občini Brda na predlog občinske uprave namesto Dejana Rusjana, vodje oddelka za okolje in prostor, komunalno dejavnost in investicije, imenovali Sebastjana Arčona, vodjo Režijskega obrata.

Leto 2022 v znamenju podražitev v gradbeništvu in zamikov realizacij investicij

Sredi aprila je občinski svet obravnaval zaključni račun Proračuna Občine Brda za leto 2022. Spremenjene okoliščine so tekom leta vplivale tako na prihodkovno kot tudi na odhodkovno stran, zato sta bili potrebni dve uskladitvi: maja in oktobra. Kot je pojasnila vodja oddelka za finance in gospodarske dejavnosti Beti Kumar, je največja razlika nastala pri realizaciji projekta ureditve kolesarske poti Dobrovo–Vipolže. Tudi nekateri drugi projekti se niso izpeljali v letu 2022 in so se prenesli v leto 2023.

Ugodnosti pri postavitvi sončne elektrarne bodo z novim letom veliko manjše

Aprilska seja je bila tudi v znamenju energetske učinkovitosti. Svetniki so se seznanili z letnim poročilom agencije GOLEA o izvedenih ukrepih iz akcijskega načrta lokalnega energetskega koncepta in njihovih učinkih za leto 2022 ter planom aktivnosti za leto 2023. V sklopu obravnave je bila izpostavljena tudi zakonodajna sprememba. Pri sončnih elektrarnah, ki bodo registrirane po novem zakonu, bo potrebno na vsako iz omrežja prevzeto energijo plačali omrežnino, medtem ko je to pri sončnih elektrarnah registriranih še po starem zakonu

4., 5. in 6. seja Občinskega sveta Občine Brda

brezplačno. Zato, tako poudarja Rajko Leban, direktor agencije GOLEA, je potrebno v letošnjem letu vložiti vlogo za pridobitev soglasja za priključitev sončne elektrarne in v drugem letu realizirati ter registrirati takšno sončno elektrarno. Povedal je še, da tudi Občina Brda, v kolikor z aktivnostmi prične takoj, lahko projekt energetske samooskrbe uredi pravočasno še v skladu z ugodnostmi starega zakona, s popisom potencialnih lokacij namestitve je namreč že pričela. Sicer pa je poudaril, da je Občina Brda dosegla cilje iz Lokalnega energetskega načrta, ki ga je sprejela pred desetimi leti, saj ima prenovljene vse občinske stavbe in uvedene obnovljive vire energije. V pripravi je nov Lokalni energetski koncept.

Več kot polovica nakazanih posojil za kmetijstvo briškim prosilcem

V letu 2022 je Javni sklad malega gospodarstva Goriške izvajal sedem razpisov; štiri, ki so bili objavljeni 4. 6. 2021, in tri, ki so bili objavljeni dobro leto kasneje. Sklad je nakazal tudi posojilo, odobreno v okviru razpisa za investicije iz leta 2020, saj je posojilojemalec potreboval daljši čas za ureditev zavarovanja. Iz Občine Brda je za brezobrestno posojilo zaprosilo 8 prosilcev, katerim je bilo nakazanih skupno 221.860 evrov oziroma 9 % vseh posojil. Od tega sta dva prosilca pridobila skupno 60.200 evrov posojil za investicije, šest prosilcev pa je na razpisu neposrednih posojil za področje kmetijstva pridobilo skupno 161.660 evrov. Sicer pa je sklad dvema poslovnima subjektoma z naslovom v Mestni občini Nova Gorica odobril in nakazal posojili v skupni višini 200.000 evrov za investicije, ki se bodo izvajale v Občini Brda, v decembru 2022 pa je posojilojemalcu iz Občine Brda odobril posojilo v višini 59.300 evrov za področje kmetijstva, ki je bilo nakazano v januarju 2023. Velja omeniti, da sklad v letu 2023 načrtuje objavo novih razpisov v skupni višini 1.800.000 evrov; od tega bo 500.000 evrov namenjenih razpisu za kmetijstvo in 1.300.000 evrov razpisoma s področja gospodarstva.

V skladu s poslovnim in finančnim načrtom Javnega sklada malega gospodarstva Goriške za leto 2023 bodo občine ustanoviteljice vplačale deleže za povečanje namenskega premoženja sklada po kriteriju delitvene bilance v znesku 232.985,11 evra, za delovanje sklada pa 229.595 evrov. Znesek vplačila Občine Brda v namensko premoženje sklada znaša 23.298,51 evra, za delovanje pa 21.311,72 evra.

Uspešno uvedli Formativno pedagogiko, več težav s kuhinjo in medvrstniškim nasiljem

Zadnji udarci ukrepov zaradi epidemije so zaznamovali delovanje Osnovne šole Alojza Gradnika Dobrovo tudi v letu 2022, je svetnikom ob poročanju o delovanju briškega šolskega zavoda pojasnil ravnatelj Uroš Kobal ter dodal, da poslujejo gospodarno in učinkovito in da so z razpoložljivimi sredstvi poslovno leto 2022 uspešno in strokovno zaključili. Zaradi izrazitega poslabšanja razmer na trgu ter nepredvidenih investicij ob koncu šolskega leta vseh načrtovanih aktivnosti sicer niso uspeli realizirati. Se pa šola sooča z novimi izzivi: šolska infrastruktura je, kot je navedel Kobal, dotrajana, zato bo potrebno sistematično in celostno načrtovanje ter fazna obnova. Sicer pa zaznavajo povečano število medvrstniškega nasilja, zato bodo v prihodnje še okrepili preventivo in vzgojno delovanje. V nadaljevanju razprave je bila izpostavljena problematika šolske kuhinje, predvsem glede stiske s prostorom in pomanjkanja kadra. Izpostavljena so bila tudi vprašanja glede pomanjkanja interesa za obisk podjetniškega krožka s strani učencev in koriščenja donatorskih sredstev.

Najmlajši se bodo razveselili novih prostorov

Prva starostna skupina najmlajših v organiziranem varstvu bo ob izgradnji novega vrtca, ki je umeščen severneje od obstoječega travnatega igrišča med osnovno šolo in vrtcem, pridobila štiri nove igralnice. Velja pripomniti tudi, da je že predvidena površina za dozidavo dveh enot, v kolikor bi se kasneje izkazala potreba po dodatnih prostorih. Svetniki so ob seznanitvi z načrtom izrazili pripombe glede zelene strehe ter glede ozke dostopne poti. Glede slednje je vodja oddelka za okolje in prostor, komunalno dejavnost in investicije Dejan Rusjan pojasnil, da ima občina vzporedno s tem projektom že oddano naročilo projektantu ceste za vzpostavitev javne poti pod šolo, predvidena je razširitev te poti, kot je bilo prvotno že načrtovano v sklopu projekta za izgradnjo nove telovadnice. V obravnavi bo tudi obstoječe avtobusno postajališče.

4., 5. in 6. seja Občinskega sveta Občine Brda

Potrjena je nova strategija za trajnostni razvoj in trženje turizma v Občini Brda 2023–2028: v ospredju je briški človek

Gre za opredelitev krovnega razvojnega koncepta za področje turizma za Občino Brda – z vključitvijo oziroma navezavo na ključne presečne politike (kmetijstvo, mobilnost ter ambient in urejanje prostora) – s katerimi je turizem v Občini Brda tesno povezan oziroma ga ni mogoče obravnavati in strateško razvijati brez teh politik.

Vračajo se tuji gostje

Na aprilski seji so se svetniki seznanili s poslovnim poročilom Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda. Kot je pojasnila direktorica Tina Novak Samec, se je lastni delež v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 povečal. Tudi število nočitev se je ohranilo na nivoju leta 2021 (58.420 nočitev), ravno tako prihodki iz naslova turistične takse (106.923,80 evra). Če so v prvi polovici leta upad gostov iz tujine uspeli nadomestiti s prihodom slovenskih gostov, so v drugi polovici leta že beležili povečan prihod tujih gostov. Leto je destinacija zaključila z razmerjem 58 % ustvarjenih nočitev s strani tujih gostov in skoraj 42 % nočitev s strani domačih gostov. Glede trženja Vile Vipolže velja izpostaviti, da se je zaradi začetku leta še veljavnih številnih ukrepov za zaježitev epidemije večina poslovnih dogodkov izvedla v drugi polovici leta. Tudi z vidika organizacije porok, ki zahteva planiranje vsaj pol leta vnaprej, je bilo leto 2022 še precej negotovo. Sicer pa je Vila Vipolže v letu 2022 pridobila certifikat Green key ter znak Slovenia Green za sobe, atrakcijo, kongresni prostor in kulinariko. Z letom 2022 so začeli tudi s trženjem sob v Vili Vipolže, predvsem za poročne pare in poslovne goste. Mladinski center Brda je tudi zadihal s polnimi pljuči: v letu 2022 je bilo varstvo organizirano in izpeljano v času vseh šolskih počitnic, vpis v poletno počitniško varstvo pa je bil rekorden. Od februarja do oktobra so bili v centru organizirani številni dogodki, od predavanj do delavnic. Na področju športa pa velja v ospredje postaviti sodelovanje pri organizaciji dogodka Eco maratona Brda – Collio in 28. kolesarski dirki po Sloveniji.

Občinski svet Občine Brda je na aprilski seji sprejel še odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o kategorizaciji občinskih cest v Občini Brda ter podal soglasja k imenovanju direktorja zavoda JZGRD – Gasilska enota Nova Gorica in dodelitvi dela plače za redno delovno

uspešnost direktorjev in ravnateljev javnih zavodov Javnega sklada malega gospodarstva Goriške in OŠ Alojza Gradnika Dobrovo. Svetniki so potrdili še ukinitvi zaznambe javno dobro na parceli št. 930/5 k. o. Kozana.

Odvoz komunalnih odpadkov se draži

Skupna cena za izvajanje storitev za zbiranje in obdelavo ter odlaganje ostanka od predelanih odpadkov se ni spreminjala od poletja 2020, v letošnjem poletju pa bo za dobro petino višji strošek izvajanja celotne storitve ravnanja z odpadki: 19,4 % znaša dvig cene stroška izvajanja storitve zbiranja komunalnih odpadkov, 23,8 % pa stroška obdelave in odlaganja mešanih komunalnih odpadkov. Sprememba cene prične veljati s prvim julijskim dnevom, so sklenili briški občinski svetniki.

Cena pomoči na domu se za uporabnika ne spreminja, v Brdih nekaj čez 60 uporabnikov

Povišanje ekonomske cene programa pomoči na domu ne bo udarila po denarnicah briških uporabnikov. Ta za leto 2023, določena na efektivno uro, znaša 27,95 evra in je za 17 % oziroma 4,08 evra višja kot v letu 2022, a bo uporabnik odštél enak znesek kot v lanskem letu, torej 5,11 evra vse delovnike, sobote, nedelje in praznike ter dela proste dni. Občina Brda bo tako subvencionirala 74,38 % cene, država pa 7,34 %, kar pomeni, da uporabnik krije slabo petino ekonomske cene. Občina Brda je trenutno edina goriška občina, ki nudi enako ceno storitve vse dni v tednu.

Svetniki so poleg potrditvi nove cene prisluhnili tudi poročilu vodje Centra za pomoč na domu Bernarde Pirih za leto 2022. V Občini Brda je bilo konec lanskega leta 63 uporabnikov te storitve, zgolj v mesecu decembru je bilo opravljenih 571,67 ure in razdeljenih 968 kosil. »V lanskem letu so večino (67 %) naših uporabnikov predstavljale ženske, kar 80 % vseh obravnavanih uporabnikov je bilo starih 80 let in več. Največkrat potrebujejo pomoč pri temeljnih dnevni opravih, gospodinjski pomoči in zagotavljanju enega toplega obroka,« pojasnjuje center v svojem poročilu. Uporabnike v briški občini oskrbuje 5 oskrbovalk, čas čakanja na storitev se v vseh občinah giblje okrog enega meseca. Sicer pa je imel center v preteklem letu največ težav (predvsem v prvi polovici leta) s kadrovsko zasedbo.

4., 5. in 6. seja Občinskega sveta Občine Brda

Težja bo tudi položnica za organizirano varstvo najmlajših

Na majski seji so svetniki potrdili tudi novim cenam programov vrtca OŠ Alojza Gradnika Dobrovo. Cena za starše za prvo starostno obdobje (jasli) znaša 608,20 evra za 9-urni program in 565,60 evra za 6-urni program. Za drugo starostno obdobje pa je 9-urni program »težak« 445,10 evra, 6-urni pa 419,20 evra. Velja sicer poudariti, da starši plačajo največ 77 % cene programa, razliko krije lokalna skupnost. Višina deleža plačila staršev je odvisna od odločbe oz. razvrstitve v plačne razrede, kar staršem na podlagi vloge odloči Center za socialno delo. Aprila 2023 je največ staršev otrok v briških enotah vrtca plačevalo 35 % cene programa v vrtcu.

Subvencioniranje dijaških vozovnic tudi v šolskem letu 2023/2024

Nakup vozovnice nekaterim dijakom oz. družinam predstavlja velik strošek, zato bo Občina Brda, zeleno luč so svetniki potrdili na majski seji, subvencionirala dijaške vozovnice v višini 40 % tudi v šolskem letu 2023/2024, kar pri trenutnem ceniku predstavlja 10 evrov pri mesečni vozovnici. Dijaku bo na podlagi obrazca (vloge za subvencioniranje mesečne vozovnice) pri blagajni obračunan popust od končne cene vozovnice, ki jo plača dijak. Končna cena pomeni, da so od polne cene že odbite subvencije ministrstva in morebitni popusti prevoznika. V prihajajočem šolskem letu 2023/24 naj bi cene avtobusnih mesečnih vozovnic ostale enake kot v preteklem letu, torej za 1. razred oddaljenosti (od najmanj 5 km do vključno 60 km v eno smer) znaša

mesečna vozovnica 25 evrov, petmesečna 112,50 evra in letna 200 evrov.

Zavod za turizem, kulturo, mladino in šport Brda bo še naprej vodila Tina Novak Samec

Občinski svet je na zadnji seji pred slavnostno potrdil tudi imenovanje Tine Novak Samec za direktorico ZT-KMŠ Brda za štiriletno mandatno obdobje. To bo njen že tretji zaporedni mandat za krmilom briškega turističnega zavoda.

Na majski seji so svetniki potrdili še popravek načrta razvojnih programov zaključnega računa Proračuna Občine Brda za leto 2022, sofinanciranje začasnega spremljevalca učencu s posebnimi potrebami za šolsko leto 2023/2024, porabo presežka prihodkov nad odhodki preteklega leta Javnega zavoda Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica. Podali so tudi soglasje k pravilniku o spremembah pravilnika o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest Goriške knjižnice Franceta Bevka Nova Gorica, k pravilniku o spremembah in dopolnitvah pravilnika o notranji organizaciji dela in sistemizaciji delovnih mest Javnega zavoda ZTKMŠ Brda, k imenovanju direktorja Zdravstveni dom - Osnovno varstvo Nova Gorica. Nazadnje pa pokimali predlogom za občinske nagrajence 2022, ki jih je predhodno obravnavala komisija za občinska priznanja.

Erika Koncut

Gradiva posameznih sej kot tudi sprejeti zapisniki letnih so objavljeni na spletni strani Občine Brda v sklopu zavihka ORGANI OBČINE/OBČINSKI SVET.

Valeta 2023

Novim začetkom naproti

15. junija se je v Vili Vipolže odvil zaključni slavnostni dogodek devetošolcev OŠ Alojza Gradnika Dobrovo.

»Zaključki so le novi začetki, nove avanture,« jim sporočamo z Občine Brda in upamo, da je bila torta, ki smo jim jo poklonili ob tem pomembnem mejniku, slastna, kot bodo slastni uspehi, ki jih čakajo v prihodnosti.

Čestitke in smelo naprej!

Občina Brda

Fotografija: Damijan Simčič - Zoso

Valeta OŠ Dobrovo

Nova Gorica »Kuhna pa to«

Briške jedi v mestu

Tudi letos smo učenci v okviru projekta »Kuhna pa to« v Novi Gorici predstavili briške jedi. Kuhali smo toč z markandelo in belo polento, ješprenj s klobaso in porom ter šfojado. Obiskovalci nakupovalnega centra Supernova (Qlandia) so se z veseljem ustavili, pokušali, poizvedovali in pohvalili jedi in nas - kuharje. Obiskali so nas tudi nekateri starši, none, nekdanji učenci ... Jedi so nam uspele in imeli smo se fajn.

Fitnes na prostem

Briškemu koloparku se bo kmalu pridružil še fitnes na prostem

Športni park Vipolže bo kmalu bogatejši še za eno športno infrastrukturo. Fundacija za financiranje športnih organizacij v Republiki Sloveniji bo Občini Brda za izgradnjo fitnesa na prostem namenila 18.374 evrov, torej slabo polovico vrednosti celotne investicije. Ta znaša 45.500 evrov. Projekt naj bi bil izveden in predan v uporabo do konca letošnjega leta.

Fitnes na prostem bo nov kamenček v mozaiku zagotavljanja primerne športne infrastrukture za izvajanje športnih dejavnosti v Občini Brda. Cilj občine je gotovo izkoristiti dobre podnebne razmere čez celotno leto in spodbujati aktivnosti na prostem ter zagotavljati javno dostopno športno-rekreativno infrastrukturo. Briška občina na ta način sledi tudi globalnim športnim trendom in pristavlja svoj napor k izboljšanju gibalne sposobnosti otrok, mladine in drugih generacij občanov ter posledično zdravemu načinu življenja občanov.

E. K.

Občinska čestitka pridelovalcem lokalnih produktov

Ocenjevalce prepriča briška strast in spoštovanje do narave

Občina Brda čestita pridelovalcem lokalnih produktov, ki so na mednarodnih in domačih ocenjevalnih dosegli visoka priznanja, posledično pa tudi širili glas o visokokakovostnih proizvodih našega prostora in o Brdih samih.

Brda so dežela izjemnih danosti, ki v svojih produktih, če jo spoštujemo in negujemo, izžareva milino in strast tega terasiranega bisera med Alpami in Jadranom. Prepričani smo, da mednarodni ocenjevalci vin, oljčnih olj ali drugih briških produktov med okušanjem prepričata briška strast in globoko spoštovanje do briške narave.

Čestitke.

Slavnostna seja 2023

Stoječi poklon arhitektu Izidorju Simčiču

Na prvi junijski dan je Občina Brda na slavnostni seji v Vili Vipolže podelila letošnje občinske nagrade, priznanja, pa tudi čestitke. Po šestih letih

smo v občini dobili novega častnega občana. Ta naziv je tokrat prejel arhitekt Izidor Simčič, širše poznan kot Dorče.

Slavnostna seja Občinskega sveta Občine Brda

Da bo letošnja slavnostna seja imela nekoliko drugačen pridih, je bilo že takoj začutiti v zraku, v vzdušju, ki je obdajalo prihajajoče goste v vipolški renesančni dvorec. Občutek ni varal. Številni prisotni visoki gostje od blizu in daleč, glasbeno božanje glasov opernega solista SNG Opera in balet Ljubljana baritonista Ivana Andresa Arnška, ki je dom našel v Biljani, in Vokalne skupine Vinika, nežnost potovanja prstov po klavirskih tipkah Lucije Simčič, pa tudi dovršeno spremljanje prisotnih skozi dogodek voditeljice Martine Arčon so iz pol druge ure trajajočega dogodek naredili poezijo, ki se je dotaknila najnežnejših koticov src vseh prisotnih.

Župan Franc Mužič je v nagovoru najprej čestital briškim občinskim svetnicam in svetnikom ter občankam in občanom, takoj zatem pa z zadovoljstvom in veseljem pozdravil prisotne kolege župane in podžupane sosednjih občin in predstavnike Državnega zbora RS ter preostale visoke goste. Poudaril je, da ravno njihova prisotnost daje poseben pečat slavnostni seji briškega občinskega sveta. V nadaljevanju se je dotaknil letošnje

nove preobleke Praznika češenj, ki je s festivalskim dogajanjem tokrat povezal in odprl duri petih briških vasi. Med listanjem dosežkov iz preteklih dvanajstih mesecev je kot prvega izpostavil obvoznico Kojsko ter napovedal neuradno odprtje že za naslednji dan, uradni prerez slavnostnega traku pa za državni praznik, 26. junija. Sicer bodo dodatna dela proti t. i. Kaleham dokončana dober mesec po slavnostni seji. Od tukaj se bodo gradbinci preselili na odsek med Dobrovim in Biljano. Kot drugo največjo gradnjo v Brdih je omenil kolesarsko stezo med Dobrovim in mejnim preходом Vipolže, z zadovoljstvom pa napovedal gradnjo nove enote vrtca na Dobrovem. Poudaril pa je še pomembno nalogo vlaganja v prepoznavnost teritorija, ki ga z roko v roki peljeta tako občina kot Zavod za turizem, kulturo, mladino in šport Brda. Na tej točki pa je posebej pozdravil prisotne kolege iz avstrijske Koroške, še posebej kolega župana Globasnice Bernarda Sadovnika, sicer predsednika Alpsko-jadranskega centra za čezmejno sodelovanje v Celovcu. Sadovnik je velik promotor Brd, ravno letos

Slavnostna seja 2023

Goran Simčič, podžupan Jurij Špacial, Franc Mužič, Teja Jelina, Edoardo (Edi) Reya, Izidor Simčič - Dorče, Aleš Kristančič, Jernej Rehar, Vanda Cukijati in Lea Blažič

je omogočil, da je briška delegacija s češnjami obiskala predsednika avstrijskega parlamenta na Dunaju. Sicer pa so briške češnje razveselile tudi predsednico slovenskega parlamenta.

Po Arnškovi mojstrsko izvedeni skladbi *Slovenec sem* je napočil čas podelitve občinskih priznanj in nagrad ter naziva častnega občana. Priznanja so prejeli Nogometni klub Brda Dobrovo, Vanda Cukijati in Lea Blažič. Nagrade so bile izročene Alešu Kristančiču, Ivanu Skubinu, ki se dogodka ni mogel udeležiti zaradi razstavljanja v Parizu, in Edoardo (Edy) Reja.

Srčen stoječi poklon je nazadnje k nazivu častnega občana pospremil arhitekta Izidorja Simčiča, ki je prisotnim namenil globoke besede, ki so se dotaknile Brd in Bricev nekoč in danes. »Dovolite mi, da se zahvalim res iz srca, obenem da se zahvalim v imenu vseh, ki so pred menoj dobili to priznanje. Ta priznanja so en velik dokaz, da so Brda kreativna, polna energije in tudi polna veselja do življenja in kulturna,« je uvodoma pričel svojo zahvalo, nadaljeval pa z orisom svojega življenja. »Arhitekt ne more biti arhitekt, če ni drugačen od drugih. Šel bi daleč nazaj v čas mojega rojstva, torej druge svetovne vojne, ko se je tudi v tem objektu (Vili Vipolže, op. p.) zgodila strahotna tragedija. Četniki, ki so se umikali iz Jugoslavije, so pobili posadko italijanskih partizanov. Moji spomini na vojno in povojni čas so neka mapa nekkih slik, ki so trpke, žalostne, polne strahov in napetosti, na tanke, čelade, pa tudi na zastave. In tudi na beg ljudi iz naše bližine, par sosedov se je izselilo, ostale so prazne

Slavnostna seja 2023

Franc Mužič, Zvezdan Prinčič, Karin Jug, Eleonora Sluga, Lucija Simčič, Arne Plesničar, Eva Ribolica, Sara Mavrič, Rubi Mavrič, Ivana Bregantič, Vita Benedetič in Neja Erzetič

hiše, ki so bile izropane in so se v parih letih porušile. To je bil ta beg dela prebivalstva, ne vsi zaradi političnih razlogov, ampak tudi zaradi eksistenčnih. Mojo mladost je zaznamovala meja, ki nas je postavila na konec sveta. Imeli smo velike težave. Brda so bila revna, zanemarjena, pusta.« V nadaljevanju je Simčič s prikimavanjem njegove na seji prisotne nekdanje učiteljice sicer ravno tako častne občanke Občine Brda Darinke Sirk poudaril, da je veliko njegovih sošolcev zapustilo Brda. »Sram me je priznati, da skoraj vsi, ki v šoli nismo bili slabi, smo šli.« Po študiju je zapustil tudi državo Slovenijo, takrat Jugoslavijo. »V novem okolju sem bil dobro sprejet, ampak ko sem po hlepenju, da doživim malo sonca, s prijatelji odhajal na romanja v Toskano, Provanso ali Grčijo, sem pomislil, da pravzaprav izhajam iz podobnega kraja, ki bi lahko bil lep, lepši od tistih.« In tako se je ob začudenju znancev odločil, da se vrne. »Prejšnje tarnanje sem zamenjal za optimizem,« je še izpostavil prisotnim na slavnostni seji in dodal, da je bil neznansko vesel za vsako nalogo, ki mu je bila dodeljena. »Dobil sem toliko čudovitih nalog na Goriškem, da ga skoraj ni arhitekta v Evropi, ki bi imel možnost to dobiti. V veliko veselje mi je bilo, da sem delal in užival sem ob mojem delu.« Kot posebno veliko veselje pa je izpostavil ustanovitev Občine Brda, ki je bil poleg ustanovitve države najlepši trenutek Brik in Bricev. »Brici smo bili prijazni eden do drugega. Sploh nismo poznali nekega opravljanja. To je bil nek čas sreče in srečo imamo, da je bil to čas, ki je bil osnova, ki je ostal, in ki je, po mojem mnenju, tudi ta se-

danji uspeh Občine Brda. V tem obdobju so bile v ljudeh vsajene sanje, ne samo za Brda, ampak tudi za ponovno združitev s tistim delom Brd, ki je ostal v Italiji, z navezavami na stoletja enotnega prostora s Furlanijo in pravzaprav tudi Koroško.« V Brdih je, tako je še nadaljeval, delal z velikim veseljem vse, kar mu je bilo dodeljeno in kar je zmož, s prepričanjem, da je poslanstvo arhitekta, da se z vsemi svojimi silami, z vsem svojim znanjem bori za dobro okolja, v katerem živi. »Tako smo prišli do sedanjih Brd, ki jih vidim kot vitalne in široko odprte v svet, kot prostor pozitivnih ljudi, ki se sicer malčček obrekujejo, ampak to spada k življenju. Čestitam vsem Bricem, ki so doživeli to usodo. In dovolite mi, da se zahvalim županu Francu Mužiču, ki me je vedno podpiral in omogočil vse, kar sem naredil,« je Simčič še povedal ob bučnem dolgem aplavzu.

Sledili sta zahvali nagrajencev Edoarda Reje in Aleša Kristančiča. Prvi se je v svojih besedah spomnil premnulega Enza Cainera, s katerim sta skupaj pripomogla k temu, da je kolesarska dirka za roza majico Giro d'Italia leta 2021 zapeljal tudi čez briške ceste in ki ga je preko TV ekranov spremljalo 200 držav po svetu. Aleš Kristančič pa se je zahvalil županu, Zavodu za turizem, kulturo, mladino in šport Brda oziroma predhodno Turistično-informacijskemu centru Brda ter Kleti Brda za podporo Konzorciju Brda. »Brez županove podpore promociji in delovanju konzorcija Brda danes ne bi bila taka, kot so.« Direktorju Kleti Brda Silvanu Peršolji se je še posebej zahvalil za podporo, da so lahko peljali zgodbo konzorcija,

Slavnostna seja 2023

Brd in rebule. Danes so Brda širom po svetu prepoznana po rebuli, je še pripomnil Kristančič in dodal, da verjame, da bo tudi Uroš Peterc, ki sedaj vodi konzorcij, uspešno peljal naprej zgodbo promocije Brd in rebule.

Slavnostna seja se je sklenila s podelitvijo županovih čestitk za vidnejše dosežke v preteklem letu. Prejeli so jih: **Arne Plesničar** za doseženo zlato Dominkovo priznanje na državnem šolskem tekmovanju v znanju astronomije; **Lucija Simčič** za doseženo srebrno priznanje na mednarodnem klavirskem tekmovanju Celeja; **Eleonora Sluga** za doseženo srebrno priznanje na mednarodnem tekmovanju Music competition, International Unesco Award v Palmanovi; **Karin Jug** za doseženo absolutno prvo nagrado na mednarodnem glasbenem tekmovanju Giovanni Talenti Città di Gorizia; **Sara Mavrič** in **Eva Ribolica** za doseženo 1. mesto v kategoriji freestyle pari v selekciji mlajši mladinci na državnem prvenstvu v twirlingu Slovenije; **Rubi Mavrič** in **Ivana Bregantič** za doseženo 1. mesto v kategoriji freestyle pari v selekciji mladinci na državnem prvenstvu v twirlingu Slovenije; **Eva Kodermac**, **Hana Birska** in **Neja Erzetič** za doseženo četrto mesto na sejmu učnih podjetij v Bruslju s projektom učnega podjetja Brda Bubble; **Vita Benedetič** za dosežen naziv državne prvakinja v skoku s palico v kategoriji mladenk do 20 let in Balinarski klub Goriška brda za dosežen naziv državnega prvaka v kategoriji igre četvork na državnem prvenstvu v balinanju.

Video posnetek slavnostne seje je na voljo na spletni strani Občine Brda pod kategorijo Utrinki z dogodkov.

Obrazložitve podeljenih priznanj, nagrad in naziva častnega občana:

IZIDOR SIMČIČ – DORČE: Naziv častnega občana je prejel za doprinos k razvoju prepoznavnosti Občine Brda, ohranitvi arhitekturne dediščine in vzpostavitvi sloga sodobne arhitekture z izrazito briško identiteto.

Izidor Simčič se je rodil 6. 8. 1942 v Dolnjem Cero-
vem, kjer danes tudi prebiva. Zase pravi, da je neobičalen arhitekt v posebnem povojnem času, ker se je v arhitekta razvil iz nekega kmečkega sina v težkem povojnem času v takrat dokaj nerazvitih Brdih. Osnovno šolo je zaključil na Dobrovem, šolanje nadaljeval na novogoriški gimnaziji ter diplomiral na ljubljanski Fakulteti za arhitekturo. Študij je zaključil z nalogo, ki je konec sedemdesetih let prejšnjega stoletja veljala za revolucionarno: projekt paviljona v Poreču je bil eden prvih, ki je predvideval gibljivo konstrukcijo.

Želja po dodatnem izobraževanju je Izidorja Simčiča iz Brd ponesla v Benetke, kjer je med drugim sodeloval v skupini znamenitega arhitekta Le Corbusiera pri izdelavi

načrtov za bolnišnico, in nato v Nemčijo v Stuttgart, kjer je, poleg drugih projektov, načrtoval sistem tipiziranih plavalnih bazenov, sodeloval pa je tudi pri revitalizaciji mesta Plüdenhausen. Čeprav je v tujini uspešno opravljal delo arhitekta, je kaj kmalu spoznal, da ga srce vleče v domovino, v Brda. Leta 1975 se je na povabilo Zavoda za varstvo kulturne dediščine zaposlil v domovini, kjer je nadaljeval prizadevanja iz Plüdenhausna, saj je bila njegova začetna zadolžitev na zavodu ohranjanje in revitalizacija Breginja in Šmartnega. Če je pri prvem boj za ohranitev vasi po potresu 1976 doživel delni poraz, je veliko boljši rezultat doživelo Šmartno, ki se danes bohota v prenovljeni podobi in ob očaranih pogledih številnih turistov.

A Simčičeva prizadevanja pustiti pečat v lokalnem okolju se niso omejila samo na Brda oziroma na Zavod za varstvo kulturne dediščine. Samostojno arhitekturno zgodbo z lastnim birojem je pričel leta 1980. V Simčičevem opusu sodelovanj oziroma samostojnih projektov najdemo številne zanimive arhitekture našega prostora: galerijo Rika Debenjaka v Kanalu, prenovalno notranjosti cerkve v Vitovljah, preureditev spominskega parka NOB na Trnovem, pokopališče 1. svetovne vojne na Goriškem, premestitev napisa Naš Tito na Sabotinu, sodelovanje pri obnovah graščin Dobrovo, Idrija in Kromberk, pa tudi prenovalno dela kojščanskega gradu, sodelovanje pri ureditvi igralnice v Hotelu Park, tržnico v Krminu, številne stanovanjske hiše, vinske kleti, pa tudi priprave pomembnih razstav za Goriški muzej. Življenjsko delo pa je bila več desetletij trajajoča obnova srednjeveške vasice Šmartno. Del te življenjske zgodbe je bila tudi organizacija obnove t. i. Celovške hiše s strani celovške mestne občine, ki je bila zelo pomembna za popularizacijo Šmartnega na avstrijskem Koroškem. Resnično je težko v nekaj vrsticah naštet vse Simčičeve projekte, ki so zaznamovale širši Goriški prostor, bistveno pa je, da je Simčič soustvaril temelje posebnemu slogu briške arhitekture, ki na sodoben način preudarno ohranja identiteto Brd, kar je razvidno v skoraj sleherni briški vasici (Medvešček Pavel, Torkar Vinko, Marušič Branko).

Simčičev doprinos razvoju Občine Brda se ne ustavi na meji arhitekturnih dosežkov. Kot sam pove, je Občina Brda fenomen in idealen primer načela, da je potrebno delovati globalno, reagirati pa lokalno.

Ob ustanovitvi Občine Brda je bila Izidorju Simčiču najprej zaupana naloga organizacije in oblikovanja prostorov v občinski stavbi. Simčičeva želja je bila ustvariti občinske prostore, ki bodo izžarevale pomembnost novonastale občine. To se najbolj kaže v oblikovanju Velike sejne dvorane.

Tisti čas, ko je nastala samostojna država Slovenija, pa tudi Občina Brda, je prinašal, kot poudarja Simčič, specifične možnosti, ki jih je takratna sicer še nekoliko

Slavnostna seja 2023

Častni občan Izidor Simčič - Dorče

neizkušena občinska ekipa znala zelo dobro izkoristiti. Prevladovalo je izredno vzdušje in navdušenost soustvarjanja briške občine ter enotnost svetnikov in prebivalstva v iskanju boljšega za Brda. V vrtinec delovanja občine je kot svetovljana in poliglota privabilo tudi samega arhitekta Simčiča. Ni se ukvarjal samo z naročenimi arhitekturnimi nalogami, temveč se je popolnoma posvečal potrebam Brd. Izidor Simčič je tako poleg na gradbenem področju pomembno pripomogel k navezovanju in utrjevanju vezi z občinami v obmejnem prostoru tako v Italiji kot Avstriji, kar je posledično privedlo do prepoznavnosti briške občine in rasti turističnega obiska.

V času pričetkov EU projektov za obmejno prebivalstvo je bil Izidor Simčič v imenu Občine Brda zadolžen sodelovati v takrat ustanovljeni mreži ljudi, večinoma arhitektov, ki so se udeleževali mreženj in povezav, tako je vršil povezovalno funkcijo in pripomogel k pridobivanju in uresničitvi raznih projektov, tako na področju kulturnega kot vinskega turizma. Tovrstna mreženja so kasneje prerasla v regijsko razvojne agencije, tako lahko rečemo, da je Simčič poleg drugih sodelujočih v mrežnih, oral ledino na področju razvojnih projektov.

S svojimi visokimi poznanstvi v Celovcu je briški občini odprl vrata do sodelovanja z avstrijsko Koroško, ravno tako velja za Bavarsko. Prvo pomembno srečanje med celovškim in briškim županom se je odvijalo v kraju Tinje na Koroškem. Temu srečanju so sledile številne druge pobude, ko so začeli obiskovati Brda tudi številne

ugledne osebnosti, ki so bili obenem veliki ljubitelji vina, briške enogastronomije in dediščine in so tako postali tudi ambasadorji Brd v tem delu Evrope. Pogosto so dajali nove pobude, kako pomagati razvoju Občine Brda.

Tako je na pobudo zvezne dežele Salzburg, ki je v EU zadolžena za evropske študije, nastal projekt Meduniverzitetnega središča Vipolže. Na slovenskem zunanjem ministrstvu je bilo takrat na to temo organizirano srečanje, na katerem je poleg briške delegacije sodeloval tudi Iztok Simoniti, katerega ideja je bila, da središče prične delovati v Gradu Dobrovo in kandidira na različne razpise. Občina Brda je prevzela nalogo, da organizira razna delavna srečanja in posvetovanja na temo Evropske unije, vključno s pripravo pisanih referatov v treh jezikih. Študijsko središče je bilo tudi zadolženo, da pripravlja razvojne čezmejne projekte. To dejavnost je kasneje prevzela razvojna agencija. Med drugim pa je rezultat delovanja središča tudi obnova vipolškega gradu, za katerega se je arhitekt Izidor Simčič ravno tako dolga leta prizadeval.

Skratka, s pomembno pomočjo arhitekta Izidorja Simčiča je nastal fenomen Občine Brda, ki je iz enega zelo nerazvitega, zaostalega območja, postala ena pomembnih znanih turističnih destinacij, zato si Izidor Simčič gotovo zasluži posebno mesto v knjigi razvoja Brd.

ALEŠ KRISTANČIČ: Nagrado Občine Brda je prejel za dolgoletni doprinos k uveljavljanju Konzorcija Brda, promociji briškega teritorija, spodbujanju čez-

Slavnostna seja 2023

mejnega sodelovanja ter uveljavljanju rebule v mednarodnem prostoru.

Aleš Kristančič je bil ključna oseba pri ustanovitvi Konzorcija Brda. Kot prvi direktor konzorcija se je dolga leta z izjemnim prizadevanjem in osebno angažiranostjo boril za prepoznavnost Goriških brd, briškega sadja, za zaščito tokaja in predvsem za uveljavitev rebule kot paradne sorte Brd. Neumorno si je tudi prizadeval za čezmejno sodelovanje s sosednjim Colliem in mednarodni preboj rebule.

Čeprav je Konzorcij Brda, torej Zavod za trženje in promocijo Brd, začel z nastajanjem v letu 2003, je Kristančič že leta 1991, ko je bil vodja takratne strokovne službe pri Kmetijski zadrugi Goriška brda, sodeloval pri ustanovitvi Združenja pridelovalcev briškega sadja, katerega namen je bil zaščita le-tega na trgu. Napisali so pravilnik in oblikovali zaščitni znak združenja, v katerega so se takrat včlanili skoraj vsi, ki so takrat pridelovali sadje in ga sami tržili.

Kristančič je tudi pobudnik zaščitnega znaka »Višnjevik rojstni kraj rebule«, ki je nastal leta 2000, ko je bil v Višnjeviku organiziran prvi Praznik rebule in oljčnega olja. Leto kasneje so ustanovili tudi Društvo ljubiteljev rebule, ki je aktivno še danes.

EDOARDO (EDY) REJA: Nagrado Občine Brda je prejel za izjemne športne dosežke, promocijo športnih aktivnosti in širjenje prepoznavnosti Brd v širšem mednarodnem prostoru.

Edoardo (Edy) Reja je rojen 10. oktobra 1945 v Ločniku pri Gorici slovenskem očetu in furlanski materi. Oče je bil doma iz Vipolž, mama pa iz Oslavja.

V igalskih letih je kot nogometaš pustil velik pečat pri Spalu iz Ferrare, pri katerem je sodeloval z velikim prijateljem Fabiem Capellom, pozneje enim najboljših trenerjev na svetu. Največ sezon je igral za Palermo. V serie A je zbral več kot 120 nastopov, kot zvezni igralec je zaigral tudi za mlado italijansko reprezentanco. Na položaju vezista je igral za klube SPAL, Palermo in Alessandria. Skupno je v italijanskih ligah med letoma 1963 in 1977 odigral 277 prvenstvenih tekem in dosegel štiri gole.

1979 se je podal v trenerske vode, kjer je v svoji dolgoletni trenerski karieri vodil številne italijanske klube ter tudi hrvaški Hajduk Split in nedavno ND Gorica. Najlepšo zgodbo je gotovo spisal z neapeljskim klubom, ki mu je pred 17 leti pomagal vrniti se v ligaško elito in ga je vodil na skoraj 200 tekмах. A v svojem trenerskem repertoarju se lahko pohvali s kopico klubov: Lazio, tudi Atalanta, pred tem Cagliari, Genoa, Torino, Bologna, Verona, Lecce, Vicenza, Catania idr. Med letoma 2019 in 2022 je bil selektor albanske reprezentance. Pri tem velja izpostaviti, da je s kluboma Brescia in Vicenza osvojil

naslov prvaka v Serie B, s kluboma Cagliari in Napoli pa naslov podprvaka. Z Napolijem je osvojil tudi naslov prvaka v Serie C1.

Na njegovo zavidanja vredno športno kariero smo v Brdih vsekakor ponosni, občudujemo pa njegovo globoko predanost teritoriju. Skoraj ni je priložnosti, ki je Edoardo Reja ne izkoristi, da pohvali rodne briške kraje. Tako je bilo tudi ob načrtovanju trase za Giro d'Italia leta 2021, v simboličnem letu, ko je Slovenija praznovala 30. obletnico razglasitve samostojnosti. Kot je že večkrat sam izpostavil, je prijatelja Enza Cainera, sicer organizatorja etap Giro d'Italia v deželi Furlaniji - Julijski krajini, prepričal, da se spozna s to edinstveno čezmejno krajino. Tako je nastala legendarna etapa, ki se je zapeljala skozi Brda in Collio, nato pa še skozi Novo Gorico in zaključila v Gorici in ki je pri gledalcih in komentatorjih neposrednih prenosov naredila izjemen vtis zaradi dobrodošlice, ki smo jo kolesarjem pripravili v Brdih.

IVAN SKUBIN: Nagrado Občine Brda je prejel za dosežke na področju umetnosti in doprinos pri promociji briške kulture doma in po svetu.

Ivan Skubin je mednarodno priznan umetnik, slikar in predvsem keramik kipar, ki je s svojo izvirno ustvarjalnostjo postavil Brda na umetniški zemljevid Evrope. V 25 letih delovanja na področju keramike je imel Ivan Skubin nad 150 samostojnih in skupinskih razstav v Sloveniji, Italiji, Avstriji, na Portugalskem, Srbiji, na Madžarskem, Nemčiji, Belgiji, Španiji, Franciji, na Kitajskem. Skubinovo ustvarjanje je bilo večkrat nagrajeno tudi z najvišjimi nagradami in priznanji, njegova dela pa bogatijo številne zasebne in javne zbirke v Sloveniji in tujini. Na svojem domu v idilični vasi Breg pri Golem Brdu, kjer prireja ustvarjalne delavnice za odrasle in otroke, ima tudi lastno galerijo.

Ivan Skubin je bil s svojimi skulpturami izbran na vrsto nacionalnih in mednarodnih umetniških tekmovanj s področja keramike, sodeloval pa je tudi v nacionalnih in mednarodnih umetniških projektih, likovnih kolonijah in delavnicah. 4-krat je ustvarjal v Mednarodnem centru umetnikov Cité des arts v središču Pariza, kjer je tudi razstavljal. Leta 2019 je njegovo uspešno umetniško pot okronal sprejem v članstvo mednarodnega združenja umetnikov na področju keramike v Ženevi, kar je najvišje svetovno priznanje na področju keramike, obenem pa tudi velika čast za umetnika osebno ter za Slovenijo.

NOGOMETNI KLUB BRDA DOBROVO: Priznanje Občine Brda je prejel za 50-letni doprinos k pro-

Slavnostna seja 2023

mociji nogometa v Brdih ter širjenje prepoznavnosti Brd kot športno angažiranega območja.

Glavni pobudnik ustanovitve kluba leta 1973 je bil Žarko Cukjati. Pod trenerskim vodstvom Borisa Klanjščka, bolje poznane kot »Mučaćo«, se je prva briška članska ekipa najprej kalila na zelenicah Primorske lige. Prvo tako rekoč ustanovno ekipo so sestavljali: Radko Pulec, Radoš Koncut, Vojko Jug, Miran Beč, Aleš Simčič, Radovan Kodermac, Ljubo Jakončič, Zdravko Jasnič, Jadran Strehar, Žarko Cukjati, Branko Planinšek, Darko Mišigoj, Dušan Movja, Stanič (Kole) in Dragan Stojičević. Samouki in večinoma iz kmečkih družin so s svojim entuziazmom prepričali takratne lokalne vplivneže, da je lokalna skupnost, v sicer v tistem času prostočasnimi dejavnostmi zadržani družbi, tudi uradno podprla ustanovitev briškega nogometnega kluba. Ta je v vseh teh petih desetletjih nanizal številne uspehe. Večkrat je uspel biti prvak v 3. ligi in napredovati v 2. Slovensko nogometno ligo. V NK Brda poudarjajo, da je res članska ekipa pomemben steber kluba, ampak nosilni steber pa je delo z mladimi. Posebej v obdobju 2005–2017, v katerem je bila ustanovljena tudi Nogometna šola NK Brda Dobrovo, je klub zaznal veliko rast. Klub danes šteje več kot 130 mladih fantov, ki se redno tedensko ukvarja s športno aktivnostjo in se udeležuje tekmovanj v vseh selekcijah.

VANDA CUKJATI: Priznanje Občine Brda je prejela za doprinos k ohranjanju tradicije sušenja sadja, še posebej za Brda tipične prunele.

Vanda Cukjati se je s prunelami spoznala že kot otrok, ko se je te veščine naučila od staršev, ki so slive v velikih količinah lupili med letoma 1955 in 1959. Danes jih družina Cukjati pripravlja po enakem postopku kot nekdaj, sicer pa večino izdelovanja prunel rada prenaša tudi na druge in mlajše generacije, saj se zavedajo pome-

na ohranjanja za to delo potrebnih veščin in si želijo, da bi se znanje o pripravi prunel v Brdih ohranjalo vsaj za domačo rabo. Svoje znanje o pripravi prunel so Cukjati-jevi na delavnicah demonstrirali tudi učencem Osnovne šole Dobrovo, pa tudi Žarku Matucu, ta pa hčerki Nataši Matuc, ki je nosilka dopolnilne dejavnosti na kmetiji Sadno zeliščna hiša Kikra, ki proizvaja in prodaja tudi prunele. Ravno tako je Vanda Cukjati sodelovala pri predstavitvi te veščine ob gostovanju različnih medijev v Brdih. Dejavnost sušenja prunel pri Cukjati-jevih je bila v marcu uspešno vpisana v Register nesnovne dediščine Republike Slovenije.

LEA BLAŽIČ: Priznanje Občine Brda je prejela za dosežke v lokostrelstvu in doprinos pri promociji športne aktivnosti za mlade v Občini Brda.

Komaj 15-letna briška lokostrelka Lea Blažič je k uspehom preteklih let letos dodala nekaj novih. Tekmovalno leto je začela januarja v Rakeku z nazivom dvoranske pokalne prvakinja. Na februarjem dvoranskem državnem prvenstvu v Kamniku je kar trikrat stala na zmagovalnih stopničkih. Zasedla je tretje mesto v kategoriji do 18 let posamično, ekipno so si s sotekmovalkami v kategoriji do 18 let priborile zlato, med članicami pa bron. Marca je še enkrat stala na zmagovalnem odru. Na šolskem dvoranskem tekmovanju v Kamniku si je priborila naziv državne podprvakinja. Za konec pa si je na majskem državnem prvenstvu 900 krogov v Ankaranu v kategoriji do 18 let nadela še bronasto kolajno. Omeniti velja tudi njene prve podvige v mednarodni športni areni. Na januarjem svetovnem dvoranskem pokalu v Franciji je v starejši skupini do 21. let zasedla 47. mesto. To je bilo že njeno drugo tekmovanje na tej ravni.

Erika Koncut

Fotografije: Andrej Colja

Planica

Ogled smučarskih skokov za učence

Že nekaj let Zavarovalnica Triglav d. d. organizira ogled smučarskih skokov v Planici za učence osnovnih šol s cele Slovenije.

Zato se je 24. marca šest učencev (Hana, Lana, Ešli, Rok, Toni in Jaša) ter učiteljica Maja že navsezgodaj odpravilo v Planico.

Najprej smo si ogledali kvalifikacije za tekmo naslednjega dne, ko so med našimi izjemnimi smučarskimi skakalci kar trije leteli najdlje. Nato smo prisluhnili koncertu Eve Boto, Nipkeja ter Challeta Salleta. Posladkali smo se s krofi in želodčke napolnili s hotdogi.

Radi bi se zahvalili Zavarovalnici Triglav, ki nam je omogočila to izkušnjo.

Planinsko društvo Brda

Odprtje prenovljene koče na Koradi

27. maj 2023 je nadvse pomemben datum za naše planinsko društvo. Otvorili smo namreč prenovljeno planinsko zavetišče na Koradi. Naj se malo ozremo v preteklost. Člani Planinske skupine Brda iz PD Nova Gorica so se leta 1983 odločili, da bodo na ostankih italijanskega topovskega položaja iz 1. svetovne vojne zgradili planinsko zavetišče. Leta 1984 so pričeli z delom: očistili so bunker, nad njim pa s prostovoljnim delom v naslednjih letih v skladu s finančnimi možnostmi pozidali zavetišče in ga postopoma opremili. Pred zavetiščem so očistili jamo, kjer so bili topovski podstavki, ter jo uredili v prijeten, zavetrn kotiček za manjšo družbo. Zavetišče so slovesno odprli 25. avgusta leta 1991. Žal pa nekaj takratnih planinskih zanesenjakov ni več med nami. Gotovo bi bili nad današnjo podobo zavetišča zelo ponosni. Pohodništvo je iz leta v leto postajalo vedno bolj priljubljeno in v hribe je zahajalo vse več ljudi. Prav zaradi tega je zavetišče postalo premajhno, zato je bila za silo razširjena jedilnica. Mimo zavetišča poteka planinska pot kot tudi turistični poti: Pot miru in Juliana trail. Zavedali smo se, da bo treba kočo slej ko prej temeljito preurediti. In to se je zgodilo leta 2019. Obnovo, na grobo ocenjeno na več kot 70.000 evrov, je društvo v celoti samo financiralo. Planinci pa smo dokazali, da se s pridnostjo, vztrajnostjo in prostovoljnim delom lahko veliko naredi. Opravljenih je bilo na stotine prostovoljnih ur. Posamezniki smo po svojih močeh pomagali na tak ali drugačen način. Prav pa je, da izpostavimo uigrano ekipo na čelu z Borisom Gašparinom, Bojanom, Borisom Lampetom, Jožetom in Jordanom, ki je nedvomno

Otvoritev koče

tukaj pustila izjemen pečat. Kljub domačim obveznostim so vedno našli čas za Korado. Za zidarska dela okrog koče pa so poskrbeli Stojan ter občasno Miran in Goran. Z delovnim stroji sta nam bila v veliko pomoč Aljaž in Ken. Žal pa nam je zmanjkalo časa, pa tudi vreme nam je v zadnjem času nagajalo, da nismo opravili vseh začetnih del. Zahvaljujemo se tudi vsem ostalim, ki so nam priskočili na pomoč v času prenove in pri otvoritveni slovesnosti. Za prijetno glasbeno vzdušje so poskrbeli naši prijatelji kvintet Kvartin in Simon Bučar s prijatelji (Glasbena šola Bučar, Zalog pri Ljubljani), gospod Emil Kramar pa je kočo blagoslovil. Dolgoletni aktivni član in eden izmed pobudnikov za postavitve koče Zdravko Kristančič je slovesno prerezal trak. Vsem obiskovalcem koče želimo lepo počutje, varno zatočišče in prijeten prostor za druženje.

Tradicionalen pohod

Od češnje do češnje

Na letošnjem, že 18. »Pohodu od češnje do češnje«, nam je ponagajalo vreme. Padavine so bile sicer napovedane za popoldan, vendar je pričelo deževati že v zgodnjih dopoldanskih urah. To je botrovalo temu, da je bilo pohodnikov precej manj kot običajno. Kljub temu se jih je zbralo kar 400. Pot jih je vodila od Kleti Brda čez potok Reka do Plahtona, nato po dolini Imenjščica in vzponom do Imenja ter dalje do utrjene srednjeveške vasi Šmartno. Škoda, ker si večina pohodnikov zaradi dežja ni ogledala te prelepe vasi, pa tudi razgledov ni bilo. Iz Šmartnega so se pohodniki spustili v dolino in se v kozanskem zaselku Mrtnjak okrepčali z domačimi

dobrotami: oljčnim oljem, raznovrstnim domačim pecivom, fitaljo z zelišči, češnjami, pijačo takšno in drugačno. Sledil je še krajši spust v dolino potoka Končnar in nato kratek vzpon v Biljano. Sledil je še spust proti Kleti Brda, kjer je bil zaključek pohoda. Za premočene pohodnike smo poskrbeli z »antigripinom«. Ko so se preoblekli, jih je čakala »pašta« in kozarček briške kapljice, pa še majhno darilce. Veselo razpoloženje in druženje se je zavleklo v popoldanske ure. Pohvaliti pa se moramo, da smo letos imeli kar široko mednarodno udeležbo iz Indije, Kalifornije, Avstrije, Hrvaške in Italije. Da je pohod uspel, pa gre zahvala prav vsem, ki so na kakršenkoli način pomagali.

Pogovor s Tino Novak Samec, direktorico ZTKMŠ Brda

»Brda so kot znamka garancija za kvaliteto«

Tina Novak Samec začena svoj tretji mandat v vlogi direktorice Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport (ZTKMŠ) Brda. Po osmih letih tega dela ima pred sabo še veliko načrtov, zlasti na področju mladih in športa. Ne skriva, da svojo službo dojema kot način življenja, saj mu posveti tudi do 15 ur na dan. Kot direktorica ZTKMŠ Brda in kot Brika pozna sleherni kotiček te gričevnate pokrajine, ki ji mnogi pravijo tudi slovenska Toskana. »Butično ni petično,« opozarja in poudarja: »Brda so kot znamka garancija za kvaliteto.«

Na čelu Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport (ZTKMŠ) Brda ste že osem let. Kaj vse ste z ekipo uspeli doseči v tem času na najbolj dejavnih in prepoznavnih področjih Brd?

Zelo veliko. Vsako leto, ko pogledamo nazaj, kaj smo uspeli narediti znotraj enega leta, si rečemo, da bi lahko naredili še več. Ko pa začnemo podrobno pregledovati dosežke, ugotovimo, da se nam praktično toliko dogaja, da niti ne uspemo dobro zajeti, kaj vse smo naredili. Šele, ko se v miru usedeš, lahko vidiš, da so bili narejeni veliki koraki znotraj enega leta, kaj šele v štirih ali osmih. Področje, ki ga zavod pokriva, je zelo široko, glede na to, da se vsebina tiče turizma, kulture, mladine in športa. Znotraj tega so še Vila Vipolže, Mladinski center Brda, Turistično-informacijski center (TIC), vsa promocija in razvoj, večina dogodkov v Brdih - tega je res ogromno.

Velik in viden dosežek minulih let je vsebina Vile Vipolže in številni dogodki v njej, postavitev in vzpostavitev Mladinskega centra Brda ter obšolskih dejavnosti tam, selitev TIC iz Dobrovega v Šmartno. Tu sta še strategiji za trajnostni razvoj in trženje turizma ter strategija za mlade ter široko zastavljeno delovanje na področju kulture, ki ima v Brdih poseben pomen.

Največji dosežek pa je lokalno področje. To, da smo v Brdih še vedno povezani, da smo pridobili zaupanje številnih, ki se na nas obračajo z idejami in vprašanji. Postali smo središče za informacije, za pogovore in podajanje raznih idej, želja, smernic, kaj bi še lahko naredili. Gre za zaupanje, ko začutiš, da so ljudje res povezani in to je največ, kar sem oziroma smo dosegli.

Fotografija: ZOSO

Tina Novak Samec s sodelavkami

Delujemo namreč na lokalnem področju in lokalno prebivalstvo nam mora biti primarno, ne glede na to, da delamo v turizmu in kulturi, ki sta kot področji bolj usmerjeni v obiskovalce. Trdim namreč: če se lokalno prebivalstvo ne bo dobro počutilo, kjer živi, potem nimajo smisla naše inovacije. Brez te povezanosti, podpore in zaupanja ne bomo dosegli popolnoma ničesar, tako da je to tisto, kar imam pri svojem delu vedno pred očmi: da lahko vsakomur pogledaš v oči, ga pozdraviš in začutiš, da ti je res na nek način prijatelj.

V kaj se je prenovljen renesančni dvorec Vila Vipolže od trenutka, ko ste ga prevzeli v upravljanje do danes, spremenil?

Resnično smo začeli »iz nule«. Lepa in prenovljena vila je bila, ko si vstopil vanjo, res impozantna, manjkala pa ji je duša. In mi smo ji v tem času to vdahnili, postala je regijsko središče v vseh pomenih – na področju poslovnega turizma, zasebnega življenja (poroke in zasebne zabave) in kulture. Že po prvih petih letih so se kazali vidni rezultati, saj se je povečalo število porok, poslovnih dogodkov, povpraševanja za srečanja ... Nato pa se je pojavila situacija, ki je ni nihče pričakoval – epidemija. Tedaj je največjo škodo utrpela ravno industrija srečanj, industrija dogodkov, saj je bilo prepovedano zbiranje in združevanje ljudi. Hitro smo se reorganizirali. Zelo smo fleksibilni, določene aktivnosti smo hitro preselili na splet, predvsem na področju kulture. V letošnjem letu, ko so vsi ukrepi popolnoma sproščeni, so ti rezultati zelo vidni, saj spomladi in poleti skoraj ni vikenda, ki ne bi bil zaseden, so tudi tedni, ko skoraj nismo imeli prostega dneva, kar pomeni, da smo dosegli naše cilje: pozicioniranje Vile Vipolže kot regijskega središča. Poudarjam: če Vile Vipolže domačini ne bi vzeli za svoj prostor, potem tudi ne bi zaživela. Številni, ki nam sledijo, so res

Pogovor s Tino Novak Samec, direktorico ZTKMŠ Brda

domačini, predvsem na področju kulturnih dogodkov, koncertov, razstav, predstav, obiskovalci od blizu in daleč pa prihajajo k nam zaradi porok, poslovnih srečanj ... Vila je rezultat prave strategije aktivnosti, ki smo jih nastavljali. Gre definitivno za neko novost pri nas, saj se z aktivnostmi na takem nivoju še nismo ukvarjali. Med pomembnejšimi dogodki na državnem nivoju lahko postavim trilateralno srečanje predsednikov treh držav, obiski veleposlanikov in ministrov so stalnica, razveselijo pa nas tudi obiski in poroke znanih Slovencev, kot sta bili denimo poroki Primoža Rogliča in hčerke Aleksandra Čeferina.

Vila je izjemno pozitiven prostor in ko imam čas, z veseljem po njej goste vodim tudi sama. Razveseli me, ko srečam ljudi, ki pridejo opoldne in ob petih popoldne še vedno sedijo pred vilo, ker jim je tam preprosto lepo.

Pa bi lahko Vila Vipolže dobila status protokolarnega objekta, kot je na Brdu pri Kranju?

Žal ne, ker si je država za tovrstne dogodke izbrala Brdo pri Kranju. Lastnik vile je ministrstvo za kulturo, kjer jo tudi vedno izpostavijo kot primer dobre prakse na vseh področjih: kako je nek prenovljen objekt zaživel, kako izvajamo aktivnosti, kako se aktivnosti prepletajo med sabo ... Z veseljem svoje izkušnje na tem področju delimo tudi z drugimi. Tudi naš župan vedno pove, da je v fazi prenove oziroma pred tem prepričevanje trajalo 18 let, da je do prenove sploh prišlo. Vemo, da je v Sloveniji ogromno objektov v lasti države, ki propadajo. Imamo srečo, da se je ministrstvo odločilo, da prenovi ravno ta briški objekt. Aktivnosti izvajamo na dnevni ravni, saj je vila odprta vsak dan od jutra do poznega večera. Z veseljem jo damo na razpolago tudi otrokom, ki se počutijo izjemno pomembni, ko imajo priložnost vstopiti v tak prostor in tu nastopati.

Kaj pa vi, ki vsakodnevno prihajate v vilo, ker imate tu službene prostore, kako doživljate ta grajski prostor?

V kolikor imamo tu kakšne dopoldanske sestanke, srečanja, se večkrat pošalim tako, da pridem na balkon, odprem vrata in vse pozdravim: »Dobro jutro. Ravno sem se prebudila.« (smeh) Pošalim pa se tudi v tem smislu, da je vila naš drugi dom, saj tu preživimo ogromno ur. Lepo je imeti pisarno v takem prostoru, ki piše številne zgodbe zgodovine. Šele tedaj se dejansko zaveš, kaj vse je potekalo na naših tleh.

Kdo ste ta trenutek zaposleni na zavodu in ali se morda srečujete s kadrovsko stisko?

Trenutno nas je pet redno zaposlenih. Poleg mene so tu še Mateja Drnovšček, ki pokriva področje mladine in športa, Erika Kovačič Marinič je zadolžena za področje

razvojnih projektov, Petra Marušič je vodja področja turizma in promocije, Tina Mužič sledi poslovnim dogodkom, trženju Vile Vipolže na splošno in porokam, naša glavna informatorka v TIC Šmartno pa je Petra Zuljan. Seveda si pomagamo tudi z zunanjimi sodelavci, saj je je dogodkov enostavno preveč, ter z javnimi deli. Patricija Špacapan je nepogrešljiva pomoč pri organizaciji vseh kulturnih in večjih turističnih dogodkov, Tamara Miljavec pa skrbi za naše otroke v Mladinskem centru Brda čez celo leto - tudi v času poletnih počitnic v okviru kar 7 tednov počitniškega varstva. Večkrat povem, da naši dnevi nimajo ur in naši tedni nimajo dni, kar pomeni, da ne delamo po osem ur le pet dni na teden, ampak naše delo postane način življenja, poslanstvo. Smo izjemno velik zavod, glede na to, da je naša občina majhna. Kadri so problem, a več zaposlenih si skoraj ne bi mogli privoščiti. Zavod ne bi bil nikoli tako uspešen, če ne bi imel tako uspešne, marljive in fleksibilne ekipe in velike podpore v županu in občini. Brda so fenomen.

Kaj je osrednje vodilo pri vašem delu?

Pri nastavljanju pravih konceptov in strategij, ki so navzven zelo preprosti, so v ozadju vsi detajli zelo premišljeni. Ljudje, ki se ne ukvarjajo z organizacijo dogodkov, vidijo le tisto uro ali tisti dan, ko se dogodek odvrti. Morda si celo rečejo, da je bila zadeva res nezahtevna, v resnici pa je bilo v pripravo vključenih ogromno ur dela, zaradi česar tudi ljudje pridejo in se dobro počutijo. Ko pohvalijo, da je bilo na dogodku lepo in da je bilo vse na svojem mestu, dobimo potrditev, da je naše osnovno vodilo pri delu pravo.

Koliko pri vsem tem stavite na komunikacijo?

Brda so postala kulisa številnih objav tako na družbenih omrežjih kot spletnih portalih. Z nobenim od domačih ali tujih vplivnežev ne sodelujemo, saj vztrajamo pri svojem načinu komuniciranja. V prejšnji službi sem kot vodja tržnega komuniciranja imela priložnost spoznati področje marketinga in promocije, v marketinški agenciji pa še drug vidik tega, najprej na strani naročnika, nato na strani izvajalca. In ta znanja mi še vedno omogočajo inovativne pristope, četudi smo tedaj stavili na klasično komuniciranje. Zdaj smo veliko bolj inovativni na digitalnem področju in z vidika kreativnosti večkrat korak pred drugimi. Zelo premišljeno nagovarjamo ciljno publiko, nič ni naključno. Vemo, kam ciljamo, kaj in komu sporočamo. Smo majhna destinacija, butična z niti ne 1000 posteljami, kar pomeni, da mora biti naša komunikacija zelo usmerja. Število nočitev, ki smo jih ustvarili, je nek podatek za javnost, po drugi strani pa ni to podatek, ki je merljiv z vidika uspešnosti. Pomembno je, koliko dodane vrednosti ustvarimo in koliko lokalnih produktov smo ob tem še uspeli prodati doma. In to

Pogovor s Tino Novak Samec, direktorico ZTKMŠ Brda

je tisto, kar se na koncu šteje za uspeh, še posebej pri komunikaciji. Prav v času epidemije smo uspeli prodati veliko več doma, kar pomeni, da smo bili pri naši komunikaciji uspešni. Naš ponudniki (vinarji, sadjarji ...) so izjemno prodorni - od promocije njihovega nastopa na trgu do visoke kvalitete produktov. Tudi mi ne bi bili tako uspešni, če to sodelovanje z njimi ne bi kazalo pozitivnih rezultatov.

Kaj vse ste napovedali v svoji strategiji dela, ko ste se prijavili za tretji direktorski mandat?

Po osmih letih vem, kaj je možno realizirati z vidika človeških virov kot finančnih resursov. Idej imamo še nešteto, saj smo tisti, ki delamo na področju marketinga, turizma, kulture, zelo inovativni in konstantno rojevamo ideje. Na koncu papir prenese prav vse, a važni so rezultati. V tretjem mandatu sem si zastavila več ciljev. Na področju turizma definitivno vidim velik potencial v tem, da se ga lotimo bolj zeleno in bolj trajnostno. Trajnost imamo sicer že v sebi, na nek način to v Brdih že živimo. Še vedno pa lahko naredimo ogromno in postanemo zelena oaza v tem delu Evrope, zlasti zaradi tega, ker smo izjemno agrarna skupnost.

Na področju razvoja mladih smo že naredili pomembne korake, čakajo nas še na področju razvoja podjetništva in obrti. Srečujemo se s tem, da naši mladi ostajajo doma, imamo mlade prevzemnike, ampak menim, da bi mladi lahko z vidika podpornih storitev našim primarnim dejavnostim (kmetijstvu in turizmu) veliko pripomogli z določenimi podjetniškimi idejami. Zelo si prizadevam, da bi naredili pomembne korake na tem področju in verjamem, da smo na dobri poti. Izjemno pomembno za nas je tudi področje kulture. V teh letih smo postavili pomembne stebre, lahko pa postanemo v prihodnjih letih tudi pomembno središče in center za številne segmentirane aktivnosti oziroma dejavnosti na področju kulture in umetnosti. Zagotovo to ne bo prizorišče množičnih dogodkov, koncertov, festivalov, ampak zelo butičnih, kot so tudi Brda sama. Tudi znotraj naše strategije smo v osrčje postavili briškega človeka. Ampak butično ni petično, vsak ki pride, mora to ceniti. Butično ne pomeni visoko cenovno, ampak osebni pristop, visoko kvaliteto produktov in izbrano ponudbo.

Govorite o novi strategiji za razvoj turizma?

Tako je, sprejeta je bila letos. Dotaknila pa bi se še enega področja, ki se ga bomo ambiciozno lotili v tem mandatu, in sicer področju športa. V načrtu je izgradnja športnega parka v Vipolžah, oblikovanje novih športnih aktivnosti, športnih produktov in želimo si v Brda nato privabiti določene klube na športne priprave. Špor-

tne dvorane še nimamo, zato na področju dvoranskih športov še ne moremo konkurirati, s tem, kar imamo, pa lahko. Brda lahko postanejo tudi prizorišče večjih tekmovanj, večjih športnih dogodkov, ker verjamem, da tudi na tem področju imamo potencial, predvsem z vidika kolesarjenja in še česa. Tudi Giro d'Italia je leta 2021 šel skozi Brda, kar je velik uspeh. Prizadevamo si tudi, da so mladi čim bolj aktivni, da se vključujejo v raznorazne dejavnosti.

V osmih letih ste kot destinacija prejeli številne nagrade. Se morda spomnite vseh?

Lahko se pohvalimo, da nobena druga okoliška niti mestna občina ni prejela toliko nazivov, kot smo jih v Brdih v zadnjih letih. Ti nazivi so plod desetletij dela vseh nas. Zadnji nazivi, ki smo jih prejeli lani, so na mednarodnem nivoju na področju evropske krajine in naj podeželskih skupnosti. Prejeli smo zlato plaketo, se pravi drugo mesto na evropskem nivoju. Ta kamenček v mozaik uspehov gre pripisati slehernemu Bricu. Nagrad je res ogromno, tudi za razvojne investicijske dosežke, kot sta recimo Šmartno in Vila Vipolže. Že leta 2015 smo v okviru Unesco klubov Italije prejeli naziv ene najlepših prenovljenih propadajočih objektov. Pri srcu nam je tudi naziv evropske destinacije odličnosti na področju enogastronomije leta 2015, pa kristalni Triglav, ki je najvišje priznanje na področju turizma v Sloveniji. Pa zlata plaketa za naj podeželsko skupnost, zlata plaketa za naj evropsko krajino. Prejeli smo tudi posebno priznanje na področju konferenčnih oz. kongresnih destinacij ... Brda so kot znamka garancija za kvaliteto.

Nagrade so pomembne tudi za našo analizo, kaj smo naredili in kaj še lahko storimo, saj cona udobja ni nikoli dobra. Tako je vedno rekel tudi moj šef v prejšnji službi, sedaj premier Robert Golob. Ko padeš enkrat v cono udobja, zaspiš. Vedno te mora zato nekaj gnati naprej in temu načelu sledimo tudi mi.

Ko se pojavi priložnost za prosti čas, kako ga izkoristite?

Svoj prosti čas skrbno načrtujem, predvsem je zaznamovan s športnimi aktivnostmi. Tisti, ki me poznajo, vejo, da se najbolje počutim v hribih. V tem poletnem obdobju dan začnem z vzponom na Sabotinom, kjer zberem moči, energijo in pridem do različnih idej, glede na to, da med hojo v hribe ali kolesarjenjem vedno razmišljam. Pozimi se posvečam smučanju, tudi gorskim vzponom, čez celo leto pa z družino raziskujem tuje kraje in potujem.

Ana Cukijati

Literarni natečaj

Zgodbe o labodih

25. aprila je bila v šolski knjižnici razglasitev najboljših zgodb o labodih. Interni literarni natečaj se je začel v tednu pisanja z roko. Plakati na hodniku šole in razstava labodov v različnih likovnih tehnikah v knjižnici so nagovarjali učence cele šole, da literarno ustvarjajo. Besedila je oddalo 55 učencev, od tega 9 prvošolcev v obliki zgodbe v sliki, 25 drugošolcev, 16 tretješolcev in 5 petošolcev, pri čemer so se vsi zelo potrudili s pisanjem z roko.

Branje vsebin je ponujalo pravi literarni užitek. Učenci so tematiko iskali iz lastnih izkušenj in iz različnih prebranih literarnih del. Vsem zgodbam pa je bil skupen srečen konec. Iz vsake razredne stopnje je bilo nagrajeno po eno delo. Kriterija sta bila ustvarjalnost in berljiva pisava.

Beležke za nadaljnje ustvarjanje so prejeli Ela in Lea iz 1. razreda, Maja in Ana iz 2. razreda, Luka iz 3. razreda in Gaja iz 5. razreda. Vsi ostali pa pozornost šole v obliki pisala.

Vsem čestitam za vložen trud.

Valentina Kolenc

Društvi upokojencev Dobrovo in Kojsko

Upokojenci spoznali uporabo pametnih telefonov

V okviru projekta DIGITAL 65+, ki je organiziral brezplačne delavnice digitalnega opismenjevanja starejših od 65 let, so se članice in člani Društva upokojencev Dobrovo in Društva upokojencev Kojsko udeležili 9-urnega tečaja spoznavanja in upravljanja s pametnimi telefoni. Tečaj je potekal v Mladinskem centru Brda konec marca. Tečajniki so se v prijetnem vzdušju s pomočjo prizadevnega predavatelja naučili spoznavati osnove pametnih telefonov s poudarkom na mobilnih podatkih, povezovanju telefona v brezžično omrežje, razlikah med telefoni. Poučili so se o varnosti in spletnih prevarah pošiljanja SMS/MMS sporočil, uporabi fotoaparata, iskanju informacij po spletu (Google Chrome), kakor tudi s trgovino Google play, nameščanjem, uporabo in odstranjevanjem različnih aplikacij (Gmail, WhatsApp ...).

Udeleženci smo izrazili željo po nadaljevanju izobraževanja iz naslova digitalnega opismenjevanja starejših.

Majda Korenjak
Fotografija: Majda Korenjak

Vila Vipolže: 3. mednarodna konferenca Vodikov ekosistem severnega Jadrana 2023

Vodik je prepoznan kot ključni faktor na poti do brezogljične družbe

Praktično usmerjena klimatska konferenca je konec maja v srce Brd privabila blizu 200 udeležencev iz Slovenije, Hrvaške, Italije (Furlanije - Julijske krajine), Slovaške, Avstrije in Belgije.

Projekt Dolina vodika severnega Jadrana predstavlja prvi primer oblikovanja vodikove doline v transnacionalnem prostoru.

Vila Vipolže gostila blizu 200 udeležencev

Prisotne visoke goste, med katerimi je bil tudi minister za okolje, podnebje in energijo mag. Bojan Kumer, je v imenu Občine Brda pozdravil župan Franc Mužič in poudaril pomen trajnosti v briški občini, zavezanost teritoriju in vztrajnost, ki odlikuje tukajšnjega človeka. Prisotnim je zato zaželel vztrajnosti in uspehov pri tovrstnih mednarodnih povezavah in sodelovanjih ter inovativnih rešitev pri realizaciji projektov na področju obnovljivih virov energije. Vila Vipolže, ki je gostila celodnevno mednarodno konferenco, je namreč viden in širom prepoznan dokaz trajnostnega odnosa do dediščine v teritoriju. Konferenci sta v imenu Občine Brda prisostvovali tudi direktorica občinske uprave Anita Manfredda in direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tina Novak Samec.

Župan Franc Mužič je pozdravil goste

Vila Vipolže: 3. mednarodna konferenca Vodikov ekosistem severnega Jadrana 2023

Vodikova dolina severnega Jadrana najboljša v Evropi

Skupna akcija treh držav v severnojadranski regiji je bila na javnem razpisu HORIZON prepoznana kot najboljši in največji projekt med 22 predlaganimi projekti vodikovih dolin v Evropi leta 2023. Organizatorja konference sta bili podjetji ECUBES in Partnerstvo za čisti vodik ob podpori organizacije Hydrogen Europe, Hydrogen Europe Research, soorganizatorji pa Gospodarska zbornica Slovenije (GZS), Severna Primorska Gospodarska zbornica Nova Gorica, Hrvaška gospodarska zbornica, Confindustria Udine in Confindustria Alto Adriatico. Konzorcijski partnerji iz Slovenije so podjetja Salonit Anhovo, Holding Slovenske elektrarne, Steklarna Hrastnik in podjetje Ecubes.

Dr. Tomaž Vuk, direktor družbe Salonit Anhovo, d.d. in Aleksander Gerbec, direktor novogoriškega podjetja ECUBES d.o.o.

Direktor novogoriškega podjetja ECUBES d.o.o. Aleksander Gerbec je ob tem povedal: »Pred devetimi leti smo pričeli razvijati idejo, pred šestimi leti smo prvič predstavili načrte, pred štirimi leti smo dobili zelo močen signal na našem ministrstvu, da je tak projekt smiseln. Zelo veliko ljudi je sodelovalo pri tem razvoju in rezultat je projekt, ki ima podporo Evropske komisije, in je ocenjen kot najboljši. Sedaj smo v poziciji, ko naslavljamo klimatske spremembe z akcijo. Tukaj imamo podjetja, ki imajo produkte, in tista, ki bodo razvila produkte. Imamo odločevalce, ki razumejo, da je taka akcija za energetski prehod, še posebno v luči nedavnega dogajanja v Ukrajini, nujno potrebna, zato da smo energetsko samozadostni in da bomo imeli okolje, ki bo normalno prosperiralo. Zgodil se je preboj. Za ta projekt bomo dobili konkretno 25 milijonov evrov, ampak učinek, ki ga je ta projekt povzročil, je bistveno večji in se kaže v vedno večjem zanimanju podjetij za tovrstno tehnologijo. Samo na Hrvaškem je 140 podjetij, ki o investiranju intenzivno razmišljajo.«

Direktor podjetja Clean Hydrogen Partnership

Direktor podjetja Clean Hydrogen Partnership, ki v sodelovanju z Evropsko komisijo združuje raziskovalce in podjetja na področju vodikovih tehnologij in gorivnih celic, Bart Biebuyck: »Danes je fantastičen dan. Zelo pomembno je pričeti s severnojadransko vodikovo dolino. Danes je bilo tukaj veliko ljudi, tako uporabnikov kot ponudnikov vodika, pa tudi strokovnjakov na področju tehnologij, ki smo jih poskušali zblížati in pričeti skupne pogovore z namenom graditi poslovne zgodbe. Severnojadranska vodikova dolina je pomembna tudi na nivoju Evropske unije. To je prva transnacionalna vodikova dolina.« V nadaljevanju je izpostavil, da bo zaradi prevažanja vodika skozi vse tri države partnerice prišlo do sprememb na področju ureditev in dovoljenj ter infrastrukture. S tem ne gre več le za predstavitev v power pointu, temveč za dejansko izvajanje projekta. Poudaril je še, da je potrebno pohiteti s proizvodnjo in dobavo vodika našim podjetjem, sicer bodo ta lahko sprejela odločitve o odhodu, celo iz Evrope. »To smo želeli sporočiti danes: Gremo skupaj, gremo hitro«, je še zaključil Biebuyck.

Vila Vipolže: 3. mednarodna konferenca Vodikov ekosistem severnega Jadrana 2023

Minister za okolje, podnebje in energijo mag. Bojan Kumer

Direktor družbe Salonit Anhovo, d.d. dr. Tomaž Vuk pa je dejal: »V Salonitu Anhovo menimo, da je lahko severnojadranski vodikov ekosistem strateška priložnost za razvoj regije, ki, konkretno za naše podjetje, ponuja priložnosti za razogljičenje industrije. Ta namreč spada med tiste, ki jih je ekstremno težko razogljičiti. V tem predlogu projekta, ki je bil sedaj obravnavan v okviru razpisa Horizon, nas zadevajo trije sklopi: demonstracija transporta z vodikom, ki bo vključevala proizvodnjo vodika z elektrolizo na naši lokaciji, kar pomeni uporabo obstoječe polnilnice za polnjenje vozil za transport cementa, ki jo že imamo. V drugem sklopu želimo raziskati

možnosti za transport vodika na naše lokacije. Vemo, da bo vzpostavljena hrbtenica transporta vodika preko Italije in Slovenije naprej, zato želimo ugotoviti, kaj bo potrebno narediti, da ta vodik pripeljemo tudi do nas. Še zadnji, pomemben sklop, pa je želja raziskati, na kakšen način in kaj bi potrebovali za to, da bi lahko vodik uporabljali v naši proizvodnji. Z razvojem vodikovega ekosistema se bodo pokazale priložnosti, da se ta sistem oziroma infrastruktura nadgradi, tako da jo bomo lahko kasneje dejansko uporabljali v večjem obsegu.«

Minister za okolje, podnebje in energijo mag. Bojan Kumer je sklenil: »Absolutno podpiramo, ne samo kot ministrstvo, ampak projekt severnojadranske vodikove doline podpira tudi vlada. Gre za velik projekt in kolikor sem danes uspel slišati, obstajajo zamisli, kako projekt še povečati in vzporedno pripeljati nove projekte. Mislim, da je ta tretja konferenca ključna. Zraven so namreč raziskovalne institucije, gospodarstvo, tistega političnega nivoja je tako rekoč konec, kar pomeni, da se bo kmalu podpisal veliki dogovor«. S tem se bodo pričeli prvi projekti, čeprav je res, da industrija in raziskovalne inštitucije na tem v določeni meri že delajo. Minister je nadaljeval: »Želimo si čimprejšnjo realizacijo prvega projekta oziroma proizvodnjo vodika. Seveda, količine ne bodo naenkrat velike; ampak želja je, da imamo proizvodnjo obnovljivega vodika čim prej ter da vodik nadomesti ruski fosilni plin, oziroma sedaj alžirskega in od drugje. To je del zelenega prehoda, s katerim se naša vlada zelo veliko ukvarja in je na nek način tudi zelo pomemben fokus.«

Besedilo in fotografija: Erika Koncut

Cankarjev dom Ljubljana

Nagradni izlet za zlate značkarje

V Cankarjevem domu v Ljubljani je 30. maja potekala zaključna prireditev za ZLATE BRALCE – devetošolce, ki so vseh devet let brali za bralno značko. Na naši šoli jih je letos 17.

Prireditev, na kateri so bili devetošolci iz cele Slovenije, je povezoval Boštjan Gorenc – Pižama. O knjigi Kako razumeti svet: 50 abstraktnih izumov, ki jo bodo letos dobili v dar ZLATI BRALCI, sta spregovorila njena avtorica Tina Bilban in ilustrator Ivan Mitrevski. Prireditev je z glasbenim nastopom popestril Boštjan Nipič – Nipke.

Vsem zlatim bralcem za zvestobo bralni znački čestitamo.

Ozaveščanje o trajnostno obnovljivih energetske virih

Osmošolci spoznali vodikovo tehnologijo

22. maja se je na naši šoli pod pokroviteljstvom podjetja Ecubes odvil tehniški dan v okviru programa H2Student, ki ga izvaja Fakulteta za logistiko Univerze v Mariboru. Gre za ozaveščanje mlajših populacij o uporabi trajnostno obnovljivih energetske virov v prihodnosti, predvsem o vodikovih tehnologijah, saj ta predstavlja pomemben del v mozaiku sprememb, o katerih danes razmišljajo znanstveniki in ekološko ozaveščena javnost.

Učenci so se pomerili v sestavljanju vozila na električni pogon iz kock Lego ter kasneje tudi v premagovanju poligona, vmes pa so odgovarjali na vprašanja o tem, kako obremenjujemo naš planet. Odgovori so nas kar malce šokirali.

Zmagovalna ekipa je naslednji dan sodelovala na mednarodni konferenci Vodikov ekosistem severnega Jadrana 2023 v Vili Vipolže. Naši učenci so se pomerili z dijaki Tehniškega centra Nova Gorica v tekmovanju Grand Prix – Hydrogen cars racing.

Dogodek se je zaključil razburljivo. Nazaj v šolo je ekipo pripeljal kar avtobus s pogonom na vodik.

Osnovna šola Alojza Gradnika Dobrovo

Priznanje za udeležbo pet tisočega učenca v programu H2STUDENT

Na tretji mednarodni vodikovi konferenci 23. maja 2023 v Vipolžah so organizatorji navzočim gostom predstavili izobraževalno tekmovalni program H2STUDENT, ki od leta 2019 širi med mladimi v Sloveniji znanje o pomenu čistega vodika za trajnostno mobilnost, ter najavili sodelovanje v Dubaju.

V sklopu konference se je v organizaciji Zavoda za zeleni razvoj Soške doline in pod mentorstvom Fakultete za logistiko Univerze v Mariboru odvil niz delavnic za učence slovenskih šol, zlasti iz Goriške regije, ki jih je financiral sam snovalec programa - novogoriško podjetje ECUBES tehnologije d. o. o. Znanje na področju tehnološke ozaveščenosti o vodiku so osvojili tudi osmošolci Osnovne šole Dobrovo, ki so s sodelovanjem pripomogli doseči pet tisočega udeleženega učenca v programu H2STUDENT. Priznanje je prevzel ravnatelj Uroš Kobal.

Osmošolce, ki so se v spretnostni vožnji z avtomobilčki na daljinsko upravljanje v času konference v Vipolžah

pomerili z dijaki Strojne prometne in lesarske šole Nova Gorica, je v šolo na Dobrovo odpeljal avtobus na vodikov pogon.

Besedilo in fotografija: Suzana Colja Resnik

Medanci so praznovali Dan upora proti okupatorju

Tradicionalni turnir v malem nogometu, sveta maša, pohod po briških brajdah

Leto je naokrog in praznik je tu. Lahko rečem zares tradicionalen, saj poteka že več kot štiri desetletja. 22. aprila smo s pomočjo mladine iz Neblega organizirali turnir v malem nogometu, ki se ga je udeležilo osem ekip. Zares pravi sobotni popoldan. Po končanih tekmah in podelitvi pokalov je večer popestril DJ Torta.

26. aprila smo prisluhni krasnemu petju briških zborov. Večer so otvorili malčki iz otroškega vrtca Osnovne šole Alojza Gradnika Dobrovo in plesna skupina iz Kojskega. Gostujoči zbor je letos prišel iz Benečije. Naužili smo se zares dobrega in kvalitetnega petja. Po končanem uradnem delu programa so se nastopajoči okrepčali s toplo hrano in dobro briško kapljico. Ob skupnem petju zborov in spremljavi harmonike smo se še nekaj časa družili.

Državni praznik dan upora proti okupatorju se je začel z zaobljubljeno sveto mašo, ki jo je maševal Alessio Stasi. Ob 13.30 se je začel pohod po briških brajdah. Med udeleženci pohoda je bilo zelo lepo videti tudi mnogo otrok. Proslave v Jami se je udeležilo lepo število ljudi, ki smo se spomnili dogodka iz vojnih časov. Prireditev je otvoril Pihalni orkester Brda s prihodom praporščakov. Po pozdravnem govoru Žarka Cukjatiya je sledil kulturni program s pevci MPZ Ludvik Zorzut in učenkami OŠ Dobrovo. Glavna govornica je bila Alenka Bratušek, ministrica za infrastrukturo, ki je dejala: »Vesela in počaščena sem, da ste me povabili medse, v prelepo Medano, ob vašem krajevnem prazniku, ki ga praznujete danes. V Medano vedno rada pridem, ker tu živite dobri, srčni in delovni ljudje, ki znate dobro gospodariti z naravnimi danostmi, s katerimi so bogato obdarjena Goriška brda.

Gotovo ni samo naključje, da praznik Medane praznujete ravno 27. aprila, ko v Republiki Sloveniji slavimo dan upora proti okupatorju. Oba praznika, državni in vaš, obujata spomin na čase, ko se je odločalo o obstoju slovenskega naroda. Fašisti in nacisti, oboji so želeli v času 2. svetovne vojne izkoreniniti naš narod.

Prvi ste to na svoji koži občutili ravno Primorci, že v 20. letih prejšnjega stoletja, kot žrtve italijanskega fašizma, prvega totalitarizma v tem delu Evrope, ki je povzročil nepredstavljivo gorje Slovincem, pa tudi Italijanom in drugim, postopoma pa skupaj z nacizmom pripeljal do druge svetovne vojne.

Prav je, da se to posebej poudari, saj se v Italiji, pa ne samo tam, žal, vse prevečkrat pojavljajo nove interpretacije zgodovine in poskusi revizije, ki želijo spremeniti zgodovinska dejstva in svojo vlogo v tistih časih.

Zgodovino je vedno treba gledati in razlagati v celoti, spoštovati časovno premico, brez zamenjevanja vzrokov in posledic.

Naj povem jasno in glasno: Zavest o nujnosti upora proti okupatorjem ni bila nikjer na Slovenskem bolj jasna kot tu, na Primorskem!

To izpričuje visoko stopnjo narodne zavesti in domoljubja, za kar vam iskreno čestitam. Domoljubje je v teh časih, ko se zdi, da naše skupne vrednote vse bolj ugašajo, da se vsakdo briga le za lastno korist, še posebej pomembno.

Domoljubje mora biti naše skupno izhodišče, zato ni preživeto, ampak je naša skupna vrednota, nad katero nima monopola nihče.

Marsikaj hudega ste v teh krajih doživeli v času največje zgodovinske preizkušnje med drugo svetovno vojno. Spomin na eno od teh preizkušenj, ko so nemški okupatorji določili deset domačinov iz Medane za talce in jih name-ravali usmrtiti v znak maščevanja za svojega vojaka, ki so

Dan upora proti okupatorju

ga izgubili v boju s partizani, obujate vsako leto s krajevnim praznikom, 27. aprilom. Tudi to je znak domoljubja, o katerem sem govorila maloprej.

Domoljubje pomeni tudi, da se zavedaš zgodovine v dobrem in slabem, se iz nje učiš in tako izboljšuješ. Ko ocenjujemo svojo zgodovino, ne smemo bežati od temnih obdobj, kajti ni naroda, ki bi imel samo bleščečo, pozitivno zgodovino.

Veličina naroda se kaže tudi skozi sposobnost, da se odkrito sooči s svojo preteklostjo, razčleni vzroke in posledice različnih dogodkov in se iz tega skuša naučiti, kako se v prihodnosti izogniti tragičnim ravnanjem.

Ob tem želim posebej poudariti, da domoljubje ni samo zgodovina in odnos do nje, danes je to tudi pozitiven in aktiven odnos do naše skupne države, Republike Slovenije, mlade države, ki potrebuje aktivne in ozaveščene državljane, ki se bodo znali soočiti z modernimi razvojnimi dilemami, ki so pred nami /.../.

V naši vladi se zavedamo, da mora Slovenija ostati socialna in solidarna, da je treba poskrbeti za varno in zdravo okolje, da moramo zagotoviti dober javni zdravstveni servis, ki bo ljudem dostopen, ko ga potrebujejo in zavedamo se, da je samo javno šolstvo zagotovilo, da bo znanje vedno dostopno vsem pod enakimi pogoji. Vsega tega pa se ne da narediti čez noč /.../.

Lahko vam povem, da je bilo leta 2013 res težko in res smo bili tik pred bankrotom in prihodom trojke v našo državo. Ampak smo uspeli in rešili državo! Kritizirali pa so nas takrat predvsem tisti, ki so bili krivci za slabo situacijo. Prav tisti so bili najbolj glasni.

Tako je tudi danes. Tisti, ki so krivi za nezaupanje ljudi, za kršenje človekovih pravic in za razkroj pravne države, so danes najbolj glasni, kaj vse da je narobe pod novo vlado dr. Roberta Goloba. Tako kot je levosredinska vlada, ki sem jo vodila leta 2013, rešila državo pred bankrotom in trojko, tako bo levosredinska vlada dr. Roberta Goloba zagotovila, da bo Slovenija ostala socialna in pravična država, kjer bomo spoštovali pravne norme in človekove pravice.

Veseli me, da svoj krajevni praznik praznujete prešerno in aktivno, z različnimi športnimi dogodki, pa tudi kulturnimi prireditvami kot pritiče kraju, kjer se je rodil veliki slovenski pesnik Alojz Gradnik.

Dovolite mi, da vam ob prazniku Medane iskreno čestitam in vam želim, da bi znali svoj kraj še naprej razvijati tako, da bo združeval in privabljal ljudi odprtega in delovnega duha. Take, kot ste vi, Medanci.

Želim vam lepo praznovanje!»

Sledilo je polaganje vencev k spomeniku padlim na placu v Medani ob spremljavi pihalnega orkestra in pevskega zbora. Sledila je pogostitev in prosta zabava ob spremljavi DJ Torte. Prav pristrčno bi se zahvalil v imenu KS Medana Občini Brda in Grediču za pomoč. Zahvala gre tudi Dominiku Rusjanu in vsem, ki so pripomogli k izpeljavi praznika.

Valter Kocina, Milena Beguš

Fotografija: Andrej Colja

60 let spomenika v Podsabotinu

Počastili spomin na partizane

20. maja je skupina pohodnikov iz Podsabotina počastila 60. obletnico postavitve spomenika pri Mlaki v Podsabotinu. Spomenik je bil postavljen 20. maja leta 1963 na pobudo preživelih borcev. Tu je bilo taborišče partizanov 2. čete od avgusta leta 1942 pa vse do februarja leta 1943. Glede na to, da je leto 2023 razglašeno za leto pesnika Karla Destovnika Kajuha, smo z recitiranjem njegovih pesmi počastili spomin na vse partizane, ki so se zbirali v omenjenem taborišču, in seveda poklon pesnikovi ustvarjalnosti in njegovi vlogi v kolektivni zavesti Slovencev.

Majda Korenjak
Fotografija: Maja Markič

Pohodniki počastili 60. obletnico spomenika pri Mlaki v Podsabotinu

Pasavček v vrtcu

Red je vedno pas pripet

Sektor za preventivo in vzgojo v cestnem prometu v okviru Javne agencije RS za varnost prometa vodi in koordinira projekt Pasavček, ki v Sloveniji poteka že od leta 2005. Osnovni namen projekta Pasavček je spodbuditi dosledno in pravilno uporabo otroških varnostnih sedežev in pripetost otrok med vožnjo. Slogan projekta je *Red je vedno pas pripet*.

V vrtčevskih skupinah so potekale različne aktivnosti na temo projekta po načrtu vzgojiteljice posamezne skupine. Sodelovali smo s starši, starimi starši, z agencijo za javni promet, s policisti, z občinsko SPV. Ob tej priložnosti bi se tudi zahvalila predsedniku občinske SPV Milošu Protiču za pomoč pri iskanju donacije za nakup otroških čelad. Pridobili smo donacije podjetij Buisness Solutions ter Elektro Primorska. Iskrena hvala tudi

njim, saj naši otroci že pridno uporabljajo čelade, ko se vozijo s poganjalci in skiroji po vrtčevskem igrišču.

Menim, da je bil odziv otrok na projekt Pasavček izredno pozitiven. S projektom so osvojili nekaj novega znanja in predvsem zavedanje, kako pomembno in obvezno je pripenjanje z varnostnim pasom.

Katja Simčič, koordinatorka projekta za vrtec

Balinarski klub Goriška brda

Balinarji v ligi za prvaka

Balinarji kluba Goriška brda smo zelo uspešno zaključili spomladanski del prvenstva v drugi ligi, saj smo osvojili prvo mesto v svoji skupini in se uvrstili v ligo za prvaka, ki se je končala konec junija.

Tekme smo igrali na novih pokritih igriščih.

Ob tej priložnosti bi se še enkrat zahvalili Občini Brda, da nam je ta nadstrešek zgradila in nam omogočila igrati tekme tudi v deževnem vremenu. Zahvala gre tudi vsem sponzorjem in donatorjem.

Vsa pohvala in zahvala gre tudi vsem članom kluba, ki so z več kot 500 urami vloženega dela objekt dokončali in opremili za tekme, še posebej bi pohvalil Lučkota Kocino, ki je bil prisoten pri delih vsak dan.

Prvi pozitivni učinki izgradnje nadstreška so že vidni, saj je začela s treningi številna ženska ekipa, ki je močno popestrila aktivnosti na baliniščih.

Zvezdan Prinčič, predsednik kluba

Briški balinarji so uspešno zaključili spomladanska tekmovanja

Spominska slovesnost v Cerovem in pri Peternelu

»Slovenska osvobodilna fronta je bila največja uporniška osvobodilna fronta v Evropi«

Vsakoletna spominska slovesnost je bila letos v nedeljo, 21. maja, najprej pri spomeniku desetim talcem v Gornjem Cerovem in nato pri spomeniku dvaindvajsetim žrtvam pri Peternelu. Organizatorji pa: Občina Brda, Krajevne organizacije borcev za vrednote NOB Brd, Območno združenje borcev za vrednote NOB Nova Gorica in Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Brda.

V Cerovem je slavnostni govor pripravil Gorazd Humar, predsednik Društva za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske. Ker se slovesnosti zaradi bolezni ni mogel udeležiti, je govor prebrala Ingrid Kašca Bucik, predsednica OZ borcev za vrednote NOB Nova Gorica.

Po postavitvi praporščakov in častne straže garde slovenske vojske je Pihalni orkester Brda zaigral himno. Moderatorica programa Tereza Peršolja je v imenu organizatorjev najprej pozdravila vse prisotne, govornico in vse sodelujoče v izvedbi programa slovesnosti in nato recitirala Kajuhovo Slovensko pesem. S pesmijo je nastopila ženska vokalna skupina Zimzelen Nova Gorica pod vodstvom Uroša Ceja. Recitirale pa so učenke POŠ Kojško Sofija, Taja, Larisa, Maruša in Heidi pod mentorstvom Helene Vendramin. Predstavniki ZB so k spomeniku položili venec ob zvokih žalostinke, sledila je minuta tišine.

Prvi del govora je Gorazd Humar namenil žalostni usodi in smrti še ne 14-letnega Mirka Brezavščka, ki je zaradi surovosti italijanskega fašizma umrl nasilne smrti le pol leta po tem, ko so v Bazovici ustrelili štiri slovenske rodoljube, mnoge tigrovce pa obsodili na več desetletne zaporne kazni. Osvetlil je vsestransko fašistično zatiranje vsega slovenskega, kar je izzvalo skrivno delovanje bratovščine, ki je bila tajna dijaška protifašistična organizacija, imenovana Črni bratje. Ti so na tiho posnemali svoje starejše vrstnike tigrovce. Mirkova smrt

Fotografija: Marijan Feri

Spominska slovesnost v Cerovem 21. maja

je pretresla celo Primorsko in prestrašila fašiste, da bi ta smrt lahko povzročila nemire. Omenil je tudi brezumno nasilje v Strunjanu leta 1921, ko so fašisti iz vlaka za zabavo streljali na skupino igrajočih se otrok in jih nekaj ubili. Vsa predvojna uporniška junaštva Primorcev je med drugo svetovno vojno nadgradil in nasledil prav tako junaški partizanski narodnoosvobodilni boj.

V nadaljevanju je osvetlil spomin na zločinsko dejanje nemoči nemške vojske 22. maja 1944, ko so v Cerovem zaradi maščevanja ubili deset talcev, pri Peternelu pa zažgali dvaindvajset ljudi. »Slovinci smo lahko ponosni, ker smo se v drugi svetovni vojni osvobodili sami. Vendar narod, ki ne zna biti ponosen na svoj delež pri skupni zmagi nad nacifašizmom, lahko zlahka spet postane podlaga tujčevi peti. Saj nas je danes skoraj sram, da smo bili na strani zmagovalcev. Če bi bil partizanski boj zgolj le revolucionarno komunistično nasilje, kot skušajo premnogi danes očrniti partizansko gibanje, potem ne bi nikoli to gibanje razvilo niza svojih dejavnosti, kot so bili partizansko šolstvo, partizanske bolnice (260 naj bi jih bilo) in porodnišnice. Med partizansko vojsko je bila visoko razvita kulturna dejavnost, kot so gledališke skupine, pevski zbori in celo lutkovno gledališče. Tiskali so pesmi slovenskih pesnikov in še bi lahko naštevali.« In zaključil: »Saj ni treba, da neprestano živimo s temi spomini, usmeriti se moramo v sedanjí čas in tudi v prihodnost, vendar nauka iz črnih

Spominska slovesnost v Cerovem in pri Peternelu

časov slovenskega preživetja ne smemo in ne bomo pozabili zato, da se taki časi vseeno ne bi kdaj spet dogodili.«

Pri Peternelu so se na prizorišče najprej postavili praporščaki in častna straža garde SV, nato so pevke zapele himno. V programu so sodelovali Pihalni orkester Brda, ženska vokalna skupina Zimzelen, učenca OŠ Alojza Gradnika Dobrovo Ula in Albin in Planinsko društvo Brda. Moderatorica Sindi Rutar Erzetič je recitala Kajuhovo Kmetovo pesem. Nato je predala besedo predsedniku KO borcev za vrednote NOB Brd Žarku Kodermacu, ki je v imenu organizatorjev pozdravil in nagovoril vse prisotne. Sledilo je polaganje vencev k spomeniku ob zvokih žalostinke in nato minuta tišine. Venec iz planinskega cvetja so položili tudi planinci, ki

vsako leto organizirajo spominski pohod Peternel–Korada–Peternel.

Slavnostni govornik je bil dr. Martin Premk, poslanec v DZ in zgodovinar.

V imenu združenja ANPI videmske pokrajine je spregovorila predsednica Antonella Lestan, ki je med drugim poudarila: »Danes, ko je več kot leto od začetka konflikta med Rusijo in Ukrajino, ANPI - VZPI na tem mestu poudarja in podpira pobudo, da se mir ustvarja s pogajanjem in diplomacijo in ne z orožjem, in to prav zato, ker nismo pozabili na grozote, ki jih vojna prinaša. Italijanska ustava, ki je bila rojena v osvobodilnem uporu, v svojem 11. členu zavrača vojno kot način za razreševanje mednarodnih sporov. Ta člen nas torej spominja, da je bila naša dežela agresor in zatiralec drugih narodov.

Verjamem, da morajo ANPI in vse demokratične institucije vzdrževati svež spomin na te civilne heroje, na ljudi, ki nimajo nikakršne krivde in so padli zaradi krutega nacifašističnega delovanja. Spomin, ki služi mladim generacijam za razumevanje, kako pomembna je naša svoboda, naša demokracija in kako je tanka meja do krutih poseganj v svobodo.«

Spominska slovesnost se je zaključila s primorsko himno Vstala Primorska. Sledilo je tovariško srečanje in prijateljski klepet ob prigrizku in briški kapljici.

Milena Beguš

Fotografija: Milena Beguš

Spominska slovesnost pri Peternelu 21. maja

Olimpijski dan na OŠ Alojza Gradnika Dobrovo

Dvakratna olimpijka Lidija (Benedetič) Kristančič z otroci

Učenci so se skupaj z Lidijo in Vito Benedetič, pa tudi goriško olimpijko Meto Mačus, predsednikom Športne zveze Nova Gorica Miranom Müllnerjem, ravnateljem Urošem Kobalom, učiteljicami in podžupanjo Tejo Jelina podali tudi v olimpijski tek od šolskega igrišča do Gradu Dobrovo in nazaj. V spomin na olimpijski dan je šola prejela podpisano sliko Lidije Kristančič, otroci pa njen in Vitin avtoogram.

Besedilo in fotografija: Erika Koncut

27. kolesarski maraton Junaki vinogradov

Novost so bili Mali junaki vinogradov

Klet Brda je tradicionalni športno-rekreativni dogodek kolesarski maraton Junaki vinogradov letos priredila 3. junija. Start v Ljubljani je bil moker, na cilju pa je kolesarje pričakalo sonce.

Tudi letos so udeleženci v Brda na češnje prikolesarili za dober namen, saj bo Klet Brda delež vplačanih startnin namenila svetovanju in strokovni podpori slepim in slabovidnim otrokom in mladostnikom ter njihovim staršem v programu Rehabilitacija slepih in slabovidnih v domačem okolju, ki ga izvaja Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica.

Letos so prvič na maraton povabili tudi kolesarje na električnih kolesih, za malčke pa v dopoldanskih uricah priredili posebno dogajanje - Male junake Vinogradov. Poligonček in dirka s poganjalci sta bila namenjena otrokom, starim od 2 do 5 let, s čimer želimo kolesarstvo približati tudi najmlajšim iz širšega lokalnega okolja.

Maratona se je letos udeležilo 689 kolesarjev iz vse Slovenije. Klet Brda na cilju posebej nagraduje najstarejšega in najmlajšega udeleženca oz. udeleženko, najštevilčnejšo družino, nekaj izjemnih posameznikov ter najštevilčnejše klube. Najštevilčnejši klub je bil letos Kolesarski klub Brda, sledili so Kolesarski klub Brda Omega air in Kolesarski klub Mahle. Kolesarski klub Fructal in Kolesarski klub Meblo Jogi pa sta si delila 4. mesto.

Neja Ožbot

TERMINI

4. teden: 17.7. - 21.7.
 5. teden: 24.7. - 28.7.
 6. teden: 31.7. - 4.8.
 7. teden: 7.8. - 11.8.

✉ mladinski.center@brda.si
 FB: Mladinski center Brda

Briški občinski svetniki potrdili novo strategijo za trajnostni razvoj in trženje turizma

Brda so oda vinu in hrani ter radosti življenja

Namen Strategije za trajnostni razvoj in trženje turizma v Občini Brda do leta 2028 je opredeliti in z vsemi ključnimi skupinami deležnikov uskladiti razvojno smer in prioritete Občine Brda na področju turizma do leta 2028 ter to področje tesno povezati s presečnimi politikami. Strategija ponudnikom, podjetjem in investitorjem sporoča razvojne ambicije Občine Brda in destinacijske management organizacije Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport (ZTKMŠ) Brda, zavodom, izvajalcem javnim službam pa služi kot vodilo pri delovanju.

Gre za opredelitev krovnega razvojnega koncepta na področju turizma v Občini Brda – z vključitvijo oziroma navezavo na ključne presečne politike (kmetijstvo, mobilnost ter ambient in urejanje prostora), s katerimi je turizem v Občini Brda tesno povezan oziroma ga ni mogoče obravnavati in strateško razvijati brez teh politik. Dejstvo je, da je kakovostno bivanjsko okolje tudi predpogoji za privlačno turistično destinacijo, hkrati pa ustvarja pogoje za spodbuden podjetniški in investicijski ekosistem. Tesnejša razvojna integracija in holističen pristop k povezovanju posameznih področij zagotavlja tudi večjo podporo vseh skupin deležnikov in bolj trajnosten razvoj.

Usmeritev v prodorno krožno skupnost, ki se opira na dva glavna stebra, enogastronomijo ter kulturo in umetnost z vsemi prireditvami, dogodki in destinacijskimi doživetji in postavlja briškega človeka v osrčje delovanja, so glavni poudarki nove strategije. Osnovna stebra podpirajo podporni produkti, ki temeljijo na outdoor aktivnostih v naravi (kolesarjenje, pohodništvo, golf ...) ter posebni interesi, kot so mice-poslovni turizem, retreat ter poroke in zasebna praznovanja.

Ko turizem prinaša vrednost za vse

Direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tina Novak Samec ob tem pove: »Z novo

strategijo smo definirali novo vizijo. Želimo postati prodorna krožna skupnost, kjer butičen in uravnotežen celoletni turizem prinaša vrednost za vse – prebivalce, ponudnike, vinarje, sadjarje, oljkarje, obiskovalce in okolje. Torej nismo destinacija, ampak skupnost. Ključni pri skupnosti so ljudje.«

Briški človek, ki je v osrčju, ima posebne vrednote, ki jih goji do lastne zemlje, do okolja in tudi do slehernega lokalnega produkta in proizvoda, še izpostavi Tina Novak Samec in dodaja, da so se v strategiji dotaknili šestih krovnih politik: »Zaokrožene turistične ponudbe, lokalne odličnosti in verige vrednosti, napredne zelene destinacije, ohranjanje ambience in pa seveda urejen prostor z vidika same infrastrukture. Dotaknili pa smo se tudi novih sodobnih oblik trženja, bolj odgovornega trženja, kot tudi samega upravljanja destinacije v sodelovanju z vsemi ključnimi akterji znotraj Brd.«

Brda so torej celoletna enogastronomska destinacija med Mediteranom in Alpami za uživanje v tesnem stiku z naravo, v izjemnem ambientu in z močno izraženo briško identiteto plodne zemlje in trdoživih Bricev, ki odlikujejo privlačno in prefinjeno spajanje vina in gastronomije, enogastronomije in kulture, kulture in narave, uživanja in odkrivanja, sproščenih aktivnosti, pa tudi bolj aktivnih podvigov, mediteranskega in alpskega karakterja, valovitih gričev in razgledov od Alp do Jadrana ... Brda so oda vinu in hrani ter radosti življenja!

Butično ne pomeni petično

Definirali pa smo tudi, kakšne goste si v Brdih želijo. »Če mi kot Brici resnično spoštujemo našo zemljo, naš teritorij, slehernega, ki pri nas živi in ki k nam prihaja, si želimo tudi ozaveščenega gosta, ki ravno tako spoštuje trajnost, zeleno, lokalno. Spoštuje vse vrednote, ki jih gojimo tudi sami Brici. Ljudje, ki k nam prihajajo, enostavno morajo prepoznati vrednost naravne in kulturne dediščine, naše danosti in visoko kvaliteto ponudbe na vsakem koraku. Butično ne pomeni petično, ampak visoko kvaliteto briških produktov, izdelkov in storitev.«

Proces priprave strategije turizma je potekal od marca 2022 do marca 2023, in sicer skozi naslednje faze: usklajevanja z naročnikom in delovno skupino za spremljanje in usmerjanje projekta je potekalo skozi celoten proces nastajanja, s širšo strateško skupino pa na dveh srečanjih

Učenci kuhajo učencem

Pozornost posvetili markandeli

Skupina učencev 7. b razreda (9 fantov in 4 dekleta) je 22. marca svojim sošolcem postregla briško kosilo. Tokrat so pri obujanju starih briških receptur pozornost posvetili mesnini, tipični za Brda, markandeli. Priprava te mesnine ima korenine v starorimski kuhinji. V časih, ko mesa ni bilo v izobilju, se je porabilo vse dele živali in tako so nastale markandele. Učenci so iz njih pripravili okusen toč, zraven pa so seveda ponudili še belo polento. Kar nekaj učencev 7. razredov ni bilo prav zaupljivih do te neznane jedi, vendar smo jih prepričali, da jo pokusijo. Velika večina je potem vse pojedla in nam pritrdila, da je jed prav okusna in da so jo njihovi sošolci super skuhati. Tako je menila tudi vodja projekta „Kuhna pa to“ Anka Peljhan, ki nas je zopet obiskala. Pravi, da ne spusti nobene priložnosti za obisk Brd in naše šole. Zadovoljni so bili tudi učitelji in vodstvo, ki so jih učenci

povabili na pokušino. Sladica - zdrobov kolač z jabolki - pa je teknila prav vsem.

Čestitke kuharjem!

Dom upokoencev Podsabotin

»Življenje nam vrže izzive in vsak izziv spremlja mavrica, ki jo moramo doseči.« Amit Ray

Združili smo moči in skupaj z Mladinskim društvom Hum postavili mlaj ter se vrnili v mlade dni. Prvomajsko budnico nam je zaigral Pihalni orkester Brda.

Vseslovenska simbioza giba nas je popeljala v OŠ Bilje, kjer smo krepili telo in duha.

Veseli in nasmejani smo se pridružili tudi novogoriškim maturan-

tom ob plesu četvorke.

Mavrica nas je spremljala na vseh pomladnih izzivih.

Romina Velušček

(nadaljevanje s 34 strani)

aprila in novembra 2022. Izvedena je bila spletna anketa med najširšim krogom deležnikov na območju, vključno s prebivalstvom (september-oktober 2022), za prebivalce in ponudnike je ostala odprta vse do decembra. Izvedene so bile fokusne delavnice o razvoju turizma in strateških usmeritvah na območju, prva z oljkarji in sadjarji (9. maja 2022), druga pa za področje turizma in vinarjev (22. junija 2022).

Sledila je predstavitev predloga dokumenta svetu in strokovnemu svetu ZTKMŠ Brda ter strateški skupini (22. novembra 2022), predstavitev podžupanom in predstavnikom svetniških skupin (26. januarja 2023) in javna predstavitev (28. februarja 2023). Občinski svet je novo strategijo sprejel in potrdil 18. aprila 2023.

Tina Novak Samec,
direktorica ZTKMŠ Brda

Prva predstavitev specializiranih strojev za obdelavo vinogradov

Stroji v vinogradu

26. maja se je na Dobrovem prvič odvil dogodek Stroji v vinogradu, katerega namen je bil prikaz delovanja specializiranih strojev za obdelavo vinogradov. Povabilu so se odzvali vsi pomembnejši proizvajalci moderne vinogradniške opreme iz Italije, Slovenije, Avstrije in Francije.

Obiskovalci so si v živo ogledali prikaz delovanja vinogradniške opreme tako v ravnini kot na terasah. Demonstracije so izvajali predstavniki podjetij v sodelovanju z briškimi vinogradniki. Od blizu si je bilo mogoče ogledati kakovost dela, hitrost in učinkovitost različnih modelov rahljalnikov, bran, mulčerjev, škropilnic in druge vinogradniške opreme. Prav tako dragoceni so bili pogovori udeležencev s konstruktorji, zastopniki in serviserji prisotnih podjetij.

Poleg briških in vipavskih vinogradnikov so se predstavile tudi vinogradniki in tehnologi glavnih slovenskih vinogradniških podjetij, dodatno energijo in poseben zanos pa so doprinesli dijaki in dijakinje Biotehniške šole Nova Gorica skupaj z njihovimi mentorji.

Vsako leto se pojavljajo nove inovativne rešitve za obdelavo vinogradov v vrsti, ker se z usmeritvijo v trajnostno obdelavo opušta uporaba herbicidov. Strokovne službe in fitofarmaceutski specialisti že nekaj let opozarjajo, da je za zmanjšanje fitofarmacije ključna dobra aplikacija, ki omogoči, da pride sredstvo točno na mesto, kjer ga rastlina potrebuje, obenem pa ne prihaja do nepotrebnega zanašanja v okolico. Obiskovalci so imeli možnost poiskati svojim potrebam prilagojene rešitve.

Dejstvo pa je, da imajo novosti visoko ceno, zato se odpira vprašanje možnosti skupnih nabav in obenem tudi priložnosti, da se v okviru dodatne dejavnosti na kmetiji mladi odločijo za izvajanje storitev s specializirano mehanizacijo za manj opremljene vinogradnike.

Posebna zahvala za odlično idejo in izvedbo gre sve-tovalni službi Kleti Brda, zaposlenim v Agrarii Dobrovo in Branku Koziču. Želimo si, da bi uspeli tak dogodek organizirati tudi naslednje leto.

Ana Vuk

Kulturna dediščina

Petošolci kvačkali, šivali in tkali

S pomočjo non in nonota so učenci 5. a in 5. b razreda na dnevu dejavnosti kulturna dediščina 17. maja kvačkali, šivali in tkali.

Izkazalo se je, da je sodelovanje z babicami dobro vplivalo na učence. Delo je potekalo umirjeno. Učenci so bili vztrajni in zadovoljni z dosežki. Čudili so se svojim spretnostim.

Babice, učenci in učiteljci smo bili več kot zadovoljni s to vrsto sodelovanja in pomočjo.

Izdelke smo razstavili na prazniku češenj.

Redni letni občni zbor KO borcev za vrednote NOB Brd

Na poti združevanja

Vodstva krajevnih organizacij borcev za vrednote NOB Dobrovo, Kojsko in Medana so že nekaj let razmišljala o združevanju v eno občinsko organizacijo. Razlog je predvsem v tem, ker vse spominske slovesnosti v Brdih že več let načrtujemo in realiziramo skupaj. Pa tudi, ker stalno upada število članov. Postopki združevanja se bodo izvajali postopoma. Prvi korak k temu cilju pa je bil narejen na prvem skupnem letnem občnem zboru v nedeljo, 2. aprila, v dvorani Kleti Brda na Dobrovem. Vabilo so podpisali Žarko Kodermac, predsednik KO Dobrovo, Karlo Passoni, predsednik KO Kojsko, in Žarko Cukjati, predsednik KO Medana.

Zbora so se udeležili povabljeni gostje: župan Občine Brda Franc Mužič, predsednica Združenja borcev za vrednote NOB Nova Gorica Ingrid Kašča Bucik, predsednik društva vojnih invalidov Severne Primorske Valter Adamič, predsednik OZVVS Brda Jože Abramič in Valter Kocina, predsednik KS Medana.

Poročilo o delu v letu 2022 in finančno poročilo je za vse tri krajevne organizacije podal Žarko Kodermac, program dela za leto 2023 pa Žarko Cukjati.

Glede združevanja, ki bo potekalo postopoma, so bili soglasno sprejeti sledeči sklepi:

- vse tri krajevne organizacije se združijo v eno KO ZB za vrednote NOB Brda (Dobrovo, Kojsko, Medana), ki ima predsednika, dva podpredsednika, tajnika, blagajnika in upravni odbor, sestavljen iz 9 članov, ki se izvolijo za dobo štirih let (štirje iz KO Dobrovo, trije iz KO Kojsko in dva iz KO Medana);
- ostanejo še vedno področni blagajniki in vaški poverjeniki;
- denarna sredstva od članarine se vodijo ločeno, za vsako organizacijo posebej.

S tem so bila tudi razrešena dosedanja vodstva krajevnih organizacij Dobrovo, Kojsko in Medana.

Postopek združevanja sta pozdravila tudi župan Franc Mužič in predsednica Združenja borcev za vrednote NOB Nova Gorica Ingrid Kašča Bucik.

Milena Beguš

Fotografija: Karlo Passoni

Vrtca Kojsko in Dobrovo

Vrtčevski dan jasličnih skupin

8. junija smo uresničili vrtčevski dan jasličnih skupin. Podali smo se na pot od razcepa do lovske kočice na Sabotinu. Vesele smo, da smo se zbrali v tako velikem številu, saj so prišli otroci iz vseh šestih jasličnih skupin našega vrtca, njihovi starši in vzgojiteljice. Pisana družina se je

podala na pot bodisi peš, bodisi v nosilkah in vozičkih. Ob koči smo se še družili in igrali ter se posladkali s sladoledom. Preživeli smo lep popoldan.

Strokovne delavke vrtcev Kojsko in Dobrovo

Koncert Primorskega akademskega zbora Vinko Vodopivec v Vili Vipolže

Tradicija moškega zborovskega petja

Društvo Njblške mladine je v skupni organizaciji z ZTKMŠ Brda organiziralo koncert Primorskega akademskega zbora Vinko Vodopivec, na katerem je kot gostujoči zbor sodeloval tudi Moški pevski zbor Srečka Kosovela iz Ajdovščine.

Primorski akademski zbor Vinko Vodopivec sestavljajo pretežno primorski študentje. V 70 letih delovanja je zbor prepotoval skoraj vse evropske države, obiskal pa je tudi Severno Ameriko in Južnoafriško republiko.

Udeležujejo se številnih zborovskih festivalov in tekmovanj na mednarodnih in domačih odrih. Ravno v sklopu 70. obletnice si je zbor zadal, poleg vseh koncertov po Sloveniji, obiskati čim več primorskih krajev in s tem ljudem predstaviti tradicijo moškega zborovskega petja.

V letu 2023 bodo organizirali že tretjo revijo študentskih pevskih zborov, želja pa je, da bi revija postala tradicionalna.

PAZ Vinko Vodopivec

Praznovanje Svetega Križa v Kojskem

Praznik posvetili športnemu junaku

Tradicionalno praznovanje Svetega Križa v Kojskem s petkovo razstavo v »turnu« pri Svetem Križu in nedeljsko sakralno vsebino je bilo letos posvečeno kojščanskemu športnemu junaku.

Petkovo razstavo so organizatorji prireditve, DKTŠ Kojsko v sodelovanju z VS Kojsko in pastoralnim odborom Kojsko, namenili uspešnemu kolesarju Juriju Uršiču, ki je pred 59 leti osvojil srebrno medaljo na OI v Tokiu.

Razstavo, ki je bila pred dobrega pol leta prvič predstavljena v sosednji Gorici, so v stolpu pri Svetem Križu postavili v sodelovanju s Kulturnim domom Gorica. Na otvoritvi je vse prisotne najprej pozdravil ravnatelj Kulturnega doma Gorica Igor Komel, ki je v uvodnih mislih poudaril predvsem velik pomen, ki ga imajo pri oblikovanju celotnega, širšega slovenskega prostora tudi zamejski Slovenci. Kot je s ponosom poudaril in spomnil, slovenski prostor ne omejuje imaginarna črta, temveč ga oblikujejo vsebine, navade in ljudje, ki živijo na celotnem področju, tudi na drugi strani meje. Takšen primer je tudi Jurij Uršič, oziroma, kot so mu v mladih letih pravili Kojščani, Giorgio.

Življenje Jurija Uršiča je podrobneje predstavil Vili Prinčič. V predstavitvi se je še posebej zahvalil Milošu Kumarju, zvestemu vsebinskemu vodji vsakoletnega praznovanja Svetega Križa. Slednji je namreč na OŠ Dobrovo našel podatke o Jurijevem štiriletnem šolanju v Kojskem. Jurij Uršič, sicer rojen v Doberdobu, sin po-

tujočega krojača, se je nato z družino preselil v Pevmo in kasneje v Gorico. Razstavo je še dodatno dopolnilo originalno Jurijevo kolo, ki ga je za to priložnost posodil gospod Štanfel il Podsabotina.

Prisotne je na prireditvi pozdravila podžupanja Občine Brda Teja Jelina, za glasbeni insert pa je poskrbel domači moški pevski zbor Srečko Kumar. Otvoritve razstave se je udeležila tudi Jurijeva sestra, prav tako rojena v Kojskem, ter oba Jurijeva sinova.

DKTŠ Kojsko

Pohodniški krožek

Po češnjevi poti Kozanka

Končno sončna sobota! Mladi briški pohodniki smo komaj čakali, da se ponovno podamo med briške griče. 22. aprila smo se združili vsi pohodniki naše šole. Na šolsko igrišče na Dobrovem, kjer je bil start, so prišli tudi učenci POŠ Kojsko. Izbrali smo češnjevo pot Kozanka. Pot ni bila kratka, a naše hitre noge so brez težav premagovale vzpone in spuste po brajdah. Celo male potoke smo preskakovali, nabirali hmelj ter uživali v pogledih na naša Brda. Med nami so se stkala nova prijateljska, tista že poznana pa so se še poglobila. Lačni in utrujeni smo se vrnili na Dobrovo, kjer so nas že čakali starši.

Fojana

Shod sv. Florjana

V Fojani vsako leto v začetku maja praznujemo shod sv. Florijana. Čaščenje sv. Florjana je še posebej razširjeno v osrednjem delu Evrope, kjer je rimski vojak Florijan, ki ni želel zatajiti svoje krščanske vere, umrl mučeniške smrti 4. maja leta 304. Velja za patrona proti požarom in poplavam ter za zavetnika gasilcev.

Letos smo se zbrali na nedeljo, ki je sledila godu sv. Florjana. Slovesnosti so se tradicionalno udeležili tudi predstavniki gasilcev. Med njimi dolgoletna gasilka Cvetka Laharnar, ki je prav v tistih dneh praznovala častitljivi jubilej, kar je naše praznovanje še polepšalo. Pritrkovalci iz Šlovrenca in drugih briških vasi so že na predvečer klicali k praznovanju in nas s tem tipičnim slovenskim petjem zvonov zbudili v nedeljsko jutro. Bogoslužje je tudi letos obogatil cerkveni pevski zbor iz Šlovrenca. Po sv. maši je sledilo druženje ob skrbno pripravljeni mizi. Praznovanje je bilo tako prisrčno, da se nam nikakor ni mudilo domov. Še več, mimo je prišlo nekaj turistov, ki so bili navdušeni nad vsem, česar so bili deležni.

Zahvaljujemo se vsem, ki so pripomogli k doživetemu praznovanju in bogati pogostitvi. Vse priporočamo v varstvo sv. Florjanu.

Čistilna akcija »Škovace w'n«

Kakšna butična turistična destinacija smo?

Letos je čistilna akcija »Škovace w'n« v Brdih potekala že tretjič. Na pobudo mladih in organizatorja akcije Dominika Rusjana so jo prvič izpeljali leta 2020.

»Poskušali bomo tudi naprej vztrajati, mogoče ne več vsako leto, ampak vsako drugo,« pravi organizator.

Akcije se je udeležilo okoli 120 prostovoljk in prostovoljcev, kar je v primerjavi s prejšnjimi leti manj. Manjšo udeležbo gre pripisovati tudi slabemu aprilskemu vremenu. Seveda pa, kot pravi organizator, je namen akcije spodbuditi Brike in Brice k zavedanju, da je ta košček sveta, ki mu pravimo Brda, naš in da se je zanj vredno potruditi in skrbeti. Predvsem je po briških cestah opaziti pločevinke piv in škatlice cigaret, ki jih vozniki mečejo skozi okna avtomobilov.

»To se mora ustaviti. Kakšna butična turistična destinacija smo lahko, če ne znamo niti zase poskrbeti, da bi

živeli v čistem in urejenem okolju?« se sprašuje Dominik Rusjan.

Prav tako poudarja, da veliko ljudi ne razume poante čistilne akcije in da je to dan, ko se Briki in Brike zberejo za skupni dober cilj, ne pa za »pucanje« lastnih podstrešij in dvorišč. To ni cilj projekta »Škovace w'n«. Spomnimo, da je pri tem še kako pomembno pravilno ločevanje odpadkov, ki vsaj nekoliko pripomore k večji trajnosti.

»Manjka nam še kar nekaj, da bomo od zavedanja prešli k ravnanju. Smo pa s takimi in podobnimi občinskimi projekti vedno bližje k ohranjanju našega okolja bolj čistega, varnega in prijaznega,« še dodaja organizator.

Ob tem gre pohvaliti tudi voljo določenih vaških skupnosti, ki se že tretje leto zapored skupaj z organizatorji in Občino Brda trudijo, da bi naredili naš dom boljši.

Hvala vam!

Dominik Rusjan

Društvo upokojencev Dobrovo

Doživeti izlet v Slovenske gorice

Na izlet v Slovenske gorice smo člani Društva upokojencev Dobrovo zaradi velikega zanimanja šli kar z dvema avtobusoma, in sicer 19. in 20. aprila.

Organizacijo izleta je prevzela Turistična izletniška kmetija Šenveter iz Dražen vrha pri Sv. Ani. Na tej kmetiji smo imeli tudi odličen zajtrk in pozno kosilo.

Osrednji del izleta je bil ogled gradu Cmurek, kjer nas je skozi odlično vodenje in pripoved, predvsem o obdobju, ko je v gradu deloval Zavod za duševno in živčno bolne, popeljala kustosinja Barbara.

Sledila je pokušina vin kmetije Šenveter pod vodstvom gospe Saše, ki nas je spremljala na tem našem izletu. Ogledali smo si tudi mogočen hrast, ki je v vodi sameval 350 let in je sedaj na prikupen način postavljen na ogled.

Pot nas je peljala do mejnega prehoda na reki Muri, kjer smo se z brodom prepeljali do sosednje Avstrije. Pod vodstvom zgovornega in prijetnega župnika dr. Boštjana Lenarta smo si ogledali cerkev Marije Snežne v Zgornji Velki.

Preživeli smo res lep dan in doživeli krepčilno druženje, polno smeha in dobre volje, res pravi balzam za dušo.

Mariza Prinčič

Društvo upokojencev Dobrovo

Izlet v Apulijo nudil ogled številnih znamenitosti

Na petdnevni izlet v Apulijo v Italijo smo se z Društvom upokojencev Dobrovo odpravili 6. maja v zgodnjih jutranjih urah in z zanimanjem opazovali, kdo vse se bo tega izleta udeležil.

Na tem potovanju se je še kako izkazal pregovor o tem, kaj je bolj pomembno - pot ali cilj. Energija med nami je bila enkratna in se je iz dneva v dan samo še stopnjevala. Menim, da smo med 45 udeleženci prav vsi dobili kakega novega prijatelja ali znanca.

Ogledali smo si znamenitosti čudovitih krajev, od San Marina, gradu Castel del Monte, do mest Bari, Ostuni, Lecce, Otranto, Alberobello, Matera, Polignano a Mare, Urbino ... Tri dni nas je spremljal lokalni turistični vodič Roberto Campanelli, oseba polna šarma, inteligence, razgledanosti in občutka prilagajanja skupini, ki nam je nudil še bonus ogled oljarne in prodajalne ter pokušnje olja ter ogled oljčnika s 1000 in 2000 let starimi oljkami.

Hvala in zahvala vsem, ki so poskrbeli, da je izlet tako uspel. Naj naštejemo na kratko: vodički Vlasti Kappus, šoferjema Gregorju in Marku ter naši predsednici Vesni Filej. Bravo tudi vsem nam.

Mariza Prinčič

Društvo upokojencev Kojsko

Izlet po pravljичni Istri

Društvo upokojencev Kojsko se je po dolgem času spet odpravilo na enodnevni izlet. Vabilu po očarljivi notranjosti Istre se je odzvalo nepričakovano veliko število članic in članov društva, kar dokazuje, da si vsi želimo druženja in dneve preživeti tudi na drugačen, prijetnejši način.

Na izletu smo obiskali prastara istrska mesteca ter vstopili v pravljичni svet kamnitih hiš, ozkih ulic, prijaznih domačinov in nepozabnih razgledov, ki se bohotijo z istrskih gričev. To so resnični kraji, kjer dobimo občutek, da se je čas ustavil, ali pa vsaj teče počasneje. Čudovit spomladanski sončen dan nas je kar vabil v očarljivi Roč, utrjeno srednjeveško naselje glagoljašev. Pot smo nadaljevali v slikoviti Hum, ki velja s svojimi 16 prebivalci za najmanjše mesto na svetu. Pravljичno Gračišče nas je navdušilo s čudovitim razgledom na gričevnato pokrajino Istre vse do Učke. Dan smo zaključili na eni izmed turističnih kmetij na podeželju. Očarali so nas s pristrčnim sprejemom ob glasbi in narodnih nošah. V prijetnem vzdušju ob istrski glasbi, kjer so nekateri tudi

zaplesali, smo zasluženno uživali v dobrotah istrske kuhinje. Ob zaključku smo bili vsi mnenja, da smo preživeli čudovit dan, ki bi ga veljalo ponoviti.

Majda Korenjak

Fotografija: Roman Korenjak

18. pokrajinske športne igre

Društvo upokojencev Kojsko se je udeležilo 18. športnih iger Pokrajinske Zveze upokojencev Severne Primorske. Zastopala nas je balinarska ekipa 3+1. Balinarsko tekmovanje je organiziralo DU Kanal. Zaradi

velikega števila udeležencev je tekmovanje potekalo v Desklah in Kanalu. Uvrstili so se v osmino finala in med 16 ekipami dosegli 6 mesto.

Majda Korenjak

Balinarke zopet aktivne

Z obnovitvijo balinišča v Vipolžah in povabilom Balinarskega kluba Goriška Brda smo ponovno strnile vrste tudi balinarke iz Društva upokojencev Kojsko. Obnovljeno, pokrito balinišče in člani Balinarskega kluba Goriška Brda so nas prijazno sprejeli. Zberemo se dvakrat tedensko. Ob ponedeljkih je balinišče posebno živahno, saj se balinanja udeležijo tudi balinarke iz Medane. Dogovarjamo se, da se bomo kmalu pomirile na prvem turnirju. Vljudno vabljeni vsi, ki ste že balinali, ki vas zanima ta šport, pa tudi vsi tisti, ki si želite druženja.

Majda Korenjak

Fotografija: Lučko Kocina

Praznik rebule in oljčnega olja v Višnjeviku

Eva Žnidarčič je nova kraljica rebule

V Višnjeviku je 15. aprila po dveh letih spet zaživel Praznik rebule in oljčnega olja. Obiskovalci so na degustacijah lahko izbirali med rekordnimi 108 vzorci rebule iz Brd, Vipavske doline ter Collija in petimi proizvajalci oljčnega olja.

Po dolgem mandatu je prejšnja kraljica rebule svojo krono predala novi kraljici Evi Žnidarčič, ki bo s krono predstavljala rebulo in Brda naslednji dve leti.

Kulturno-zabavni program so obogatili harmonikaši harmonikaške šole Andreja Plesničarja in otroški program z lovom na zaklad, ki ga je organiziral plesni klub Los Pravilos. V noč pa smo zaplesali s skupino Pop design.

Tinkara Prinčič

Športni twirling klub Brda

Dekleta kljub težavam izredno uspešna

Tudi letos so dekleta iz Športnega twirling kluba Brda nastopala na državnem prvenstvu v Slovenski Bistrici, ki se je odvijalo aprila.

Kljub pogojem, s katerimi se srečujejo dekleta in trenerke, uspevajo ohranjati kvaliteto na tekmovanjih. Kako dolgo bodo to obdržale, pa je odvisno od tega, kje bodo trenirale in seveda, če bodo dobile finančna sredstva.

Ponavljamo resnico o tem, ko pravimo, da je telovadnica na Dobrovem neprimerna tako glede velikosti kot tudi višine stropa. Kdor se s tem ne ukvarja, tega ne morete razumeti. Morali bi si ogledati kakšno tekmovanje drugod po Sloveniji, da bi videli izgled primerne telovadnice, in kaj vse delajo te naše punce na parketu. Tudi tla so pomembna, ker morajo biti gladka. Nikakor ne pride v pošev beton. Zato smo letos največ treningov izvajali v telovadnici v Novi Gorici in ob sobotah v domu krajanov v Biljah, seveda s plačilom najema. Kljub vsem tegobam pa so le dosegla izjemne rezultate v različnih kategorijah solo, pari in skupina. Nekatere kategorije so bile zelo številčne, a so kljub temu tudi tu dosegle 6., 8., 9., 12. in 20. mesto, poleg dveh zlatih medalj pa še dve odlični 2. mesti in 4. mesto.

Zlati medalji v kategoriji freestyle pari nivo c mlajši mladinci sta dosegli Eva Ribolica in Sara Mavrič, v kategoriji freestyle pari nivo c mladinci pa Rubi Mavrič in Ivana Bregantič.

Ostala dekleta zaslužijo veliko pohval, te so Gaja Ferraiolo, Kjara Hlede, Nika Marinič, Tina Zidarič, Ana Valentinčič in Lilija Ferraiolo.

V soboto in nedeljo, 10. in 11. junija, pa so dekleta tekmovala na mednarodnem tekmovanju Slovenia Open v Ljutomeru in domov prinesla eno zlato medaljo v kategoriji freestyle pari nivo B mladinci (Nika Marinič in Lilija Ferraiolo) ter se razveselili dveh 2. mest (Nika Marinič, Rubi Mavrič in Ivana Bregantič) ter dveh 3. mest (par Eva Ribolica in Sara Mavrič ter skupina).

Tudi tokrat gredo pohvale vsem udeleženkam tekmovanja: Tini Zidarič, Rubi Mavrič, Ivani Bregantič, Liliji Ferraiolo, Gaji Ferraiolo, Ani Valentinčič, Kjari Hlede, Sari Mavrič, Evi Ribolica in Niki Marinič.

Se enkrat hvala trenerkam, ki budno spremljajo naša dekleta: Andreji Rijavec, Gaji Peršolja in Veroniki Kogoj, staršem ter Magdi Rijavec, ki skrbi za frizure deklet. Tokrat pa bi se iz srca rada zahvalila Veroniki Kogoj, ki je morala zaradi odsotnosti ostalih dveh trenerk dekleta na tekmovanje spremljati sama.

Trenerki Andreji Rijavec želimo čimprejšnje okrevanje in vrnitev nazaj, Gaji Peršolja pa želimo čim lepše preživljanje nosečniških dni, dokler se novo dete ne rodi.

F. Peršolja

Avstrijski parlament na Dunaju

Briška češnja očarala avstrijski hram demokracije

Briška češnja je 17. maja kraljevala v avstrijskem parlamentu na Dunaju. Delegacijo iz Občine Brda in Alpsko-jadranskega centra za čezmejno

Briške češnje sta v avstrijski hram demokracije prinesla podžupan Občine Brda Jurij Špacal in direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tina Novak Samec, Alpsko-jadranski center pa je zastopal njegov predsednik in dolgoletni prijatelj ter podpornik Občine Brda Bernard Sadovnik, sicer župan koroške občine Globasnica in pobudnik letošnjega srečanja v avstrijski prestolnici.

Kraljevi rdeči sadež je tako ponovno stopil med pomembne dunajske zidove. Brike so namreč že pred stoletjem tukaj prodajale ta sočni briški sadež, prvi vir dohodka briških družin v sezoni sadja. Sicer pa je briška občina s pomočjo celovskega centra za čezmejno sodelovanje že večkrat v preteklih letih segla v roke avstrijskemu političnemu vrhu. Jeseni 2010 tedanjemu predsedniku Heinzu Fischerju, junija 2016 tedanjemu dunajskemu županu dr. Michaelu Häuplu, tokrat pa predsedniku spodnjega doma parlamenta Wolfgangu Sobotki.

Franc Mužič, župan Občine Brda: »Naš prijatelj, predsednik Alpsko-jadranskega centra za čezmejno sodelovanje Bernard Sadovnik, je tokrat poskrbel, da briške češnje prinesemo predsedniku avstrijskega parlamenta in ob tej priložnosti nastavimo možnosti prihodnjega sodelovanja z avstrijsko prestolnico, parlamentom. Za Občino Brda tovrstni obisk ni nič novega, saj smo že bili gostje dunajskega parlamenta, pa tudi v kabinetu predsednika

sodelovanje iz Celovca je sprejel predsednik spodnjega doma avstrijskega zveznega parlamenta Wolfgang Sobotka.

države Fischerju in nenazadnje tudi pri dunajskem županu, ki sicer praviloma sprejema zgolj predstavnike glavnih občin. A velja poudariti, da ravno to pristno sodelovanje s celovskim centrom za čezmejno sodelovanje Občini Brda omogoča, da ima te možnosti in danosti predstavitev na avstrijskih tleh, tako da se lahko Brici promoviramo tudi na tovrstnem nivoju. Vse to pripomore k širjenju glasu o tej deželici, domu briške češnje, ki ji pravimo Goriška brda.«

Bernard Sadovnik, predsednik Alpsko-jadranskega centra za čezmejno sodelovanje: »Sodelovanje AACC z Občino Brda je danes privedlo do nadaljnega uspešnega koraka. Brda in briško češnjo smo predstavili predsedniku avstrijskega parlamenta. Želja je namreč, da bi v prihodnje na Dunaju organizirali Praznik češenj. Srečanje s predsednikom avstrijskega parlamenta je bilo gotovo uspešno: zagotovil je, da bo krepil sodelovanje z Občino Brda in že kmalu načrtuje obisk v Brdih. Z današnjim srečanjem so Brda zagotovo pridobila na veljavnosti v avstrijskem merilu.«

Tina Novak Samec, direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda: »Predsednik avstrijskega parlamenta se je izjemno razveselil češenj. Predstavili smo Brda, briške posebnosti kot tudi poudarili številna uspešna sodelovanja z avstrijskimi predstavništvi od združenja AACC, občin Celovec, Beljak in Globasnica, avstrij-

skim veleposlaništvom v Sloveniji, avstrijskim kulturnim centrom in številnimi posamezniki. Taka srečanja imajo izjemne promocijske učinke, nenazadnje so prav avstrijski gostje v Brdih med najpomembnejšimi tujimi gosti z vidika prenočitev kot tudi dnevnih obiskov. Brda so zahvaljujoč se številnim podpornikom, med katerimi bi posebej omenila Bernarda Sadovnika, uveljavljena turistična destinacija v Avstriji.«

E. K.

Fotografija: Parlamentsdirektion/
Thomas Topf

**Pesmi na temo
harmonije,
narave in ljubezni**

Mlade oči v pesmih pomladi

Pred dvema letoma so na Osnovni šoli Alojza Gradnika Dobrovo zasnovali svoj UNESCO projekt (šola je članica mreže šol že od leta 2019) z naslovom Mlade oči v pesmih pomladi.

Tako so pripravili literarni natečaj, ki je potekal v dveh kategorijah, in sicer za srednješolce in učence tretjega triletja osnovnih šol. Udeleženci so pisali na temo harmonije, narave in ljubezni.

Nagrajene pesmi so predstavili na pesniškem literarnem večeru 13. aprila v Vili Vipolže. Glavni gost večera, polnega odličnih poezij in čudovitih glasbenih in plesnih točk, je bil Alan Marc, domačin iz Medane, ki je predstavil svojo novo otroško knjigo z naslovom Avtobus za zaspance.

Pri predsednici Državnega zbora Republike Slovenije

Briške češnje tudi v slovenskem parlamentu

Tik pred pričetkom Festivala briške češnje, 26. maja, sta podžupan Občine Brda Jurij Špacial in direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tina Novak Samec obiskala predsednico Državnega zbora Republike Slovenije mag. Urško Klakočar Zupančič. Podrobneje sta ji predstavila občino in njeno umeščenost v širše območje ter predsednico povabila v Brda. Obljubila je, da nas bo obiskala še v letošnjem letu.

E. K.

Fotografija: Matija Sušnik

Mladinski center Brda

Pomladne aktivnosti za otroke in mlade

Letošnjo pomlad so se v Mladinskem centru Brda prepletale in pisale zanimive, navdihujoče in poučne zgodbe. Poleg vseh stalnih tedenskih aktivnosti smo se v marcu, aprilu in maju

Tečaj ličenja

Delavnica ličenja

Konec marca nas je obiskala mojstrica ličenja Nika Šinigoj. Dekliški večer v spremljavi lepotilnih izdelkov, tehnik in nasvetov se je zaključil z nasmejanimi, predvsem pa skrbno urejenimi in namazanimi obrazi. Na brezplačni delavnici smo osvojile nasvete glede priprave kože na ličenje in se spoprijele z osnovnimi tehnikami nanašanja ličil. Spoznavale smo različne produkte, se poglobljale v uporabnost čopičev, se naučile osnov senčenja in svetlenja obraza, senčenja oči in oblikovanja in poudarjanja obrvi. Celoten make up in delavnica je temeljita na produktih in tehnikah, ki jih potrebujemo za dnevno ličenje. Ko bomo pripravljene na zahtevnejši, večerni make up, pa bomo Niko ponovno povabile v Brda.

Velikonočna pekovska delavnica – mesenje in peka menihov ter barvanje jajc

Že od nekdaj imajo briške gospodinje ob veliki noči polne roke dela s pripravljanjem peciva in drugih velikonočnih dobrot. Poleg nepogrešljive orehove gubance (potice) so od vedno pekle tudi fin kruh, slaček hlebček za blagoslov. Iz istega testa pa so za vsakega otroka v družini zamesile tudi meniha, golobčka ali zajčka. V dneh

družili tudi ob večernih urah. Organizirali smo dve poučni in kreativni delavnici, v goste povabili tudi izjemne srednješolce, ki so nas s svojo zgodbo o uspehu povsem prevzeli.

Velikonočna delavnica

pred veliko nočjo smo se v našem Mladinskem centru Brda ponovno medgeneracijsko družili in obujali stare običaje. Jožica Toroš nas je naučila, kako zamesiti dobro testo za meniha in kako ga nato splesti v kito. Med tem časom, ko je bilo testo na toplem in je vzhajalo, pa smo v olupkih čebule pobarvali še velikonočna jajca. V mladinskem centru je mrgolelo otroških obrazov, nekaj pa je bilo tudi starejših gospe, ki so svoja znanja in izkušnje z navdušenjem delile z nami. Poleg prijetnega druženja in kričanja najmlajših so se v zraku pojavljali tudi beli oblaki moke, s katero so otroci ustvarjali svoje velikonočne umetnine. Po končani delavnici so v domačo pečico vsi odnesli svojega meniha, nam pa poslali slike še toplih, zlatorumenih dobrot.

Brda Bubble se predstavi doma

Poslovna ideja Brda Bubble se je porodila skupini dijakov 3. letnika programa Ekonomski tehnik pri učnem podjetju na Srednji ekonomski in trgovski šoli Šolskega centra Nova Gorica. Učno podjetje se izvaja po metodi »learning by doing« v 42 državah sveta. Dijaki morajo skozi izobraževalni proces, ki poteka v specializirani učilnici, ustvariti uspešen poslovni model. Na belgijskem mednarodnem sejmu učnih podjetij, ki je potekal 9. in 10. marca v Bruslju, so se odvijala tri tekmovanja:

Mladinski center Brda

Brda Bubble

»Elevator pitch«, »Mystery shopping« in najbolj kreativna objava na Instagramu. Učno podjetje Brda Bubble se je v kategoriji Mystery shopping med 105 poslovnimi idejami zavihtelo med najboljših 5 na odlično četrto mesto. Čeprav se je o uspešni zgodbi dijakov v našem časniku že pisalo, jim tokrat omenjamo, ker so sprejeli zanje najtežji izziv - predstaviti se pred domačo publiko, straši in znanci. Dijaki so svoj uspešni poslovni model z odliko predstavili, nam zaupali korake večmesečnega popotovanja od ideje do mednarodnih odlik in nas pustili povsem brez besed. Dovršen poslovni model z jasno finančno konstrukcijo, ob tem pa še navdihujoča in skrbno pripravljena briška zgodba, ki vključuje celostno ponudbo in podobo naše dežele, je prava poslastica za

morebitne investitorje. Dijakom želimo še veliko uspehov pri zadanih ciljeh in na nadaljnji poslovni poti.

Pred nami je poletje. Dolgi poletni dnevi, ki dišijo po brezskrbnosti, veselju in oddihu, bodo za najmlajše tudi letos nekaj posebnega. Pripravljamo sedemtedensko nepozabno počitniško doživetje, kjer ne bo manjkalo smeha, ustvarjalnosti in tudi druženja. Letos začnemo takoj po koncu šolskega leta, zaključujemo pa 11. avgusta. Pripravljamo res zanimiv in skrbno izdelan program, ker smo prepričani, da so počitniški dnevi lahko tudi doma, v naših Brdih, odlična priložnost za nepozabno poletno pustolovščino.

Mateja Drnovšček, ZTKMŠ Brda
Fotografija: Arhiv ZTKMŠ

Festival testenin

20. maja se je v Ajdovščini odvijal festival testenin Pašta Fešta, v okviru katerega je potekalo tudi tekmovanje osnovnošolcev v pripravi testenin Mlinochef 2023. Med tremi ekipami učencev, ki so se pomerile na tem finalnem tekmovanju, sta bila tudi Lea Marinič in Tilen Zidarič, učenca 7. b razreda.

V težavnih pogojih, saj se je ajdovska burja neusmiljeno zaganjala v oder, prevračala in odnašala pripomočke, ter pred očmi več sto obiskovalcev sta se Lea in Tilen odrezala več kot odlično. Po mnenju žirije sta pripravila najboljše testenine (rezance s točem iz markandel na sirovi kremi z regratovim čipsom in prvimi češnjami) in osvojila pokal Mlinochef 2023.

Čestitamo!

Zmaga na Pašta fešti

Klimatska naprava, ki razvaja vse leto

Stenska klimatska naprava MSZ-AY je najnovejši model v seriji stenskih klimatskih naprav **MITSUBISHI ELECTRIC**. Posebnost modela je bela matirana površina stenske enote, ki se nevsiljivo integrira v sodobno opremljene prostore in nudi idealno klimo vse leto. Primerna je tudi kot edini vir ogrevanja prostora, saj kot toplotna črpalka zrak-zrak deluje zanesljivo in varčno.

Najnovejša tehnologija služi uporabniku in ga razvaja z **idealno usmerjenim zračnim tokom, neslišnim delovanjem in najvišjo energijsko učinkovitostjo pri hlajenju**. Ravno zato je stenska klimatska naprava serije MSZ-AY prava izbira za brezkompromisne uporabnike, ki prisegajo na dizajn a hkrati želijo vrhunsko tehnologijo s številnimi funkcijami udobja.

Razvijalci so napravo načrtovali tudi z mislijo na zdravje, čistočo in posledično dolgoletno zadovoljstvo uporabnika. Sestavni deli notranje enote so namreč **premazani s patentiranim premazom proti oprijemanju prašnih in maščobnih delcev** za zmanjšanje pogostosti čiščenja, vgrajen ima **samočistilni način za preprečevanje plesni in neprijetnih vonjav** ter **filter Plasma Quad**

Plus s tehnologijo za odstranjevanje mikroskopsko majhnih delcev (PM 2.5) ter virusov in bakterij. Klimatska naprava se lahko upravlja neposredno v prostoru z daljinskim upravljalnikom ali v oblaku, prek aplikacije MELCloud.

Ključne lastnosti:

- kompakten in eleganten dizajn, stenska notranja enota v beli barvi z matirano površino
- energijski razred A+++ pri hlajenju in A++ pri ogrevanju za modela 25 in 35 ter A++ pri hlajenju in ogrevanju za modela 42 in 50
- razpon modelov nazivne hladilne moči od 2,5 do 5,0 kW, grelna moči od 3,2 do 5,5 kW
- zaradi izjemno tihega delovanja, 18 dB(A) v najnižji hitrosti ventilacije pri modelih do 3,5 kW hladilne moči je idealna za bivalne in spalne prostore
- je lahko edini vir ogrevanja, saj ogreva do -20 °C zunanje temperature
- upravljanje prek daljinskega upravljalnika s tedenskim časovnikom
- dvojni usmerjevalnik zračnega toka
- čiščenje zraka z vgrajenim filtrom Plasma Quad +
- samočistilni način za preprečevanje plesni in neprijetnih vonjav s premazom proti oprijemanju prašnih in maščobnih delcev na izmenjevalniku, ventilatorju in vodilih izpiha zraka
- vgrajen Wi-Fi vmesnik za brezžični nadzor in upravljanje z aplikacijo MELCloud

Za podrobne tehnične informacije o novi klimatski napravi ali celotni ponudbi klimatskih naprav obiščite spletno stran **www.vitanest.si**

Avtor promocijskega članka: VITANEST d.o.o.

Pogovorni večer Evropa: nekoč in danes

Evropski poslanec Matjaž Nemec v Brdih

31. marca je občinska organizacija Socialnih demokratov Brda imela neizmerno čast in privilegij na Gradu Dobrovo gostiti evropskega poslanca Matjaža Nemca.

Z evropskim poslancem smo se družili na pogovornem večeru na temo »Evropa: nekoč in danes«. Pogovorni večer z Matjažem Nemcem je vodil Dominik Rusjan. Na večernem druženju smo bolje spoznali, kaj pomeni biti evropski poslanec, kakšna je narava dela evropskega poslanca in kaj lahko kot evropski poslanec stori za lokalno okolje. Beseda je tekla o politiki, življenju v tujini, kulturi in življenju ob meji ter vrednotah, ki vse skupaj povezujejo. Pogovor je nanese tudi na trenutne razmere, ki se dogajajo v Evropi, ter kakšni izzivi nas morebiti čakajo v prihodnosti. Matjaž Nemec se je dotaknil svojih začetkov v politiki ter opisal izzive in uspehe, s katerimi se je srečeval. Večer je popestril kulturni program, in sicer sta ob spremljavi melodije harmonike izpod rok mladega Jana recitirala Sindi Rutar Erzetič in Primož Golob.

Dogodka sta se udeležila tudi direktorica občinske uprave Občine Brda Anita Manfreda in župan Občine Brda Franc Mužič, ki je zbrane nagovoril in se evropskemu poslancu zahvalil za obisk.

Fotografija: Jože Abramič

Matjaž Nemec

Socialni Demokrati Brda se evropskemu poslancu Matjažu Nemcu iskreno zahvaljujemo, da je sprejel naše povabilo v Brda. Počlašeni smo, da smo v Brdih gostili evropskega poslanca, ki prihaja iz Goriške.

Nika Sirk

Planinsko društvo Brda

Pohod med cvetočimi češnjami

Letos je naše planinsko društvo drugič organiziralo pohod po Brdih med cvetočimi češnjami. Zbrali smo se na Humu in nadaljevali proti Kojskemu, mimo cerkve Svetega Križa, proti Gonjačam, nato pa se usmerili proti Imenju. Ob poti smo lahko občudovali prelepe snežno bele češnjeve cvetove, nekateri pa so že odcveteli. Ogle dovali smo si tudi oljčne nasade in druga sadna drevesa. Uživali smo v pogledih na zasnežene vrhove v daljavi. V vasi Imenje smo imeli postanek pri družini Peršolja, kjer smo se malo okrepčali. Kot vedno so bili pohodniki navdušeni nad domačim pecivom. Vzdušje je popestrila naša članica Milanija s pesmico v briškem narečju. Nadaljevali smo proti slikoviti obzidani vasi Šmartno s petimi ohranjenimi stolpi. Sprehodili smo se skozi »hase«

(ozke ulice). Naš član Jadran nas je povabil na domačijo, kjer smo poskusili njihova vina. Od tu smo se podali proti Gonjačam do razglednega stolpa. Nekateri smo se povzpeli na vrh stolpa, kjer so bili fenomenalni razgledi na vse štiri strani neba: Brda, Julijske in Karnijske Alpe, Dolomite, Furlanijo, Tržaški zaliv, Kras, Vipavsko dolino in Trnovski gozd. Skozi vas Gonjače nas je pot pripeljala do cerkve Sv. Križa v Kojskem. Gotska cerkvica ima za Slovenijo nenavaden zvonik. Bolj kot na cerkveni stolp spominja na majhno utrdbo. Notranjost cerkvice se ponaša z zakladi izjemne umetniške vrednosti. Sledil je še kratek spust do Huma, kjer smo ob odličnem pasulju, briški kapljici in prijetnem klepetu zaključili pohod.

Mladinski svet Brda

Poglabljajo se v težave, ki se tičejo mladih

V aprilu smo v Mladinskem svetu Brda izpeljali srečanje z županom Občine Brda Francem Mužičem. Šlo je za prvo srečanje v nizu več srečanj, ki jih bomo pripravili za vas. Poglabljali smo se v probleme občine in zadeve, ki se tičejo mladih.

Beseda je tekla o zaprtih mladinskih sobah in obljubljenih prostorih, ki jih mladi do sedaj še nimamo. Tak primer je mladinski prostor v Medani, ki se je nedavno zaprl. Odgovor pristojnih je bil, da bi bilo potrebno podrobneje raziskati, zakaj je do zaprtja sploh prišlo. Potrebno bi bilo uradno registrirati in ustanoviti društvo, ki bi potem upravljalo s tem prostorom.

Podoben odgovor je sledil na vprašanje, zakaj obljubljenega prostora za mlade v Vipolžah, po tem ko so mladi izgubil svoj prostor s prenovo Vile Vipolže, še ni. Odločevalci so delno rešitev videli v oblikovanju skupnih prostorov na območju Športnega parka Vipolže, kjer bo ob balinarskem klubu dobila svoje prostore tudi VS Vipolže. Tako bi se mladi lahko vključili zraven.

Večkrat pa smo se spraševali tudi, ali so taki prostori sploh potrebni? Imajo mladi res željo po združevanju v takih prostorih, so tukaj res aktivni in združeni?

Govorili smo tudi o potrebi ureditve vaških igrišč, kjer velikokrat žoge bežijo na cesto. Tak primer je igrišče na Humu, kjer so odločevalci predlagali izgraditev dodatne mreže.

Nato je pogovor tekkel o stanovanjski problematiki v Brdih, za katero je župan dejal, da je v Brdih ni. V mladinskem svetu smo pojasnili, da bi bilo dobro poiskati

Mladinski svet Brda

alternative, ker investicij za javna poceni stanovanja še ne bo. Kot alternativo smo izpostavili stanovanjske kooperative. Odgovor svetnikov je bil, da naj se mladi prijavljajo na razpise, ki so povezani s stanovanjsko politiko – subvencioniranjem komunalnega prispevka.

Prav tako je bil na novo potrjen in ustanovljen participativni proračun Bujša Brda, na katerega se bomo lahko občani prijavljali in dajali pobude za izpeljavo določenih projektov. Participativni proračun je sistem razporejanja dela proračunskega denarja tako, da pri odločanju o njegovi porabi sodelujejo prebivalke in prebivalci občine. Participativni proračun določa vnaprej določen delež javnih sredstev, namenjen projektom, ki jih predlagajo in se do njih neposredno opredelijo le občani. V svojem bistvu je participativni proračun način, kako lahko člani skupnosti vplivajo na porabo javnih sredstev v svojem življenjskem okolju. To pa predstavlja veliko pridobitev za našo občino.

Dominik Rusjan

Pomladni koncert Osnovne šole Dobrovo

Učenci navdušili z ubranimi glasovi

24. maja se je v Vili Vipolže odvijal koncert Pozdrav pomladi Osnovne šole Alojza Gradnika Dobrovo.

Na jutranjem koncertu za učence so nastopali otroški pevski zbor, Orffova skupina ter številni pevci solisti. V kratkem videu smo prisluhnili intervjuju s tremi nekdanjimi učenkami naše šole, briškimi pevkami Nino Sirk, Mašo Marušič in Martino Kocina.

Gostji Maša Marušič in Martina Kocina sta se vsem nastopajočim pridružili tudi na večernem koncertu.

Učenci so s slovenskimi pesmimi in čudovitimi, ubranimi glasovi pričarali izredno topel, čustven in ustvarjalen dogodek.

Ujemi sanje

Zvok pnevmatik po briških gričih

Drugega aprila je tudi letos - že 11. leto zapored - po briških gričih zadišal vonj bencina in se zaslišal zvok pnevmatik. V Vedrijanu se od leta 2012 skoraj vsako leto odvija demonstracija dirkalnih avti, avtov za rally, minimoto, gokartov in po nekaj letnem premoru tudi italijanske formule. Pred začetkom demonstracije se je karavana 30 avtomobilov zapeljala do Višnjevika, kjer so bili deležni prijazne pogostitve. Pot so nadaljevali do Vile Vipolže in jo zaključili v Vedrijanu, kjer se je odvijala demonstracija vozil. Ob koncu prireditve je potekala še podelitev pokalov in druženje ob dobri hrani in pijači. Za izpeljavo dogodka se organizatorji zahvaljujejo vsem vaščanom Vedrijana.

Tina Pelicon

Fotografija: Damijan Simčič - Zoso

Prostofer

Brezplačni prevozi za starostnike

Ste starejši od 65 let? Ne vozite, pa tudi sorodnikov, ki bi vas lahko peljali po nujnih opravkih, nimate?

V BRDIH IMATE NA VOLJO BREZPLAČNE PREVOZE PROSTOFER.

Prostofer vam omogoča lažjo dostopnost do nujnih opravkov, torej zdravniške oskrbe, javnih ustanov, banke, pošte, upravne enote, lekarne in drugih nujnih storitev.

PREPROSTO NAROČANJE: ko potrebujete prevoz, pokličete na brezplačno telefonsko številko 080 10 10. Oglasili se vam bodo prijazni svetovalci, zabeležili vaše

podatke, namen in lokacijo prevoza. Svetovalci bodo o naročenem prevozu obvestili prostovoljnega šoferja in s tem seznanili tudi vas.

Invalidi in osebe s posebnimi potrebami pri prevozu ob sebi potrebujejo spremljevalca.

Izdelava *piconov* in *prunel* vpisana v državni Register nesnovne kulturne dediščine

To dediščino in veščine bi prenašali tudi na mlajše generacije

Če govorimo o naši dediščini, navedno pomislimo na tradicionalne hiše, njihovo opremo pa tudi šege in navede. Prav slednje pa se skupaj z ustnim izročilom in znanjem tradicionalnih obrtnih veščin ter drugimi praksami in znanjem uvrščajo med tako imenovano nesnovno dediščino.

Nesnovni dediščini se v zadnjih 20 letih posveča vedno večja pozornost, saj gre za izjemno bogastvo, ki je povezana z znanjem in poznavanjem določenega postopka, šege ... V Sloveniji se pod okriljem ministrstva za kulturo in v okviru delovne skupine koordinatorja varstva nesnovne kulturne dediščine vodi t. t. Register nesnovne kulturne dediščine, ki je dostopen tudi na spletni strani. Posamezniki, občine, društva - vsakdo lahko odda pobudo za vpis, ki jo oceni komisija in po pozitivni obravnavi uvrsti v register. Nekatere od teh enot pa so že doživele vpis na prestižni Unescov seznam. Iz Slovenije so na tem seznamu škojeloški pasijon, obhodi kurentov, večšina gradnje suhih zidov, klekljanje čipk, čebelarstvo (s podarkom na kranjski čebeli) in tradicija reje lipicancev. Vsekakor je že vpis v slovenski register pomemben korak k prepoznavi pomena določenega znanja ali prakse. Namen vpisa je seznaniti slovensko strokovno in tudi drugo javnost o posameznih vpisih ter, kot je zapisano v Konvenciji o varovanju kulturne dediščine, na podlagi tega »dvigniti zavedanje o pomembnosti nesnovne kulturne dediščine na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni ter zagotoviti medsebojno spoštovanje te dediščine in zagotoviti mednarodno sodelovanje in pomoč.«

V Občini Brda smo se marca 2020 pridružili že vpisani enoti Spletanja venčkov sv. Ivana, letos pa sta bila v enoto Pletarstvo vpisana tudi izdelava *piconov* in v enoto Sušenje sadja izdelava suhih sliv – *prunel*.

Pletarstvo

Pletarstvo je ena starejših obrti. Omenjajo jo že antičnih viri. Upodobitve pletenih izdelkov pa lahko vidimo tudi na srednjeveških freskah. O pletarstvu je napisanih veliko poglavij v knjigah o domačih obrteh ter tudi ka-

Lucijan Grudina izdeluje *picon* (arhiv Lucijana Grudine)

talog Slovenskega etnografskega muzeja. Bistveno manj podatkov pa dobimo o pletenju les ali po briško *piconov*. V Brdih pravzaprav obstajata dva izraza: *picon* in *liesa*, ki pa ne pomenita istega izdelka. *Piconi* so pravokotne oblike, dolgi od poldruga do dveh metrov, široki pa okoli 1,5 metra, lahko pa so tudi manjši. *Liese* so elipsaste in manjše od *piconov*.

V slovenskem jeziku je tako za *picon* kot *lieso* uveljavljen izraz lesa. Lese so v preteklosti pletli po celotnem območju Goriških brd, širše Goriške, v slovenskem delu Istre, pa tudi v drugih delih Slovenije. Razlikovale so se glede na material, ki je bil na razpolago. Že v Goriških brdih so bile razlike. Na južnem, zahodnem in osrednjem delu so bili *piconi* navadno narejeni iz *kanele* - navadnega trstikovca, ki raste v vlažnih ravninskih predelih. V severnem in severozahodnem delu, kjer trstikovca ni na razpolago, pa iz leskovih viter. V Goriških brdih je pletenje *piconov* tesno povezano s sušenjem sadja ter mesnin. Tak način so pogojevale podnebne razmere, ki na območju današnje Primorske omogočajo sušenje sadja na soncu in zorenje mesnin v kletih. V ostalih slovenskih pokrajinah pa so sadje sušili na krušnih pečeh ali v sušilnicah, mesnine pa so konzervirali s prekajevanjem. Gotovo pa so *picone* kot preprost pripomoček, ki ga je mogoče izdelati iz materialov, ki so dostopni v lokalnem okolju, za sušenje sadja in mesnin uporabljali že od srednjega veka dalje. Zgodovinsko so *piconi* izpričani v inventarnih popisih z začetka 19. stoletja. Leta 1801 je imel pokojni Jožef Jančič iz Kojškega na podstrešju med drugim spravljeno tudi star *picon*, v kleti pa še dva. O splošni in razširjeni uporabi *piconov*

Izdelava *piconov* in *prunel* vpisana v državni Register nesnovne kulturne dediščine

kaže večje število popisanih na posamezni kmetiji. Leta 1823 je imel pokojni Ivan Bregantič iz Gornjega Cerovega med inventarjem tudi 6 *piconov*. Obseg sušenja sadja se je z večanjem prebivalstva bližnjih in daljnih mest ter razvojem transportnih sredstev in tako povečanim povpraševanjem po suhem in svežem sadju od začetka 19. stoletja dalje vedno bolj širil. Dejavnost je začela upadati po drugi svetovni vojni s spremenjenimi političnimi in gospodarskimi razmerami. Vzporedno s tem se je večal in nato manjšal obseg izdelave in popravila potrebnih *piconov* in *lies*. Izdelovati so jih znali praktično vsi prebivalci, s povečanim obsegom dejavnosti pa so jih začeli izdelovati za to usposobljeni obrtniki, pletarji, ki so pletli tudi košare. *Picone* in *liese* je leta 1953 dokumentirala tudi ekipa Slovenskega etnografskega muzeja. Kot nosilec te dejavnosti je bil vpisan Lucijan Grudina iz Neblega v Goriških brdih.

Lucijan Grudina, ki je bil v registru nesnovne dediščine evidentiran kot nosilec te dejavnosti, se s pletarstvom še vedno poklicno ukvarja

Znanja pletenja *piconov* se je učil od očeta Antona Grudine, rojenega leta 1914. Antona Grudino so pletarstva naučili Benečani, ki so poleg *žaudarc* hodili lupit slive. Oče Anton je *picone* pletel za zadrugo, ki jih je potrebovala za sušenje *prunel*. Lucijan se je po upokojitvi začel ukvarjati tudi s pletenjem košar in drugih pletarskih izdelkov. Tega se je naučil od Florijana Vogriča iz Pevme. Način izdelave *piconov* je ostal pravzaprav enak, kot je bil že v 19. in 20. stoletju. Potrebno gradivo za *picone* dobi iz trstikovca, leskovih šib ter smrekovega lesa. Preden se Grudina odloča za rezanje lesa in šib, upošteva lunino meno. Šibje reže spomladi ali pozimi, preden se rastlina olista. Takrat je šibje polno sokov, kar mu daje večjo prožnost. Šibe, nabrane pozimi, pred uporabo namaka v vodi. Narezane šibe čim prej olupijo, saj take postanejo bele oziroma svetlejše. Če želi izdelati dvobarvne izdelke, jih pred lupljenjem skuha, da dobijo barvo iz lubja. Leskove šibe zahtevajo več dela, saj jih mora prirezati v trakove – *vitre*. Slednje se poleg trstike najpogosteje uporabljajo za pletenje *piconov*, za manjše lese – *liese* pa je bil pogosto v uporabi srobot. Povedal je, da so morali biti *piconi* določene velikosti. Tisti, ki so jih nosili v hišo, so morali biti veliki največ 0,7 x 1,5 metra, da so šli skozi vrata. *Picone* dela z dvema smrekovima (*jelovima*) deskama. Po sredini na razdalji 30–40 cm položi še nekaj tanjših olupljenih leskovih palic. *Picone* izdeluje iz trstikovca – *kanele*, ki jo s posebnim šivom z vrvico pritrjuje k prečnim letvam. Za vezanje ene vrste je

potrebno odmeriti vrvico za 8 dolžin lese. Trstikovca ni potrebno sušiti, medtem ko je ostal les potrebno olupiti in sušiti. Lucijan Grudina plete tako *picone* in *liese* kot tudi košare ter opleta večje in manjše steklenice. Njegove izdelke kupujejo domačini pa tudi turisti, katerim so izdelki na voljo tudi v pomanjšani inačici.

Sušenje sliv

Sušenje sliv z olupkom, ki je znano v Brdih ter tudi na drugih območjih v Sloveniji, omenja že Valvasor. V Brdih pa je znan tudi poseben način sušenja olupljenih in žveplanih sliv, ki so jih imenovali *prunele*. Dejavnost je že pred leti v članku raziskala etnologinja Katja Kogej. Po mnenju raziskovalcev se je izdelovanje *prunel* v Goriških brdih razširilo v začetku 19. stoletja. Takrat se je znanje in tehnika izdelovanja *prunel* ohranjala v Goriških brdih, Vipavski in Soški dolini. Proti koncu 19. stoletja se je dejavnost širila, saj so družine iz Goriških brd po opravljenem lupljenju doma odhajale organizirat lupljenje sliv v različne dolenjske, spodnještajerske in hrvaške kraje. V letih pred drugo svetovno vojno je na Goriškem dejavnost izdelave *prunel* večinoma prešla iz rok posameznikov pod vodstvo zadrug. Kot takšna se je dejavnost nadaljevala skoraj do konca 50. let prejšnjega stoletja, ko je zaradi spremenjenih gospodarskih okoliščin vedno bolj izgubljalo na pomenu. Obseg dejavnosti je bil v preteklosti velik, saj so poleg domačinov za lupljenje morali tudi najemati delovno silo. Tipičen je bil prihod sezonskih delavk, t. i. *žaudarc* iz sosednje Beneške Slovenije. Zaradi velikega povpraševanja po predelavi domačih sliv so do druge svetovne vojne nekateri podjetni Brici začeli zahajati tudi v bližnje kraje, kot je Vreme, ali pa oddaljena območja, kot npr. Bizelsko, brežiško, šentjernejsko ter celo na Hrvaško (Sisak, Kum ob Sotli ...). Slive so vozili tudi iz Istre in Bosne ter jih predelovali doma. *Prunele* so prodajali trgovcem v Gorici in Krmini, od koder so jih pošiljali v Nemčijo, Skandinavijo in Ameriko.

Vanda Cukjati izdeluje *prunele* po starem postopku

Slivo vzamemo v roko in jo olupimo s posebnim nekoliko ukrivljenim nožkom. Olupljene se nato naložijo na lese – *picone* in jih žveplamo – *kadimo* v posebnih za to pripravljenih zabojih *kasonih* ali *kadilih*. V kadilo se zloži po več *piconov*, spodaj se zakuri majhen ogenjček in nanj posuje žveplo. Kadilo se dobro zapre, da dim ne uhaja. Slive tu pustimo 3 do 4 ure, nato pa jih zložimo na *picone* in sušimo na soncu na pripravljenih podstavkih – *ruštih* ali *roštih* dva do tri dni. Posušene preložimo, saj se

Izdelava *piconov* in *prunel* vpisana v državni Register nesnovne kulturne dediščine

skrčijo in jih ponovno kadimo za kako uro. Nato pa od pol do ene ure zračimo na hladnem. Tako pripravljene čakajo na *penčanje* ali *pogačanje*. Odstranimo koščico in nato po dve slivi stisnemo skupaj v obliko kovanca. Nato jih ponovno damo na *picone* v kadilo za eno uro. Zvrstimo jih glede na velikost in kvaliteto sadeža. V register je bila kot nosilka dejavnosti vpisana **Vanda Cukjati iz Ceglega**. Vanda Cukjati, rojena Bužinel iz Medane, je znanje izdelovanja *prunel* pridobila doma. Z dejavnostjo se je ukvarjala njena družina, pa tudi družine nekaterih sorodnikov iz Medane. Starša Karel in Ida Bužinel sta *prunele* izdelovala do približno leta 1960. Poleg lastnih sliv in tistih, ki sta jih kupila v Brdih, jima je slive, če je bilo potrebno tudi iz Bosne, vozil neki Brčko. *Prunele* je odkupovalo Slovenija-sadje in jih prodajalo v Nemčijo. Vanda se spominja, da so jih pakirali v večje lesene sode, obložene s papirjem. Leta 1960 je Slovenija-sadje prenehalo odkupovati *prunele*, zato so dejavnost bistveno zmanjšali. Izdelovali so jih za porabo doma ter za darila ob božično-novoletnih praznikih. V tistem času so *prunele* za domačo porabo izdelovale tudi druge družine v Medani in Šmartnem. *Prunele* znata izdelovati tudi Vandina otroka Beti in Kristjan. Pomen znanja izdelovanja *prunel* je že pred skoraj 30 leti prepoznala tudi OŠ Dobrovo. Leta 1995 je bilo v okviru predmeta gospodinjstvo, ki ga je poučevala Greta Manfreda, organiziran poseben dan, na katerem so se učenci pri gospe Vandi Cukjati učili izdelovati *prunele*. Na pobudo takratnega ravnatelja Petra Stresa je profesor geografije Alojz Vuga

Skupina žena lupi slive (Goriški muzej, fond Ludvik Zorzut)

skupaj s snemalcem Ivom Saksido, učenci in Vando Cukjati posnel celoten postopek izdelave *prunel*.

Kot je v intervjuju za Radio Robin ob pozitivni oceni prijave in vpisu v Register nesnovne kulturne dediščine povedala direktorica ZTKMŠ Brda Tina Novak Samec, »... razmišljamo, da bi v prihodnje izdelovanje *prunel* prikazovali v obliki delavnic oziroma doživetja.« Za vpis v Register nesnovne kulturne dediščine pa so si prizadevali »... zato, da bi mogoče v prihodnosti lahko to obrt z delavnicami obudili ter tako prenašali to dediščino in veščine tudi na mlajše generacije.« Vsekakor je vpis pomemben korak k utrditvi pomena znanj in veščin, ki so tipični za naše okolje in gotovo atraktivni za obiskovalce Goriških brd.

Dr. Tanja Gomiršek, Goriški muzej

Balinarska sekcija Društva upokojencev Dobrovo

Briški balinarji gredo na državno tekmovanje

Na 18 športnih igrah pokrajinske Zveze upokojencev severne Primorske, ki so se odvijale na baliniščih v Desklah in Kanalu, je ekipa DU Dobrovo v postavi Zdravko Gabrovec, Darko Mišigoj, Radivoj Velišček in Zvezdan Prinčič, v konkurenci 16 ekip zasedla prvo mesto.

Zmagovalni ekipi iskreno čestitamo.

Kot zmagovalci bodo zastopali upokojence severne Primorske na državnem tekmovanju v balinanju, ki bo septembra v Postojni.

DU Dobrovo

Zaključek projekta Zeleni nahrbtnik na Svetem Križu

Kar prineseš, to odneseš!

Medobčinsko društvo prijateljev mladine za Goriško že vrsto let organizira okoljevarstveni program »Zeleni nahrbtnik«, ki je namenjen predšol-

skim otrokom. V projekt so vključene vse tri enote vrtca v naši občini. Program je še posebej zaživel v vrtcu Kojsko.

Opozorilna tabla v dveh jezikih

Zgodnje otroštvo je obdobje, v katerem otrok oblikuje svoje vrednote in odnose, tudi odnos do okolja. Zato verjamemo, da je potrebno z okoljsko vzgojo pričeti že v predšolskem obdobju, saj ima ta dolgoročne pozitivne učinke na otrokovo razmišljanje in ravnanje v prihodnosti.

V vrtcu Kojsko skrbimo, da se vsak dan čim več gibamo in igramo zunaj, saj nam okolje, v katerem smo, omogoča veliko možnosti bivanja v naravi. Zmotijo pa nas odpadki, ki jih najdemo ob poti na naših sprehodih, še posebej pri nam priljubljenem Svetem Križu. Problem smo naslovili na lokalno skupnost, ki je sodelovanje z veseljem sprejela.

V petek, 21. maja, smo tako lahko otvorili trajno opozorilno tablo z napisom »KAR PRINESEŠ, TUDI ODNESEŠ«. Tabla, ki stoji pred obzidjem Svetega Križa, ima napis v slovenščini in angleščini, uokvirjajo pa ga risbe otrok, ki so bili vključeni v projekt.

Pred uradnim slavnostnim odkritjem opozorilne table in razstave otrok ter druženjem so na ta dan prisotne nagovorile koordinatorka Zelenega nahrbtnika v vrtcu Kojsko vzgojiteljica Karmen Krivec, predsednica Vaške skupnosti Kojsko

Jessica di Nallo, občinska svetnica in predsednica komisije za socialna vprašanja Nadja Šfiligoj in v imenu Medobčinskega društva prijateljev mladine za Goriško Vesna Filej.

Otroci so svoja dela razstavili v »turnu«

Strokovni delavci vrtca Kojsko bi se radi zahvalili vsem, ki ste s svojim trudom, znanjem in podporo pripomogli k uspešni realizaciji našega projekta.

Zahvala gre Občini Brda in sponzorjem, podjetju Kuplast, ki so nam omogočili finančna sredstva, brez katerih te table danes ne bi bilo. Zahvaljujemo se tudi vsem, ki ste nam nudili svoje ideje, znanje in predloge pri izdelavi table. Posebna zahvala gre Vaški skupnosti Kojsko in Društvu za kulturo, mladino in šport Kojsko.

Strokovni delavci vrtca Kojsko

Promocijske aktivnosti destinacije Brda

Festival goriške obrti in podjetništva, 23. 5. 2023

Rdeča nit letošnjega dogodka, ki je bil v prvi vrsti namenjen promociji lokalnih obrtnikov in podjetnikov, je medgeneracijsko povezovanje. Projekt se je izpeljal pod organizacijskem okriljem Območno obrtne-podjetniške zbornice Nova Gorica, ki na ta način, predvsem pri mladih, želi promovirati različne poklice. Na svoji promocijski stojnici so se predstavila tudi Brda. Domačine, Novogoričane so predvsem zanimala briška doživetja in podatek, ali češnje letos bodo. Predstavljen jim je bil tudi nov koncept praznovanja ob zorenju kraljevega sadeža, ki so ga v večini z navdušenjem sprejeli. Brda so pri sosedih še vedno zelo priljubljena po nepozabnih razgledih in urejenih pohodnih poteh kot tudi kolesarskih navdihih za dnevna potepanja in radovedna odkrivanja briške dežele.

Slovenska turistična borza, 9.–11. 5. 2023

25. Slovenska turistična borza (SIW - Slovenian Incoming Workshop), največji poslovni dogodek slovenskega turizma, se je letos odvijala v Portorožu. Neprecenljiva priložnost za predstavitev destinacije, aktivnosti in ponudbe, za krepitev že uveljavljenih partnerstev in vzpostavljanje novih. Letos se je borze udeležilo preko 150 tujih tour operatorjev in turističnih agencij. Ob formalnih sestankih so imeli udeleženci številne priložnosti za neformalno navezovanje in poglobljanje stikov ter za

spoznavanje odlične slovenske kot seveda tudi briške turistične ponudbe.

V sklopu SIW borze smo gostili tudi butično turo z 28 tujimi agenti, ki so spoznali ponudbo Brd iz prve roke. Pristna in edinstvena doživetja, vrhunska enogastronomija in pestrost pokrajine so jih navdušili.

Mateja Drnovšek,
ZTKMŠ Brda

Pogovorni večer z evropsko poslanko Romano Tomc

Demografija: od besed k dejanjem

Na Gradu Dobrovo je 17. marca potekal pogovorni večer o problematiki demografije in izzivih, s katerimi se soočata Slovenija in Evropa. Gostja večera, evropska poslanka Romana Tomc, in sogovornik Bojan Stante, direktor Doma upokojencev Nova Gorica, sta se strinjala, da je pomanjkanje osebja v domovih za ostarele zaskrbljujoče in kliče po ukrepih.

V Evropi poteka hud boj za kadre. Problematika se je od pomanjkanja prostora v domovih za ostarele premaknila v drugo smer: prostora je dovolj, ni pa osebja, ki bi za ostarele skrbelo. Sloveniji lahko na tem področju veliko pomaga Evropska unija, predvsem s finančnimi spodbudami, veliko pa lahko naredimo sami. Kako mladim v Sloveniji poklic oskrbe predstaviti kot privlačnega, plemenitega, kako jih spodbuditi za izobraževanje na tem področju, ali pa, v kolikor nam to ne uspe, kako v Slovenijo od druge privabiti kadre, ki jih potrebujemo. Tudi mlade, ki s to izobrazbo odhajajo v tujino, je potrebno znati zadržati doma. Poleg odgovorov na ta vprašanja so na omizju razpravljali še o sistemskih rešitvah za reševanje te problematike.

Romana Tomc je poudarila, da težave ne bomo rešili čez noč, obstajajo pa majhni koraki, ki so lahko začetek reševanja problema. Rešitev se ponuja v gradnji manjših domov, ki bi zagotavljali bolj domače in prijaznejše skupnosti za starejše. Pomembna je tudi prilagoditev davčnega sistema in razbremenitev plač. Romana Tomc

opozarja, da je pot, ki jo je izbrala slovenska vlada, napačna in služi le kratkoročnim rešitvam finančnega sistema, ki dolgoročno pelje v izseljevanje mladih. Na koncu pa je spodbudila k temu, da se ne smemo prepuščati malodušju in da lahko s pametnimi potezami dohitimo ali celo prehitimo narode v našem sosodstvu, saj smo Slovenci enako sposobni, če ne eden izmed bolj sposobnih narodov.

Popoldan v Brdih pa ni bil samo uraden. Romana Tomc je povabila na obisk občinskega odbora Slovenske demokratske stranke Brda z veseljem sprejela in bila navdušena nad ogledom Kleti Brda, po kateri nas je vodil direktor Silvan Peršolja. Prijazen pozdrav je evropski poslanki namenil tudi župan Franc Mužič, gostja pa je ob zaključku obiska potrdila, da se bo v kratkem v Brda še vrnila.

Poslanska pisarna EU poslanke Romane Tomc
in OO SDS BRDA

Fotografija: Poslanska pisarna EU poslanke

POŠ Kojsko

Predvelikonočne delavnice

Na podružnični šoli je v tednu pred veliko nočjo zašlo po prazničnih dobrotah. Učenci so poskrbeli tudi za pomladno okrasitev šole ter pripravili velikonočne izdelke, ki so jih odnesli domov.

Predvelikonočne delavnice

Radijski klub Gremo plesat Radia Koper na obisku v Brdih

Spoznali smo čar povezovanja glasbenikov

Konec maja smo si svoj »praznik češenj« v Brdih pripravili člani Radijskega kluba Gremo plesat Radia Koper.

Popestrili smo si ga s podporo številnih glasbenikov in gostiteljev.

Z nami so bili podžupanja Občine Brda Teja Jelina, dr. Danila Zuljan Kumar, glasbenik Karel Zuljan – Karli, Silvestra Elen Brašnič Saffigna iz društva Briške žene in dekleta, vse to pa ob izdatni podpori Patricije Špacapan iz Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda.

Vsebina oddaje »Gremo plesat, vabi Smilja Baranja« je ohranjanje kulturne dediščine, etnologija, narečja, kulinarika in še marsikaj.

V oddaji, ki je na sporedu Radia Koper vsak ponedeljek ob 20.00, slišite predvsem ljudsko in narodno-zabavno glasbo in prav glasbe smo imeli v Brdih v izobilju. Pri tem nam je bil v veliko pomoč Fabio Hlede, tudi pevec Beneških fantov. Slednji so nam ozaljšali večer pred odhodom nazaj v Koper.

Sicer pa so na humskem odru stali člani Briškega kvinteta, z njimi pa tudi pevka in pevec Hišnega ansambla Avsenik Tina Debevec Dragoš in Andrej Ropas.

Spoznali smo čar povezovanja glasbenikov in tako še bolj verjamemo v ljudi, ki se ukvarjajo z domačo glasbo.

Naše srečanje z Brikami in Brici se je začelo na Humu, kjer nas je že ob vходу v dvorano pozdravil Pihalni orkester Brda, Mateja Drnovšek pa nam je povedala nekaj o bogati zgodovini orkestra.

V Šmartnem nam je zapela vokalna skupina Vinika in nonet Brda. Cenimo njihovo združeno petje briške himne, ki smo je bili prav tako deležni.

Vse omenjeno, kakor tudi harmoniko našega člana Vladimirja Berginca in kitarista Jadranka Oblaka, nam odzvanja in bo v našem spominu ostalo.

Čudovito smo se imeli v Brdih, kar ste poslušalke in poslušalci Radia Koper že in še boste slišali v prispevkih na Radiu Koper, predvsem pa smo popisali doživljanje v enourni oddaji »Gremo plesat, vabi Smilja Baranja«.

Smilja Baranja

Marici v spomin

Tisti njen tako všečen nasmeh, božajoč vse okoli nje, hudomušen pogled in neskončen optimizem, verjeti v dobro, ker slednje obstaja.

Pokončnost, ki kljub viharjem življenja, ki jo je sicer znal zamajati, a nikoli zrušiti. Desetletja bivanja in vztrajnosti v pokrajini, na trenutke še kako kruti, obenem pa neskončno radodarni do vseh, ki jo znajo razumeti. Kar nekaj po licih polzečih solz, ne vselej zaradi burje, a veliko več smeha in enostavnosti, zavedajoč se, da zemlja da, četudi velikokrat vzame. Domačija, katere nevidne nitke je nehote povezovala vse do tistega

majskega popoldneva, v katerem je sicer zaključila zemeljsko, nikakor pa ne srčno prisotnost Marica. Njene sanje ostajajo večne, zrcalnost slednjih prisotna v vseh njej najbližjih, v plesnih korakih spomina, stopinjah, katere veter zgolj prestavi na sončno stran.

V melodijah, katerih zven bo modrina neba neprekinjeno podarjala, se bo mami in babica vsakodnevno vračala v dom, iz katerega v resnici ni nikoli odšla. Tam je, v vsakem cvetu v lončnicah na njenih oknih, v zrcalni svetlosti vsake grozdne jagode tik pod njimi.

Milan

Brda in vino

»Kapo dol ekipi, ki je spravila festival skupaj«

April. Dež. Oblačno. Sonce. Dež. Toplo. Mraz. Oblačno. Oblačno. Toplo. Mraz. Sobota. Popolno. Oblakov ni. Samo modro nebo. Jutro je sveže. Ura je osem. Peljem Bobota čez polja k Soči. Oba narediva en tufo. Tako lepo. Te prebudi. Energija za cel dan. Jo bom rabila. Šibava domov. On bi še. Jaz imam silo. Na poti nabere rože. Ne morem mimo. Danes je v Šmartnem, lepi srednjeveški vasici festival Brda&vino.

Že vem, kako bom okrasila stojnico. Imam vse pripravljeno. Samo sveže rože še manjkajo. Bom predstavila zgodbo zapuščenih vinogradov vinarije UOU. Zgodbo, ki ji ni para. Zamujam. Zajtrk. Čedno se uredim. Meni se zdi. Okusi so različni. Malo se nabarvam. Ta festival ni kar tako. Je bil razprodan že mesec nazaj. Se že ve, zakaj.

Me kliče Marinko. Gremo. Se stlačim v kombi. Preverim še enkrat, če imava vse. Vino je. Odpirachi. Posoda za led. Za odlivalnik stara kozička. Košara za kruh. Prt. Vizitke ... Kombi naju že pelje proti čudoviti panorami Brd. Prispeva ob pravem času. Varnostnik nama prijazno pomaga pri vstopu v vas. Zapeljeva, kar se da, blizu. Znosiva robo do naše stojnice. Marinko odhaja. Bo z mano na stojnici Jurij. Ne poznam ga. Bova prvič delala skupaj. Utrip predigre je lep. Vasica se polni s ponudniki. Stojnice so vse enake. Lepo razporejene po celi vasi. Sonce, sence v zidovih in svež vetrič delata vas čarobno.

Pripravljeno je, kot se šika. Vsi enake prte. Napisi sodelujočih. Imena vinarjev. Imena ošterij, restavracij, kmetij. Kaj bo kdo kuhal. Prijetno.

Utrip je vedno močnejši. Škatle gor, škatle dol. Led tja. Krožniki sem. Dekoracije plapolajo po zraku. Organizatorji sprašujejo. Ste v redu? Imate vse? Manjka kaj? Organizacija v nulo. Zalogaj festivala je zelo velik. Okrasim mizo. Hlebec kruha na kvačkan prt. Lesena košara. Star škafor za led. Rože. Plakat. Flaške naredijo piko na i. Zadovoljna. Vidim, da tudi drugi počnejo isto. Vsi se radi izkažemo. Vmes pozdravi. Objemi. Smeh. Komentarji. Dirke gor in dol. V zaključevanju priprav. Danes bo lep dan. Je že v zraku. Pride Jurij. Mlad fantina. Prvič ga vidim. Ne vem, kako bova. Po prvi debati, super. Ob-

vlada. Ve, za kaj gre. Vino je njegova strast. Vesela sem. Grem čez vas. Ostaja še malo časa do otvoritve. Utrip je izjemen. Ponudniki tudi. Smetana vinarjev. Gostincev. Nasmehi in dobra volja me peljeta skozi. Ura je poldan. Festival se začne. Obiskovalci polnijo prostor. Glasba plošč igra na enem koncu. Na drugem pleše folklor. Na tretjem ciganska melodija. Na četrtem jazz ... Noro lepo. Dišave kuhinj so čudovite. Mi ponujamo vino. Glaži iščejo vino okusa. Umetniki rišejo pod cerkvijo. Vaška galerija ima na stečaj odprta vrata. Iz trgovinice na ovin-ku diši po milih sivke. V kantonu kraljujejo briška olja. Ostrige se odpirajo na ulici. Mi pridobivamo kupce vin. Prostor je vedno bolj vesel in glasen. Opominja uro konca. Čas zbeži v večer. Ob sedmih se zaključí. Ni pardona. Ni podaljšanja, ko je najlepše. Pospravljamo. Odhajamo. After spustimo.

Kapo dol ekipi, ki je spravila festival skupaj. Dan je bil čudovit. Tak, ki ti ostane v spominu. Se vidimo drugo leto.

Kombi z zahajanjem rdečega sonca pelje po briških gričih proti Solkanu. Meni jemlje dih, ki sem tu doma. Kaj šele obiskovalcem, ki so tukaj prvič?

Nataša Šuligoj - Biča

Dnevi odprtih kleti (DOK) 2023

V Brdih proslavili bogato tradicijo vinarstva

Ljubitelji rebule in drugih okusov briških žlahtnih kapljic so na drugi junjski vikend uživali v zgodbah vinarjev in lahko obiskali kar 36 vinskih kleti. Naša sončna vinorodna dežela se je

Dneve odprtih kleti v dveh dneh obiskalo okoli 1500 obiskovalcev

Na drugi junjski vikend so se obiskovalci Brd potopili v svet izjemnih okusov, slikovitih vinogradov in gostoljubja Bricev. Na dogodku Dnevi odprtih kleti (DOK) 2023 so raziskovali kleti, vinograde, domačije in posestva kar 36 vinarjev; vsak od njih pa jim je ponudil drugačno, edinstveno izkušnjo. Vinarji so predstavili različne letnike in sorte vin, pripovedovali svoje edinstvene zgodbe, obiskovalce pa najbolj navdušili prav s strastjo in predanostjo, s katero se lotevajo tega tudi izredno zahtevnega poklica. Gostje so bili tako deležni številnih nepozabnih doživetij, vključno z vodenimi ogledi kleti, sprehodi po vinogradih in zanimivimi pogovori z vinarji ter drugimi družinskimi člani. DOK Brda je namreč tudi poseben praznik zanje, saj se za ta vikend navadno zbere celotna družina in ponosno zastopa svojo blagovno znamko. Degustacije so ponudile senzorično potovanje skozi okuse in arome, ki opredeljujejo briška vina, od tipične briške rebule, do belih pa tudi rdečih sort. Degustacije so bile pri posameznih vinarjih združene tudi z lokalnimi dobrotami.

kljub nekaj kratkotrajnim nevihtam znova izkazala kot destinacija z visokokakovostno ponudbo, privlačnimi zgodbami in veliko mero gostoljubja.

»Odlična atmosfera, prijazni vinarji in seveda vrhunska vina! Vse to je motiv našega obiska.«

Lepo je bilo videti različne generacije, presenetilo pa je veliko število mladih, iz česar lahko sklepamo, da se kultura pitja dviga na višji nivo, obenem pa tudi zavedanje, da je pomembno, kaj in kako pijemo, ter da je dogodek predvsem priložnost za druženje in pogovor z vinarji, kar je večina s pridom izkoristila. Manjkalo pa ni niti večjih družb, ki so se pripeljale organizirano s svojimi mini avtobusi, pa deklščin, fantovščin, družinskih srečanj, presenečenj za obletnice ipd. Veliko obiskovalcev na dogodek prihaja prav vsako leto. Tisti, ki so prišli prvič, pa so zagotavljali, da se naslednje leto gotovo spet vrnejo.

»Vsako leto se vračamo, o tem ni dvoma. To je eden lepših dogodkov v Sloveniji.«

Tudi letos je organizator Kontrabant zabeležil dober obisk: dogodka se je v dveh dneh udeležilo okoli 1500 obiskovalcev. Večina jih je prišla iz Slovenije, od tujcev so prednjačili italijanski gostje.

Dnevi odprtih kleti (DOK) 2023

Na dobrodelni dražbi zbranih rekordnih 9500 evrov

Dogodek je bil tudi tokrat dobrodelno obarvan. Letos so z roko v roki hodila dobra in umetniška dela. Tokrat smo v sodelovanju z Rotary kluba Medana-Goriška zbirali sredstva za nakup dveh defibrilatorjev, s katerimi smo želeli pokriti dve bolj frekventni točki v Brdih: stolp Gonjače in Šmartno. Glede na odličен izkupiček (zbranih je bilo skupaj kar 9500 evrov) pa se bodo sredstva porabila, ne samo za dva, kot je bilo sprva mišljeno, ampak za nakup kar 3 defibrilatorjev. »Poleg tega pa bo preostali del – več kot 3000 evrov, namenjen pomoči socialno najbolj ogroženih družin v lokalnem okolju,« je povedal Robert Feri, predstavnik Rotary Kluba Medana-Goriška, in ob tem dodal, da se je kar nekaj sredstev zbiralo tudi z rotaryjskim vinom in ostalimi rekviziti, od katerih so bila najbolj popularna znamenita Ščurkova očala.

Za dražbo smo moči združili tudi z našimi vinarji in pa s Krogom umetnosti – Art Circle, mednarodnim

festivalom vizualnih umetnosti, ki na področju Brd vsako leto povezuje umetnike z vsega sveta, vinarje in turistične ponudnike ter predstavnike različnih veleposlaništev v Sloveniji. Po dobrem mesecu dela je nastalo 37 edinstvenih 3-litrskih steklenic, vsaka od njih je opremljena z unikatno in neponovljivo etiketo mednarodnih umetnikov, ki so bili izbrani za umetniške rezidence na festivalu ART CIRCLE SPRING 2023 marca v Goriških brdih. Nastala umetniška dela v sklopu festivala predstavljajo pomemben doprinos h kulturni ponudbi v regiji, saj povezujejo mednarodni prostor z našim lokalnim okoljem. »Zelo nas veseli, da je naša dobrodelna misija več kot uspela! Prav tako pa tudi, da je za nami še ena uspešna edicija DOK,« je ob tem povedal glavni Kontrabantar Dani Strehar.

Organizatorji se zahvaljujejo vsem vinarjem, partnerjem in obiskovalcem, ki so poskrbeli za še en izjemen in nepozaben vikend. Dnevi odprtih kleti tako ostajajo eden od vrhuncev slovenskega vinskega dogajanja, zato si vsi že veselo beležimo datum za prihajajoče leto.

Ekipa Kontrabant

Fotografija: Damjan Simčič ZOSO

Javni razpis za spodbujanje gospodarstva na območju Občine Brda

Za več inovativne gostinske ponudbe v Brdih

Sredi junija je bil objavljen javni razpis za spodbujanje gospodarstva v briški občini, katerega predmet so sledeči ukrepi: spodbujanje novih zaposlitev in samozaposlitev (UKREP A), spodbujanje začetnih investicij in investicij v razširjanje dejavnosti in razvoj (UKREP B), spodbujanje najema poslovnih prostorov na območju Občine Brda (UKREP C). Skupna višina razpoložljivih proračunskih sredstev za izvedbo razpisa v letu 2023 je 50.000 evrov (za ukrep A: 7.500 evrov; za ukrep B: 35.000 evrov; za ukrep C: 7.500 evrov).

Še posebej so k prijavam vabljeni gostinci in mladi, ki želijo pričeti gostinsko pot. V skladu s sprejeto Strategijo trajnostnega turizma in trženja v Občini Brda namreč občina želi nasloviti izziv pomanjkanja gostinske ponudbe v destinaciji ter spodbujati lokalno nabavno verigo. Dobrodošli so inovativni sodobni pristopi pri snovanju gostinske ponudbe, ki si jih v Brdih gotovo želimo še več.

Javni razpis je odprt do 21. 8. 2023 do 12. ure.

E. K.

Društvo #lospravilos

Spomladi se je veliko dogajalo

V marcu je luč ugledala naša plesna predstava ZEMLJA sem JAZ, si TI, smo MI. Vsak izmed nas je kot Zemlja. Doživlja vzpone in padce, išče smisel in motivacijo, se srečuje z izzivi - na nekatere lahko vpliva, na druge ne.

Vsi ti prijetni in malo manj prijetni trenutki našega življenja postanejo del nas in nas oblikujejo. Plesna predstava je odraz doživljanja plesalcev in plesalk na trenutno dogajanje v družbi. Kako to vpliva na ljudi, odnose in spodbuja gledalca h kritičnemu razmišljanju - kam nas to pelje?

Premiera je bila 9. marca, ponovitev pa 17. marca v Vili Vipolže. Še ena ponovitev bo v začetku jeseni v Novi Gorici.

13. maja smo v Čelu v sodelovanju z Mladinskim društvom Hum organizirali MUČ N BJŽ. Dopoldne so se naši pohodniki kljub dežju podali na pohod po pohodni poti Črnica, na poti smo jih v Fojani, skupaj z vaščani pričakali z okrepčilom.

Po kosilu smo skupaj s stojničarji pripravili pester program za naše najmlajše. Otroci so se z

Briškimi ženami preizkusili v peki štrudlja in frtalje, s Sindi (Emilina) so poslikali šalčke, Kmetija Markočič pa je skupaj z njimi pripravljala ledeni čaj iz suhega sadja in zelišč.

Nadaljevali smo s poslikavo obraza, srečelovom in vinskim kolesom sreče, plesnimi nastopi in otroško tombolo. Večerno zabavo smo otvorili s plesno animacijo z zasedbo Zvita feltna in jo zaključili ob ritmih DJ Baromata. Za vse obiskovalce je bil organiziran brezplačen avtobusni prevoz.

V aprilu in maju so se naši tekmovalci udeležili treh mednarodnih tekmovanj. Letos se je tekmovanj udeležilo 39 plesalk in en plesalec. Tekmovali so v kategorijah urban (hip hop), open in modern, v formacijah, skupinah, parih in solo točkah.

Na festivalu Libero dance fest je elitno srebrno priznanje v kategoriji urban solo kids prejela Ana Žerjal. Srebrno priznanje smo si priplesali s točko Salute in This is how we do it v kategoriji urban group kids, Pirates v kategoriji urban formation kids, C'mon v kategoriji urban group junior, Živa in Anej v kategoriji urban duo kids. Rumble v kategoriji urban formation junior, Mam-

ma mia v kategoriji pop ples formation junior. Elitno bronasto priznanje pa sta prejeli Emi in Sara v kategoriji urban duo junior in Kateryna s točko Who you are v kategoriji modern solo junior.

Na mednarodnem tekmovanju International dance open Zagreb so za njihov nastop 1. mesto dosegli Salute v kategoriji hip hop group kids, Rumble v kategoriji hip hop formation junior ter Anej in Živa v kategoriji hip hop duo kids. 2. mesto Emi in Sara v kategoriji hip hop duo youth, 3. mesto Ana Žerjal v kategoriji hip hop solo kids, 4. mesto Mamma mia v kategoriji open formation junior in 5. mesto C'mon v kategoriji hip hop group youth.

Na festivalu Rolly dance open pa so si naši plesalci priplesali eno zlato priznanje, pet elitno srebrnih priznanj in pet srebrnih priznanj. Zlato priznanje je prejela Ana Žerjal v kategoriji urban solo children. Elitno srebrno priznanje so si plesalci priplesali s točkami Pirates

Društvo #lospravilos

in Mission impossible v kategoriji urban formation children, Mamma mia v kategoriji open formation junior, Rumble v kategoriji urban formation junior in C'mon v kategoriji urban group kids. Srebrno priznanje so dobile točke Salute in This is how we do it v kategoriji urban group.

Društvo #lospravilos children, Živa in Anej v kategoriji urban duo/trio children, Emi in Sara v kategoriji urban duo/trio junior in Kateryina s točko Who you are v kategoriji modern solo junior.

Letošnjo uspešno sezono smo zaključili z #lospravilos poletno produkcijo v nedeljo 18. 6. 2023 na igrišču Rio

Kojsko. Z nami je letos plesalo več kot 100 plesalcev v rekreativnih in tekmovalnih skupinah. Plesalci so se predstavili s plesnimi točkami, ki so se jih naučili med letom, vsi so prejeli diplome, podelili pa smo tudi dve nagradi – nagrado za najštevilčnejšo udeležbo na tekmovanjih je prejela Ana Žerjal, nagrado za najštevilčnejšo udeležbo na treningih pa Živa Kristančič.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo vsem staršem in podpornikom za zaupanje. Hvala, ker z nami gradite #lospravilos skupnost.

Vabljeni, da se nam pridružite tudi med poletjem na #lospravilos POLETNIH PROGRAMIH.

Brda & Friends

Premierna izvedba vinskega festivala je uspela

Vila Vipolže je 13. maja gostila premierno izvedbo vinskega festivala Brda&Friends. Na festivalu so obiskovalci lahko degustirali kar 33 vinskih hiš iz Goriških brd ter 33 povabljenih tujih vinskih hiš.

S pestro mednarodno udeležbo so Goriška brda ponovno pokazala širino in odprtost, ki jo premorejo naši izjemni vinogradniki. Poleg vrhunske kapljice so družbo vinarjem delali še butični kulinarični ponudniki in vrhunske restavracije. Za česnjo na torti jih je spremljal v ozadju še angelski glas sopranistke Urške Kastelic z glas-

beno spremljavo Bernarda Brizzanija in Anžeta Lajevca.

Zahvaljujem se vsem obiskovalcem, Občini Brda, ZKTMS Brda in vinskim hišam za podporo ter nenazadnje celotni ekipi, ki je pripomogla k vrhunski premierni izvedbi vinskega dogodka Brda&Friends.

Veselimo se naslednje izvedbe dogodka v letu 2024.

David Lipovšek, Vinoteka Brda
Fotografija: Dunja Košuta

Decanter: zlato za rdeči vini iz kleti de Baguer

Komunikacija, ultimativen užitek, odličnost

Na letošnjem jubilejnem 20. ocenjevanju Decanter World Wine Awards (DWWA) sta kar dve rdeči vini iz kleti de Baguer, v kateri zorijo najboljša vina Kleti Brda, prejeli 95 točk in zlato medaljo. Klet Brda si je zlato okrog vratu nadela z dvema rdečima zvrstema – A plus rdeče 2017 in de Baguer merlot-cabernet franc 2017, kar je najboljši izkupiček med slovenskimi vinarji in ponovno potrjuje konsistentno kakovost vin iz briške kleti.

Klet Brda je letos na ocenjevanje prijavila 16 vin, med katerimi sta dve prejeli zlato medaljo, kar 7 jih je prejelo srebrno medaljo, prav tako 7 pa bronasto, kar je zavirljiv rezultat, ki so se ga v Kleti Brda zelo razveselili.

Decanter World Wine Awards je zaradi svojih strogih pravil, visoke strokovnosti komisije in uglednosti istoi-menske revije, ki ocenjevanje organizira in promovira, najuglednejše in hkrati največje vinsko ocenjevanje na svetu. Vina je letos v Londonu ocenjevalo 236 mednarodnih vinskih strokovnjakov z vsega sveta, med katerimi jih ima 53 naziv Master of Wine, 16 pa naziv Master Sommelier. Letos so ocenjevali kar 18250 vin iz 57 držav.

Izjemen uspeh za Klet Brda

Zlato medalji za rdeči vini A plus in de Baguer iz kleti de Baguer sta izjemen uspeh, ki dopolnjuje letošnji zavirljiv izkupiček medalj, ki so jih prejela vina iz Kleti Brda, in ponovno potrjujeta njihovo konsistentno kakovost tako za vina v najvišjem razredu kot za vina v srednjem in višjem razredu blagovnih znamk Quercus, Krasno in Bagueri superior, med katerimi je kar 14 vin prejelo odlične ocene in bodisi srebrno ali bronasto medaljo. Gre za pomembno priznanje na uglednem tekmovanju, kjer so vzorci ocenjevani glede na regijo in cenovni razred, kar nagradam daje še posebno težo, saj predstavljajo učinkovito podporo prodaji na globalnem vinskem trgu, kjer je ključnega pomena prav konsistenca v kakovosti.

Vini A plus in de Baguer sta največ, kar lahko briška zemlja ponudi izkušenemu ljubitelju vina. V obeh najdemo merlot in cabernet franc, pri A plus rdečem tudi cabernet sauvignon. Grozdje je pridelano v izbranih vinogradih, ki so obdelani z največjo skrbnostjo po načelih trajnostne pridelave. Tako v vinogradu kot v kleti ni nič prepuščeno naključju, rezultat je vino najvišje

kakovosti, ki izraža tudi slog in osebno noto izjemnega enologa Darinka Ribolice, ki v zvrsti A plus išče polnost in odločen karakter, med tem ko pri zvrsti de Baguer zasleduje prefinjenost in eleganco. Vina iz izbranih vinogradov na prvovrstnih briških legah zorijo v ekskluzivni kleti de Baguer na Gradu Dobrovo, pridelajo pa jih samo v najboljših letnikih v omejenih količinah.

Vino A plus rdeče 2017 lahko opišemo le s superlativi. Izjemen letnik 2017. Izbor najboljših leg merlota, caberneta sauvignona in cabernet franca. Skrbno donegovanje v izbranih najboljših barikah pod budnim očesom legendarnega enologa Darinka Ribolice, ki vedno znova ustvarja zmagovalne kombinacije.

Izbor najboljših leg

Glavni enolog Darinko Ribolica je zmagovalno vino opisal takole: »Gre za izbor najboljših leg merlota, cabernet sauvignona in cabernet franca, kjer iščemo ekstrakt, polnost in strukturo, saj želimo na ta način kar najbolje izraziti v briško zemljo. Dejstvo, da je A plus rdeče dobilo kar 95 točk in zlato medaljo na Decanterju, dokazuje, da so Goriška brda izjemno področje za pridelavo suhih rdečih vin, seveda pa takšen rezultat brez strokovnega znanja naše ekipe in dolgoletnih izkušenj donegovanja najboljših briških vin ne bi bil mogoč.«

Tudi zlata medalja za vino de Baguer merlot-cabernet franc letnika 2017 je potrdila njihov trud in večletno prizadevanje za določitev najboljših leg, skozi katere se najbolje izrazi terroir Goriških brd. Izbor starejših vinogradov merlota in cabernet franca z izbranih leg je ponudil, da so lahko v kleti iskali prefinjen sadni karakter, eleganco in mineralen značaj, ki je značilen za Brda.

Mednarodni ocenjevalci se strinjajo, katere lastnosti so skupne zmagovalnim vinom na Decanterju, in si- cer navajajo tri ključne lastnosti zmagovalnih vin. Na prvem mestu je komunikacija. Zmagovalno vino pivcu jasno in odločno sporoča svoje poreklo in karakter. Druga lastnost je ultimativen užitek, ki ti ga daje samo najboljšo vino. Tretja lastnost pa je odličnost, ki izhaja iz terroira in odličnosti v vseh fazah pridelave, ki se nadalje kaže v kompleksnosti, globokem okusu in dolžini njegovega pookusa. Z osvojenimi nagradami so v Kleti Brda dobili potrditev, da so v njihovih vini zastopane vse tri zgoraj navedene lastnosti.

Decanter: zlato za rdeči vini iz kleti de Baguer

Vsa nagrajena vina:

- A Plus rdeče 2017 – zlata medalja (95 točk)
- De Baguer Merlot-Cabernet Franc 2017 – zlata medalja (95 točk)
- Bagueri Merlot 2018 – srebrna medalja
- Bagueri Cabernet Sauvignon 2019 – srebrna medalja
- Quercus Sivi Pinot 2022 – srebrna medalja
- Quercus Beli Pinot 2022 – srebrna medalja
- De Baguer Chardonnay-Sauvignon Blanc 2017 – srebrna medalja
- A Plus belo 2017 – srebrna medalja
- de Baguer Single Vineyard Motnik 2017 – srebrna medalja
- Bagueri Rebula 2019 – bronasta medalja
- Bagueru Zéro Dosage NV – bronasta medalja
- Quercus Rebula 2022 – bronasta medalja
- Krasno Rebula 2021 – bronasta medalja
- Quercus Cabernet-Merlot 2021 – bronasta medalja
- Krasno modri pinot 2020 – bronasta medalja
- Ramato Bagueri sivi Pinot 2021 – bronasta medalja

Neja Ožbot

Fotografija: Marijan Močivnik

BREZOBRESTNA POSOJILA od 4.000 do 100.000 EUR za mikro, mala in srednja podjetja ter samostojne podjetnike

Za investicije:

- ❖ Nakup opreme.
- ❖ Gradnja, adaptacija ali nakup poslovnega prostora.
- ❖ Komunalno in infrastrukturno opremljanje zemljišč.
- ❖ Nematerialne investicije.

Za obratna sredstva:

- ❖ Nakup storitev.
- ❖ Nakup materiala in blaga.
- ❖ Pokrivanje stroška plač zaposlenih.
- ❖ Pokrivanje stroška najemnin.

POGOJI

- Odplačilna doba do 9 let.
- Obrestna mera 0 %!
- Brez stroškov odobritve.
- Brez stroškov vodenja.
- Možnost predčasne vrnitve brez dodatnih stroškov.
- Možnost 1-letnega moratorija pri odplačevanju.
- Obroki 4-krat letno.
- Obvezno zavarovanje posojila

VEČ INFORMACIJ: ☎ 05 33 50 173 in 05 33 50 361

💻 www.jsmg-goriska.com

Nagrajena briška vina

Na Decanterju prejeli kar 75 medalj

Med odmevnejšimi odličnimi rezultati briških vinarjev gre gotovo na prvo mesto postaviti Decanterjevo ocenjevanje. V letošnjo bero so briški vinarji pristavili kar 75 medalj. Izjemen rezultat, če upoštevamo dejstvo, da je celotna primorska vinorodna dežela prejela skupno 128 kolajn in da je vina ocenjevalo 250 mednarodnih vinskih strokovnjakov iz 31 držav, v treh krogih strogega ocenjevanja pa so ocenili več kot 18.200 vin iz 57 držav.

Zlatih odličij je bilo letos kar 9. Klet Brda je prejela dve, po eno pa vinarstva Simčič Karol & Igor & Marijan, Zuljan, Sinefinis, Bužinel, Domačija Bizjak, Gašper Wines in Bjana.

S srebrom se je okitilo kar 43 briških etiket. Tudi pri srebrnih medaljah prednjači Klet Brda s sedmimi medaljami, s po štirimi sledijo vinarstva Kristančič, Bjana in Ščurek. Treh srebrnih medalj sta se razveselili vinarstvi Šibav Danjela in Gašper Wines, po dve pa so šle vinarstvom Schumacher, Zalatel, Nebó, Andrej Erzetič, Benedetič in Domačija Bizjak. Po eno srebrno medaljo so prejeli še vinarstva Diego Šibav, Ferdinand, Medot, Bužinel, Zarova in Domaine Vicomte De Noue^eMarinič.

V Brda je priromalo še 23 bronastih Decanterjevih odličij. Klet Brda je ponovno prejela sedmerico medalj, po dve bronasti sta prejeli vinarstvi Bužinel in Sirk Aljoša, s po eno bronasto kolajno pa so se okitila vinarstva Franc Dušak, Kristančič, Schumacher, Domaine Vicomte De Noue^eMarinič, Moro Wines, Diego Šibav, Nebó, Sinefinis, Marko Sirk, Medot, Zarova in Gašper Wines.

Dobre novice so prišle tudi iz Združenih držav Amerike (ZDA). Na ocenjevanju Great American International Wine Competition si je mesto v šesterici slovenskih vin, ki so se okitile s platinasto medaljo, kot edino briško izborilo Vinarstvo Sosolič z vinom Virus 9 2021. Na istem tekmovanju je zlato in srebrno medaljo prejelo vinarstvo Kristalvin. Tri srebrne medalje je prejelo še vinarstvo Vina Princič, bronasto pa Benedetič, Sosolič, Zalatel.

V maju so postali znani tudi absolutni zmagovalci mreže Salonov penečih vin Zagreb in Ljubljana. V kategoriji penečih vin po charmat metodi je lovorika tudi prišla v Brda: zmagalo je vinarstvo Simčič Karol & Igor & Marijan s penino Brut 2021.

Vse briške vinarje vabimo, da nas o odmevnejših dosežkih seznajajo s sporočilom na elektronska naslova: briski.casnik@gmail.com ali mateja.mavric@obcina-brda.si

Erika Koncut

Revija pevskih zborov

Briški učenci kot dovršeni pevci

V sredo, 12. aprila, se je naš otroški pevski zbor s kar 46 pevci predstavil na Reviji otroških in mladinskih pevskih zborov v Kulturnem domu Nova Gorica. Pristrčno ter dovršeno so odpeli naslednji program:

Teja Merhar: Ptičke so odjadrale

Dušen Kit: Dedek in ciciban

Miroslav Koerbler: Pikapolonica Pika

Mladim pevcem, zborovodkinji Valentini Bevčar Stanič ter pianistki Tjaši Rotar Komel iskreno čestitamo!

Tri desetletja Turizma Breg

»Najina zveza je najina moč«

Veliko slavlje je bilo ondan, na prvi junjski petek, v Bregu pri Golem Brdu, vasici, ki se je bila ugnezdila na vzpetino nad reko Idrijo na skrajnem zahodnem delu Brd, nekaj korakov stran od meje z Italijo. Z vasi seže pogled do Vidma, nad vasjo, ki se odpira proti Furlaniji, se ob dobri vidljivosti v daljavi zablešči srebrna črta morja. Nekaj čez dvajset ljudi živi v vasi, ki je med vojno in tudi po njej preživljala hude čase. Vinogradi in oljčniki jo obdajajo, in mir je v njej.

Turistična kmetija, prepoznavna in v dobri luči

Trlo se je ljudi na praznovanju 30-letnice Turizma Breg, ki se je zgodilo s hkratnim odprtjem preurejenih zunanjih prostorov za goste. Ob dobri hrani, kulturnem programu in pozdravu župana Franca Mužiča je dogodek presenetil dež, ki pa razpoloženja ni zmotil. Tri desetletja je odtelje, ko se je v družini Peresin, po domače pri Tončevih, porodila ideja z namenom, da bi sestre Mirela in Adriana ostali doma in ne bi šli delat kam v tujino. In tako je tudi bilo. Odprli sta turistično kmetijo in danes sta ponosni na to, kar je postala v teh letih, prepoznavna in v dobri luči. Prijaznost, urejenost, s cvetjem in zelenjem obdana domačija, gostoljubnost, dobra hrana in mirno okolje so lastnosti, ki najbolj pritegnejo goste in po katerih je Turizem Breg znan daleč naokoli. In še posebej po sezonski ponudbi hrane s poudarkom na lokalnih pridelkih, sadju, zeliščih ..., od spomladanske frtalje z divjimi poganki, poletnih domačih rezancev s sivkinimi cvetovi, bučkami in mandeljni, jesenske kostanjeve mineštre z jurčki in zimskega furlanskega frika z belo polento. Ponudba je raznolika, trenutno je zelo priljubljen meni s češnjami, kmalu bodo na vrsti jedi s sivko. Hrano v glavnem pridelajo na Tončevi domačiji sami (oljčno olje, zelenjavo, zelišča, vino, med), drugo kupujejo pri lokalnih proizvajalcih.

Manj je lahko več

Med gosti prevladujejo Slovenci, Italijani, Avstrijci, Nemci, vse več je tudi Američanov. Italijani radi pre-

Fotografija: MP

Slavostna torta za uspešnih trideset let Turizma Breg

živijo nekaj ur v zelenju in uživajo v hrani, Slovenci si vzamejo dan ali dva, da obišejo še druge kraje po Brdih, Avstrijci ostanejo več dni in si ogledajo tudi italijanski del Brd. Zadnja leta prihaja veliko pohodnikov po poti Alpe Adria Trail, ki vodi iz Čedadsko skozi Breg in se nadaljuje proti Šmartnemu.

Ponudba Turizma Breg je raznolika, od restavracije, hišk za goste s prenočišči, igral za otroke, mini živalskega vrta s kokoškami, projekta Južna pod oljko do nabora sivkinih preparatov iz nasada sivke za hišo. *»Vendar ni več smiselno govoriti o množičnem turizmu, temveč o kakovosti in s tem se spreminja tudi koncept naše ponudbe. Manj je lahko več,«* pravita Mirela in Adriana. In kako vidita Turizem Breg čez pet, deset let? *»Upava, da bova še imeli vso to voljo in entuziazem za nadaljevanje poslovanja. In morda bo prišel čas, ko se nama pridružita še sinova.«*

Zgledno sodelovanje in odlični odnosi

V tridesetih letih sta prehodili zelo uspešno pot, so pa bile na njej tudi prepreke. Kakor za marsikoga je bil tudi zanju najtežji čas med korono, ko je bila meja zaprta. Zelo sta zadovoljni, da imata s sovaščani in briško občino odličen odnos, na vprašanje, kaj ju poleg standardnega odgovora – zadovoljen gost – najbolj izpolnjuje, pa povesta: *»Za naju, dve sestri, ki že trideset let opravlja skupen posel, je najpomembnejše, da sva po vsem tem času obe še vedno tukaj in da podpirava druga na drugo. Najina zveza je najina moč.«*

Iva Sivec

Unesco festival Jezikajmo – zблиževanje kultur na Bledu

Brici navdušili s plesno-pevsko točko v angleškem jeziku

19. aprila se je nekaj učencev naše šole z vlakom odpravilo na Bled, kjer so že drugo leto zapored sodelovali na Unescovem festivalu Jezikajmo – zблиževanje kultur. Festival je tudi letos potekal v Festivalni dvorani Bled, na njem pa so nastopali učenci 13 osnovnih in srednjih šol z različnih koncev Slovenije. Naši učenci so pod mentorstvom učiteljice Tjaše Rotar Komel pripravili in predstavili plesno-pevsko točko v angleškem jeziku. Učenka Ešli Peršolja iz 9. a je zapela skladbo Christine Aguilera z naslovom Beautiful, pri tem pa so jo s spremljevalnimi glasovi podprle učenke iz 8. a, in sicer Ivana Golja, Maša Marušič ter Ajda Šturm. Nastop so na začetku skladbe z branjem krajšega dela besedila popestrili še učenci David Vendramin in Špela Kumar iz 6. a ter Arne Plesničar iz 8. c razreda. Za plesni del točke pa je poskrbela učenka Julija Orel iz 6. b. Letos se je festivala udeležila tudi ekipa iz RTV Slovenija, ki je pripravila kratek prispevek za oddajo Infodrom.

Festival Jezikajmo

Balinarski klub Goriška brda

Balinarji so si odprli pot v 1. ligo

Balinarski klub Goriška Brda je sredi junija postal prvak v 2. ligi zahod, potem ko je z rezultatom 16 : 6

premagal ekipo Cerknškega Jezera in s tem si odprl pot v 1. balinarsko ligo.

Besedilo in fotografija: Zarjan Kocina

Brda je obiskal italijanski poslovnež Tomaso Trussardi

Se tudi v Brdih obetajo dogodki pod taktirko Trussardija?

Sredi aprila smo v Brdih gostili Tomaša Trussardija iz znamenite družine istoimenske modne blagovne znamke, ki je naše kraje obiskal v organizaciji izpostave Slovenske turistične organizacije v Milanu. Zavod za turizem,

V imenu Občine Brda sta Trussardiju dobrodošlico v Brdih izrekla podžupan Jure Špacial in direktorica ZTKMŠ Brda Tina Novak Samec, sicer pa je milanski poslovnež briško gostoljubje spoznal tudi v Kleti Brda, kjer je Trussardija pozdravil direktor Silvan Peršolja, in v kleti Ferdinand, kjer sta Jasmina in Matjaž Četrtnič predstavila zgodbo Sinefinisa. Trussardi si je ogledal tudi bisera Vilo Vipolže in razgledni stolp v Gonjačah z izjemnim razgledom na terasirano briško pokrajino.

Naravne lepote, eno-gastronomija in osebni pristop do gosta je milanskega poslovneža, ki med drugim v Italiji organizira dogodke visokega ranga za petične goste, navdušili do te mere, da bo organizacijo dogodkov kmalu zapeljal izven italijanskih meja. Več o obisku in morebitni organizaciji poslovnega dogodka nam je zupal Aljoša Ota, vodja izpostave STO v Italiji.

kulturo, mladino in šport (ZTKMŠ) Brda je milanskemu poslovnežu skupaj s kopico briških ponudnikov predstavil posebnosti Brd in briške visokokakovostne produkte.

Obisk je bil organiziran z vaše strani oziroma izpostave STO v Italiji, sicer pa se Trussardi že več let pozna tudi z vipavskim kuharskim mojstrom Tomažem Kavčičem, katerega ponudbo najdemo tudi v Vili Vipolže. Kaj je bil namen Trussardijevega obiska Slovenije, kako je prišlo do sodelovanja s Slovensko turistično organizacijo?

Tomaso Trussardi je verjetno ena najbolj poznanih obrazov italijanskega podjetništva, ker je lastnik blagovne znamke Trussardi in veliko drugih projektov ne samo v modi. Trussardi je recimo obraz Motor Valley regije Emilija Romanja. Osebnost Trussardija spoznal v lanskem novembru, ko je tudi Trussardi dobil naslovnico revije Identity Style. Postal je ambasador te revije, s katero tudi Slovenska turistična organizacija sodeluje. Nastal je torej ta kontakt in na njegovem poslovnem dogodku v lokalnem Caffé Trussardi v Milanu, ki je tudi v njegovi lasti, je nastala naša ideja oziroma pobuda, da bi morda obiskal tudi Slovenijo. Ker Slovenije doslej še ni obiskal, je bil nad zamisljo navdušen. Pričeli smo s pogovori in organiziranjem enega takega ogleda Slovenije, da bi mogoče potem organizirali nekatere poslovne dogodke v Sloveniji. Zanimivo, da je kontakt nastal lani, potrditev, da pride v Slovenijo, pa tik pred obiskom, tako da smo morali kar hiteti z organizacijo vsega. A bil je navdušen nad Slovenijo.

Katere posebnosti iz naših krajev ste mu predstavili ob obisku, kaj si je ogledal?

Želeli smo predstaviti več destinacij, ampak imeli smo zelo malo časa na razpolago, ker je v Sloveniji ostal le dve noči. Ogledal si je slovensko Istro, torej Portorož, Piran. Imeli smo voden ogled v Piranu, sprejel ga je podžupan Mestne občine Koper. Popoldne smo bili v Izoli, nato na Krasu in Vipavski dolini, kjer je bil na kosilu pri šefu Tomažu Kavčiču. Na Krasu si je ogledal Kobilarno Lipica, kjer so ga navdušili lipicanci, saj jih prej ni poznal. V

Brda je obiskal italijanski poslovnež Tomaso Trussardi

torek zjutraj pa smo imeli ogled celotne destinacije Brda, nekaterih kleti, zaključili pa s kosilom v restavraciji Dam v Kromberku. Ideja tega potovanja je bila, da si ogleda kraje, kjer bi morda v prihodnosti lahko s svojo agencijo organiziral en poslovni dogodek.

Kaj ga je najbolj navdušilo v naših krajeh?

Navdušili so ga predvsem organiziranost krajev, sama lepota posameznih krajev, kulturna dediščina, seveda gastronomija. Povsod, kjer smo se ustavili, smo imeli res izjemno kulinarično doživetje. Navdušila so ga tudi vina. Sam je ljubitelj kulinarike in vin. V njegovem Caffé Trussardi dela z dvema Michelinovima zvezdicama nagrajeni kuharski šef Giancarlo Perbellini, tako da je Trussardi res velik izvedenec. Zanimivo, bil je navdušen nad našo ponudbo, ker jo je dojemal kot drugačno, pa tako blizu, saj so se iz Bergama do nas pripeljali v treh urah. Menim, da ga je Slovenija presenetila in navdušila.

Kaj nam lahko še zaupate o Trussardijevem projektu v Sloveniji?

Cilj tega prvega obiska je bil, da si ogleda kraje, kjer bi morda v prihodnosti, nimamo še točnih datumov ali več podatkov, ker še vedno delamo na tem, organiziral en svoj dogodek, ki se imenuje »Fast Car Slow Food«. V preteklosti je te dogodke organiziral v Italiji, v samo dveh letih pa jih je imel preko osemdeset. Koncept dogodka je, da stranke kupujejo turistične pakete in doživljajo doživetja, ki jih sicer ne bi morali doživeti sami. To so zelo zelo visoke ponudbe, od kulinarike do odkritja krajev. Recimo, zavzema se za zaprtje nekaterih odsekov cest, kjer bi lahko ljubitelji avtov, ki so njegove stranke, imeli ekskluzivni dostop v določenem časovnem obdobju. Za morda dve uri se zapre cesta in tam se lahko slikajo, snemajo in potujejo. Skratka, imel je več dogodkov v Italiji in če se bo odločil za Slovenijo, bo to prvi dogodek, ki ga bo za svoje stranke organiziral v tujini. Pogovarjali smo se, da bi v Slovenijo prišlo dvajset, petindvajset avtomobilov. Več podatkov bo znano, ko bomo od Tomasa dobili potrditev, da se je odločil za ta projekt.

Glede na to, da je za Trussardijem že osemdeset tovrstnih dogodkov, lahko pričakujemo zelo dodelano organizacijo?

Tako je. Stranke so vse iz vrst podjetništva, mode iz Italije. Govorimo o visokih potrošnikih, ki lahko potrošijo več za vikend, za podaljšani vikend. Ideja je ta, da bi recimo v nekaj dneh organizirali turo, v sklopu katere bi si stranke lahko ogledale več krajev v Sloveniji.

Vemo, da je Trussardi med obiskom v Sloveniji veliko objavljaj na svojih družabnih omrežjih, torej si obetate ta učinek v destinaciji? Nekako posredno reklamo med petičnimi gosti?

Absolutno. Cilj je bil prav ta, da si ogleda kraje, da bi lahko potem organizirali en večji dogodek. Ideja je bila, da Trussardijev obisk ne izrabimo le kot medijsko reklamo, čeprav vemo, da je Trussardi zelo pomembna medijska oseba, ampak v kolikor se bo odločil za dogodek, bo to pravi trenutek, ko bo šla prava promocija in po Sloveniji in po Italiji.

Da ne bomo delali diskriminacije, Trussardi ni edini poslovnež tega ranga, s katerim sodeluje Slovenska turistična organizacija oziroma navezujete stike, da bi promovirali Slovenijo, Primorsko, naše kraje, držijo?

Seveda. Cilj Slovenske turistične organizacije je ta, da se vabi in da se turizem postavlja na eno višjo raven. Torej da ciljamo na te bolj visoko potrošniške goste. In da se nasploh tudi ponudba temu prilagodi. Sicer imamo v Sloveniji izjemne ponudnike, ki lahko pogostijo tako visoke goste. V teh letih smo imeli, seveda, več kontaktov, od recimo Ferrari Club Italia, ki je izbral tudi slovensko Istro, do ostalih gostov. Navsezadnje prihajajo in potrošijo več tudi individualni gostje. Ko se govori o »high value traveller«, torej o gostih, ki za svoje potovanja potrošijo več, je to poslovni turizem, je to bolj »tailor made«, torej personalizirana potovanja, ki se delajo na personaliziran način. Na take goste ciljamo, da se potem celotna ponudba povzdigne na eno višjo raven.

Erika Koncut

Fotografija: Tina Novak Samec

Vrtec in šola Kojsko

Dopoldne s čarodejem

V decembru so starši podprli božično-novoletni bazar, ki smo ga izpeljali v vrtcu in na šoli v Kojskem. S pridobljenimi sredstvi smo strokovni delavci.

15. junija smo zato povabili v goste čarodeja Romana Freliha, ki je nasmejal tako vrtčevske otroke kot učence podružnice. Po predstavi smo se razmigali in zaplesali skupaj z Anjo Pertovt.

Strokovni delavci podružnice Kojsko

Posestvo Peterc v Kojskem prejelo mednarodno nagrado Luxury B&B Magazine

»Ni lepšega kot gost, ki pride kot neznanec in se poslovili kot prijatelj«

Uroš in Milena Peterc si bosta letošnjo pomlad zagotovo zapomnila. Britanska revija Luxury B&B Magazine je njuno posestvo in ponudbo ocenila za najboljšo izven Velike Britanije. Izjemen dosežek, kot sama potrđita, saj britanska kraljevina velja za izumiteljico koncepta bed&breakfast.

B&B, BnB ali kar daljši naziv bed&breakfast je že kar prevzeta besedna zveza, ki v osnovi pomeni nočitev z zajtrkom v majhnih nastanitvah, običajno v zavetju družinskih posesti. Nekje med šest in enajst sob se giblje število kapacitet, od čisto preprostih pa vse do privlačno in okusno opremljenih, kot so nagrajene v Kojskem.

Direktorica Zavoda za turizem, kulturo, mladino in šport Brda Tina Novak Samec je o dosežku zakoncev Peterc povedala: »Gotovo gre za izjemen rezultat glede na to, da gre za posestvo izven Velike Britanije, se pravi, da so prvo nagrado podelili ponudniku, ki prihaja iz Slovenije. Prepoznali so umeščenost v ta naravni prostor, na osupljive razglede, ki jih Brda ponujajo na naše obdelane briške griče, poleg tega pa seveda res visok nivo namestitvene kapacitete, osebni pristop, posebna personalizirana doživetja. Menim, da imata tukaj zagotovo glavno vlogo gostitelja Milena in Uroš Peterc, ki res poskrbita, da se gostje počutijo pri nas najlepše.«

Srčnost pri nujenju dobrodošlice obiskovalcem Brd je razbrati tudi iz besed Milene in Uroša Peterc, ki lepo to gostiteljstva na svojem posestvu strneta tako: »Rada imava naše goste in ni lepšega kot gost, ki pride kot neznanec in se poslovili kot prijatelj. To nama je v navdih in naju ter naše zaposlene vedno znova motivira, da v tem poslu ne vidimo le številke, temveč iskreno veselje.« O nagradi pa pravita, da je to priznanje za širši prostor: »Prepoznali so kvaliteto v nas, v Sloveniji, ki je na evropski ravni majhna, in poleg tega še v Brdih, ki so že Sloveniji majhen košček zemlje, v Evropi pa nasploh. Tako da to vidiva kot res izjemno priznanje za nas, za državo in za regijo, se pravi za Brda.«

Natečaj jima je torej izpolnil pričakovanja, da pridobita strokovno oceno strokovnjakov, kjer je dejansko B&B doma. »Želela sva pridobiti usmeritev, ali sva na pravi poti, kaj morava še izboljšati.« Postreženo pa sta dobila potrđitev, da enakovreden in srčen odnos do slehernega gosta, ki prestopi njun prag, je tisto, kar ju uvršča med najboljše. »Nagrada nam zato v prvi vrsti pomeni motivacijo. Je potrđitev, da delamo prav, da delamo dobro, hočemo pa še boljše. Veliko je namreč truda, ki ga usmerjamo v to našo nastanitveno zgodbo. Zato je nagrada lepa spodbuda za naprej in lepa nagrada za nazaj,« poudari gostitelj Uroš.

Želela sta več skupnih družinskih trenutkov, našla poslovno nišo

Vse se je pričelo z željo, da bi nekako omilili vedno hitrejši tempo življenja in bi preživela več časa skupaj v krogu družine. Milena, strokovnjakinja na področju športnega marketinga, in Uroš, tolmač v 7 jezikov, sta tako sklenila odpreti ne samo novo poglavje, temveč knjigo. Obrnila sta dejansko ploščo, kot sama poudarita. Brda so jima bila enostavno všeč in ko je Uroš naletel na

Posestvo Peterc v Kojskem prejelo mednarodno nagrado Luxury B&B Magazine

objekt v Kojskem, od katerega se razprostira pogled na briško gričevnato terasirano odejo vse do najnižjih predelov, celo do lesketajočega se morja, je preprosto rekel: »Našel sem jo!« Pred šestimi leti sta se preselila v Brda, v razburkanem času epidemije pa pripeljala do razcveta novo nastanitev z domišljeno in unikatno opremljenimi sobami, ki zrcalijo željo gostom ponuditi udobje, sproščenost in toplino ter posledično ga pospremiti v skoraj zenovsko počasno uživanje trenutkov. »Ker smo majhni se resnično lahko posvetimo slehernemu gostu. Velik poudarek dajemo tudi na kvaliteto spanja. Vsi ti elementi nas delajo malenkost drugačne. Ta drugačnost, sicer ne morem reči da zagotovo, je bila ocenjevalcem všeč,« pojasni Milena Peterc. Soprog Uroš temu pristavi, da gostje zelo cenijo tudi njun odnos do gostov: »To delo imava rada. Uživava v druženju z gosti, klepetava z njimi, izmenjujemo izkušnje. Menim, da tudi to vidno pripomore k občutju lagodja in ugodja, ki ju gostje tukaj doživljajo. Torej, da smo jim na voljo, da radi z njimi delimo naše okolje, naša razmišljanja.« A pravični razgled, udobne okusno opremljene sobe in gostoljubje niso celoten recept. Zakonca Peterc obiskovalce navdušujeta tudi z izbranimi umetniškimi deli slovenskih avtorjev. Pogled obiskovalcev kot magnet privabljajo grafike, slike kot tudi kiparska dela vseh zvrsti, neke vrste mozaik slovenske kulture. »Najini družini sta vedno podpirali slovensko umetnost in to počneva tudi midva. Vsako umetniško delo v tem prostoru ima svojo nam osebo pomembno zgodbo, ki jo izjemno rada deliva z gosti,« poudari Milena Peterc.

Z roko v roki z lokalno ponudbo in lokalno skupnostjo

S spoštljivim korakom sta se tudi zlila v lokalno okolje, ne da bi izgubila čar lastne karizme, pa obenem tudi ne posegala v briški karakter. »Nisva se naslonila na naslanjač, temveč, ker sva oba zelo delovna in polna idej, še bolj zavihala rokave, kot v rodni Ljubljani,« pove Uroš Peterc, ki so mu vinarju zaupali mesto direktorja Konzorcija Brda, je pa tudi občinske komisije za kmetijske dejavnosti. Takoj sta se vključila v mrežo sodelovanja z destinacijskim zavodom, občino, vinarji. »To je bilo nujno, če smo želeli dejansko razumeti, s kom živimo in kje. Nismo prišli v Brda zato, da bi pametovali s stališča ljubljanskega vidika. Ne. Želeli smo resnično spoznati Brda. Jih začutiti. In zaživeti z njimi. In drugače ni šlo, kot da se vključimo v različne dogodke, situacije, pove-

žemo z različnimi ljudmi in skozi te izkušnje rastemo, se učimo in spoznavamo destinacijo, v kateri smo se odločili živeti. Še vedno smo v tem procesu, še vedno se učimo, ampak je zelo zelo lepo,« prizadevanja rasti z roko v roki s teritorijem opisuje Milena Peterc, soprog Uroš pa temu pristavi še: »Brda so primarno kmetijska občina. To je res neverjetno bogastvo, ki ga imamo. Menim, da je izredno pomembno, da vsi, ki imamo mogoče kakršnokoli izkušnjo od drugod, iz drugih sfer, pomagamo, stopimo skupaj, in naredimo ta kraj še boljši in še uspešnejši, kot je.«

Srčno torej sledita trajnostnim načelom briškega turizma, se vključujeta v skupnost, k temu pa vabita tudi goste, ki jih briškemu utripu narave približujeta tudi s pobudo enoletne posvojitve trte v vinogradu pod nastanitvijo. Gostje tako po letu dni, ko lahko spremljajo ciklus dozorevanja grozdja na lastni trti, prejmejo steklenico vina, ki jo lahko predstavljajo kot čisto svojo. Nenazadnje sta v svojo ponudbo vključila izbor najkvalitetnejših lokalnih dobrot, od oljčnih olj, marmelad, medu itd. Imata tudi lasten vinograd, lastno etiketo vin, za katero skrbi lokalna vinarska hiša Ferdinand. Njuna prizadevanja in trud se zrcalijo v ocenah gostov, ki se tako na njuni spletni strani kot na portalu Booking.com vihtijo na stopnički odličnosti. Za leto 2023 je slednji portal na osnovi ocen gostov Peterčevim namenil odličnih 9.9/10.

Erika Koncut

Fotografija: arhiv Posestvo Peterc

Kromberk, Vipolže, Števerjan, Špeter

Danila Zuljan Kumar predstavila svojo monografijo Skladnja briškega in nadiškega narečja

Narečja bodo tudi v prihodnosti obstajala, a se bodo preoblikovala

Pred letom dni smo v Briškem časniku poročali o za Brice pomembnem delu dr. Danile Zuljan Kumar. Knjiga namreč prikaže, kako Brici, pa tudi del Beneške Slovenije, tvori skladenjske strukture (tj. besedne zveze in stavke) in v čem se naše narečje pri tem razlikuje od knjižnega jezika. Dr. Danilo Zuljan Kumar smo zaradi monografije, ki nadgrajuje vedenje o briškem narečju, povabili, da jo predstavi tudi na torkovih večerih na Gradu Kromberk. Goriški muzej od septembra do junija ob prirejanju kulturne večere, namenjene predstavitvi z Goriško povezanih novih del ali predavanj.

S humorjem in petjem podprta predstavitev

Prireditelj je uvedla pesem Vokalne skupine Vinika, ki je za ta večer izbrala repertoar, povezan z ljudskimi pesmimi oziroma narečjem. Pevke so zapele dve slovenski ljudski iz Istre v priredbi Ambroža Čopija: Moje veseuje ča je šlo Kemu si dala rožice. Pomenljiva pa je bila pesem Radovana Gobca: Pozdravna z besedilom: Zapoj o sreči, ki jo vsi želimo. Zapoj o soncu, ki zlati nebo, da s pesmijo vas vse razveselimo, naj dandanašnji v lep spomin vam bo. Večer je prisotnim, ki so se udeležili zanimivega in mestoma s humorjem podprtega predavanja, ostal v prekrasnem spominu. Po predstavitvi se je z vprašanji publike razvil zanimiv pogovor, povezan s posebnostmi posameznih vasi, kot je npr. govor Vedrijana, ki je predmet številnih šal tudi med otroki. Za Vedrijan je, kot vsi vemo, tipična drugačna glagolska vezava kot v slovenskem knjižnem jeziku: *Mama nās pere* v pomenu 'mama nam pere'. Večer pa smo sproščeno nadaljevali v grajski avli ob »feti« pršuta in sira, pecivu in dobri briški kapljici vinarstva Kumar. Skupaj smo se pridružili ubranemu petju Vinik, ki so tako povzdignile še zaključek večera. Predstavitve se je kot predstavnica Občine Brda udeležila tudi podžupanja Teja Jelina, ki je zadolžena za področje družbenih dejavnosti. Danilini predstavitvi je z zanimanjem prisluhnila skupina iz VS Hum s takratno predsednico Bernardo Konjedic.

Danila Zuljan Kumar na predstavitvi knjige prikazuje območji briškega in nadiškega narečja.

Hudomušne, a resnične pripovedi

Glede na dejstvo, da knjiga obravnava naše, briško, narečje, je bilo povabilo za predstavitev v Vili Vipolže konec marca več kot upravičeno. Poslušalci so z zanimanjem sledili teoretičnemu prikazu, ki ga je avtorica ilustrativno predstavila skozi nazorne primere skladenjskih struktur iz žive rabe, kar je podkrepila še s prikazom poučnih in zanimivih zgodb, ki jih je pridobila ob terenskem delu. Izbrala je predvsem hudomušne, vendar resnične pripovedi, ki so poslušalce nasmejale, kot npr. naslednja.

Kmetu je meja po letu 1947 razdelila domačijo na dva dela: hiša je ostala v Jugoslaviji, hlev pa v Italiji. Ko je stražnik, ki je kontroliral mejo, videl, da je nosil gnoj izpred hleva do hiše na voz in nato v vinograd, ki je bil v Italiji, ga je prijavil sodniku, češ da je šlo za tihotapljenje. Kmet je dogodek opisal takole:

Kār jə nārdu prijavu, sən reku: »Počaki, ki pejən še ankrət z uələn žlitu, dā bo zadost gnoja an pole nārdis prijavu za use ukop.«

Viš, kār kə vajdlo uən /.../, dol h sodniku. Jə reku: »Vi ste švercu gnuđj z Jugoslavje u Italju.«

Planinsko društvo Brda

»Ni riðs, tovariš sodnik, tovariš sodnik,« sðn reku, »ni rðsnice. Jðs sðn pðrvo švercu z Italje u Jugoslavju, peju čðz Jugoslavju dol nazaj u Italju. Tuð jð rðsnica,« sðn reku, »drugo vðn na muðrðn poviðst« (Zuljan Kumar, Danila, Skladnja nadiškega in briškega narečja, str. 108).

Pomemben doprinos knjige so poleg jezikoslovnih analiz tudi dragocene informacije, povezane z nekdanjim načinom življenja, saj so se avtoričini informatorji ob pogovoru pogosto zatekali v spomine ali pripovedovanja. Zanimiv je zapis, ki osvetljuje vzroke oblikovanja zadruga v Fojani, nekoč pretežno kolonskem naselju v lasti gospostva Dobrovo. Skupinski odkup kmetov in ustanovitev zadruga je enkraten primer v zgodovini Brd. Informator je Danila okoliščine osvetlil takole: *Tuð jð blo pa tðkuð.*

Mð lohko rečðš: »Zðki jð grofica prðdala lih šesðntridðset kmetij fðjajnskih, sð miðla tut puhno družih? Zðki jð pðrdala?«

Zðtuð, kð smo miðl numalo ðldi, ma malo, kð bluð prau zaviðdnih, kð so pulitiku poznal, s bli že stariš. /.../

Alora, pðrdal sð Fðjanu zðtuð, kð grofica Elvira Baguer miðla strah, dð rate tist komunizðm povojni. Sa ji rekli tisti tajniki, al prðdaš ðn primðš kak saut, al pa ti uzemi. Alora, sð use dobro končalo po zaslugi ðn par naših ðldi, kð so po sili razmiðr sforciðrli, dð sð ta močni plačuvðl tut za tð drugih. Sð jðn rekli, dð čð na bomo plačuvðl, pujðmo usi hudičurðt (Zuljan Kumar, Danila, Skladnja nadiškega in briškega narečja, str. 109).

Zanimiva ljudska izročila

Analizirani primeri so polni tudi zanimivih omemb ljudskih izročil. Taka je zgodba iz Nadiških dolin, povezana z rituali zakoncev, ki naj bi z obiskom enega ali drugega studenca vplivali na to, ali bodo dobili fantka ali punčko.

/.../ mi mamò en študenac tle, Barofca se kliče, ki je na uoda tipo torenciale, je motna, je marzla, /.../, ki pride ta par Nediž pride uon. An tle par nas je navada, de dieju, de se rodijo otroc /.../. Alora oča an mati, če čeju miet puobča, prideju tle an počakaju an on pride dol po pera od lepenja. Je yor usednjen an se darži za rob od peri an pride uon otrok, ne.

Buj naprej yor je druh študenac, ki se kliče Kofalar. yor an pozime se muore daržat roke notarka /.../ nie marzla, e, alora yor se rodiju čečate, su jal.

Alora se je zastopilo: yorkuo je za čečatu an komplikano za puoba (smeh) (Zuljan Kumar, Danila, Skladnja nadiškega in briškega narečja, str. 110).

Po predstavitvi, ki jo je vodila dr. Tanja Gomiršek, je poslušalka v pogovoru izpostavila vprašanje o usodi slovenskih narečij v prihodnosti. Dr. Danila Zuljan Kumar je pojasnila, da je jezik živ element, ki se razvija in spreminja. Izrazila je prepričanje, da bodo narečja tudi v prihodnosti obstajala, kot so obstala skozi dolga zgodovinska obdobja zatiranja in tudi zaničevanja, vendar se bodo v skladu z okoliščinami in stiki z drugimi jeziki preoblikovala. Tako bo za dialektologe gotovo ostalo tudi v prihodnosti obilo možnosti za raziskovalno delo.

Danilo Zuljan Kumar so povabili, da je knjigo predstavila tudi 14. aprila v mali dvorani Sedejevega doma v Števerjanu, kjer je predstavitev vodil Miha Kovic, ter 28. aprila v Slovenskem kulturnem domu v Špetru v Benečiji, kjer jo je vodila prof. Živa Gruden. Na obeh dogodkih so avtorico zelo toplo sprejeli in pokazali veliko zanimanja za njeno delo, kar avtorjem daje nov zagon za nadaljnje delo. Nestrpno pa pričakujemo novo delo Danile Zuljan Kumar, ki bo tudi povezano z našim narečjem in bo Brda ponovno umestilo med območja, ki se jih obravnava na najvišjem strokovnem nivoju.

dr. Tanja Gomiršek, Goriški muzej
Fotografija: Kristina Furlan

Medobčinski otroški parlament

Razmišljanja o duševnem zdravju

21. marca je v veliki dvorani Mestne občine Nova Gorica potekal medobčinski Otroški parlament, ki so se ga udeležili parlamentarci osnovnih šol Branik, Čepovan, Deskle, Dornberk, Frana Erjavca Nova Gorica, Kanal, Miloške Štrukelj Nova Gorica, Miren, Lucijana Bratkoviča Bratuša Renče, Solkan, Šempas, Ivana Roba Šempeter pri Gorici in tudi štirje predstavniki naše šole: Ela Mačus, Neja Marušič Črv, Alan Peršolja in Arne Plesničar.

Po uvodnih nagovorih županov so mladi predstavili probleme v svojih občinah.

Zgodovinsko predavanje

Stare briške rodbine

24. marca je v veliki dvorani Vile Vipolže potekalo zgodovinsko predavanje s projekcijo fotografij in arhivskih dokumentov o starih briških rodbinah. Pod pokroviteljstvom Občine Brda in Zavoda za turizem kulturo, mladino in šport Brda sta Alessio Stasi, duhovnik in docent zgodovine v Novi Gorici in Vidmu, ter povezovallec Dominik Rusjan ponovno napolnila veliko dvorano Vile Vipolže.

Profesor Stasi je številnemu občinstvu na domač in prijeten način predstavil znane in manj znane, a tudi pozabljene domače rodbine, ki so v preteklosti krojile usodo Brd, pa tudi nekaj pomembnih likov Bricev in Brik, ki so se na raznih področjih uveljavili doma in po svetu. Nekoč se je iz revščine le malokdo prebil do samostojnosti. V Brdih pa so se že od srednjega veka dalje nekateri domačini gospodarsko osamosvojili in si tako pridobili poseben družbeni položaj, saj v arhivskih virih nastopajo kot *„Ser, Spectabilis, Dominus“*. Z vztrajnim delom, šolanjem in podjetnostjo so si njihovi potomci priborili gospodarsko premoč, višjo izobrazbo, ugledne službe, včasih celo plemiški naziv.

»Priimki so se v naših krajih ustalili v poznem srednjem veku, nekako pred letom 1500,« je razložil predavatelj. »Urbančič, Reya, Župančič, Šfiligoj, Zaletel, Fabrizio, Zuljan, Jakončič, Kristančič, Kocjančič, Mavrič, Cotič, Školaris, Terpin, Gašparin, Maraž, Pintar, Kumar, Štekar, Toroš, Rusjan, Prinčič, Zucchiatti, Mužič, Obljubek. To so le nekateri priimki, ki na podlagi arhivskih raziskav na novo osvetljujejo izjemno bogato in raznoliko, a večinoma neznano družbeno podobo Brd v preteklih časih.«

Med zanimivostmi, ki smo jih na predavanju izvedeli, naj navedemo, da je najstarejši izpričani briški priimek Školaris omenjen že leta 1274 v Vipolžah. Posebnost priimka Reya pa je, da se je pojavljal v dveh različicah, Reya in Reja, obe so nosili plemiški posestniki (Reya) ter njihovi koloni (Reja). Priimek pa ni španskega izvora, kot mnogi trdijo, ampak izhaja iz Martinjaka pri Kozani. Prisluhnili smo tudi neznanu zgodbi izumrle rodbine Župančič s Šlomberka. Grb iz leta 1658, ki ga vidimo na pročelju biljanske cerkve, zgovorno namiguje na vojaške zasluge Župančičev v boju proti Turkom in Benečanom. Prava senzacija je bilo tudi odkritje, da je Ignaz Schuppanzigh, rojen na Dunaju leta 1776 očetu, ki so mu doslej pripisovali italijanski ali hrvaški izvor, po rodu Bric: predavatelj je z arhivskimi viri dokazal,

da je bil doma iz Šlomberka pri Biljani. Ignaz je že v mladih letih postal virtuoz v igranju violine, ustanovil je samostojno godalno skupino Schuppanzigh-Quartett, ki je na področju komorne glasbe dosegla mednarodni sloves in še danes obstaja. Postal je Beethovnov zaupen prijatelj in tesen sodelavec, saj mu je le-ta posvetil igrivo vokalno skladbo *»Schuppanzigh ist ein Lump«*, ki smo ji na večeru tudi prisluhnili. Poslušalce je pritegnila tudi doslej neznan zgodba o Prešernovem prijatelju Francu Julianiju (Zuljan) iz Biljane, za katerega je največji slovenski pesnik zložil dve pesmi.

Predavatelj je večer simbolično sklenil s podobo prazne, zapuščene košare v vasi Slapnik iz svojega obsežnega fotografskega arhiva. Njegovo končno voščilo je bilo, da bi bila košara našega življenja, v spoštovanju do izročila prednikov, vedno polna dobrih del in zvrhana z dobrotami za prihodnje rodove.

B. Č.

Fotografija: Nicholas Peršolja

Izdelovali so tudi iz naravnih materialov

V tednu praznovanja dneva planeta Zemlje smo v podaljšanem bivanju govorili o lepotah in težavah našega planeta Zemlje.

Učenci podaljšanega bivanja Dobrovo

Ditka trio in Feri Lainšček

Med nama je angel

Mladosten glas, ki je našel tankočuten glasbeni izraz za liriko priljubljenega pesnika. To je opis glasbene pripovedi, s katero sta kantavtorica in skladateljica Ditka ter pesnik Feri Lainšček 21. aprila navduševala publiko v idiličnem ambientu Vile Vipolže.

Ditkinemu vokalu in akustični kitari ter Feriju Lainščku ob interpretaciji poezije sta se pridružila še Gorazd Čepin na klaviaturah in spremljevalnem vokalu ter Jan Lužnik na električni kitari in spremljevalnem vokalu.

Povezala ju je ravno Lainščkova pesem *Ne bodi kot drugi*, ki jo je pred skoraj desetimi leti uglasbil Ditkin oče Gorazd Čepin, skladatelj in pianist. Skupna ljubezen do glasbe in poezije je prinesla nadaljnja sodelovanja in tako so med leti 2013 in 2022 nastali že štirje glasbeni albumi, na katerih v interpretaciji Ditke prevladuje uglasbena poezija Ferija Lainščka.

V času kot kadarkoli prej potrebujemo svetlobo, je bil koncert uglasbene poezije s pomenljivim naslovom »*Med nama je angel*« nekaj, kar je v srca ljudi vneslo toplino in zavest, da so sanje večne.

Patricija Špacapan

Pihalni orkester Brda

Ni pravega vikenda brez nastopa ali dveh

Za nami divjajo pestri spomladanski in poletni meseci, ko naš orkester sploh ni poznal premora. Redne vaje in nastopi so se na tabli kar vrstili, tako da kmalu ni bilo več prostora za dodajanje novih. Pa pogledajmo, ali smo uspeli vse uspešno odključati in si lahko privoščimo poletni oddih.

Obisk najmlajših

21. aprila so naše prostore obiskali otroci iz vrtca Dobrovo in dislocirane enote Biljana. Spoznali so naše prostore in večje inštrumente, ki jih običajno ne moremo odnesti k njim na obisk v vrtec. Skozi zabavno igrico so uganili tudi, kaj vsak muzikant obleče za nastop, in tako smo se vsi skupaj preizkusili še v korakanju. Glede na to, da jim je šlo odlično, se nam za prihodnost briške godbe ni potrebno bati. V zahvalo pa smo čez dober teden od njih prejeli risbice, ki od sedaj naprej krasijo zidove naše Osminke.

Iz Medane v Pacug, iz Pacuga na prvomajsko budnico

Čez dober teden smo 27. aprila z Vaško skupnostjo Medana obeležili državni in njihov krajevni praznik, dan upora proti okupatorju. Svoj krstni nastop je ta dan opravil tudi naš nov član, mlad, priden in perspektiven tolkalist Žan Prinčič. Po končanem nastopu pa ni bilo časa za pranje srajc, ampak za pakiranje. Potrebno je bilo pripraviti potovalke, notni material, stojala in vse potrebne instrumente, saj smo se naslednji dan odpravili na delovni vikend. Tudi letos smo jo mahnili na slovensko obalo, v Dom paraplegikov Pacug, kjer smo bili že lani toplo sprejeti. V soboto sta nas obiskala tudi dva glasbena mojstra, tolkalistka Maja Povše in trobentač Matjaž Kos, ki sta še posebej trenirala sekciji trobil in tolkal. Pihala pa je pod kontrolo držala dirigentka Neža. Med intenzivnimi vadbenimi uricami so seveda najbolj pogumni merili temperature morja, košček časa pa smo dobili tudi za družabne vragolije. Domov se tako nismo vrnili le bolj glasbeno podkovani in pripravljeni, temveč tudi bolj povezani.

Na kolesarskem maratonu

Ker smo se tako dobro povezali, se nismo uspeli niti »odvezati«, saj nas je dan po povratku, torej 1. maja, čakala pomembna naloga. Z ubranimi in razigranimi melodijami smo tako jutranje nasmeške na obraze risali prebivalcem Neblega, Šlovrenca, Fojane, Dobrovega, Biljane, Kozane, Šmartnega, Gonjač, Kojškega, Doma upokojencev Podsabotin, Huma, Števerjana, Gornjega Cerovega, Vipolž in Medane. Hvala za tople sprejeme in gostoljubje, ki nam ga vsako leto znova in znova izkažete. Prebujati Brike in Brice je častna naloga, ki jo vsako leto opravimo z veseljem.

Je končno čas za počitek? Ne, koncert je čez 14 dni!

V soboto, 13. maja, smo se skupaj podali na pot okoli sveta. Osvojili smo Brazilijo, Švedsko, Nemčijo, Poljsko, pokukali celo v Anglijo in k sosedom v Italijo. V iskanju nesojenih ljubezni po celem svetu pa smo večer zaključili kar doma z najlepšimi slovenskimi melodijami. Vreme nam je letos zopet ponagajalo, zato smo se iz Ria v Kojskem preselili v dvorano na Humu. Krstni nastop je ta večer opravila tudi naša nova dirigentka Neža Jelušič, ki smo vam jo ponosno predstavili. Sodeč po bučnem aplavzu je svojo prvo nalogo odlično izpeljala. Tudi mi smo nanjo neizmerno ponosni.

Pihalni orkester Brda

Koncert 13. maja

Pestri vikendi so vrstijo drug za drugim

Teden je hitro minil, le da tokrat nismo preigravali veselih ritmov, ampak melodije žalostinke. 21. maja smo se na komemoracijah v Cerovem in pri Peternele kot vsako leto do sedaj poklonili žrtvam in spominjali vojnih grozot.

Na našem seznamu nastopov smo s prihajajočim vikendom, torej 27. maja, odključali še dva nastopa. Začeli smo že zjutraj in na Humu pred dvorano sprejeli najbolj zveste poslušalce Radia Koper. Dan smo nadaljevali v sosednji dolini na Muzikfestu. Najprej smo popoldne polepšali krajanom Ročinja, nato pa se skupaj z ostalimi orkestri predstavili še pod šotorom v Anhovem. Naslednji dan pa smo si privoščili nekoliko glasbenega predaha in nastopanje prepustili našim najmlajšim. V Vili Vipolže so tako prvič stali na odru skupaj učenci naše godbeniške šole in dislociranega oddelka Glasbene šole Nova Gorica. To je zgodba o uspehu, saj si že vrsto let prizadevamo, da bi vse otroke šolali pod isto streho. Učenci so se odlično odrezali in tako pokazali, da trdo vložen trud celega leta le ni zaman. Glasbenega premora pa si niso vzeli člani našega Fuzzee kvinteta. Tokrat so sami skupaj napisali priredbo skladbe Cela ulica nori skupine Kingston in poskrbeli za nor zaključek nastopa.

Dragi bralci, članek se bliža koncu, a ne še čisto zares. Zaključila ga bom v znamenju briške češnje. 3. in 4. junija se je po briških vaseh odvijal Festival briške češnje in seveda mi nismo manjkali. V soboto smo najprej sprejeli kolesarje maratona Junaki vinogradov pri Kleti Brda. Ko smo napolnili naše želodčke, pa smo se odpravili še v Kozano. Letos nismo prali, sušili in likali srajc, ampak majice. Tudi te je bilo potrebno hitro oprati za naslednji dan, ko so nas popoldne pričakovali v Kojškem in na Dobrovem.

Poleti si bomo vzeli nekaj premora, vendar naš orkester nikoli ne zares počiva. Z dogajanjem se zopet javimo

Nastop učencev

septembra. Do takrat pa imate čas, saj še vedno vabimo vse otroke in mladostnike, ki bi želeli osvojiti glasbeno znanje pihal, trobil ali tolkal, da se vpišejo v Godbeniško šolo Pihalnega orkestra Brda. S pomočjo ustrezno izobraženih učiteljev nudimo učencem najboljše že vrsto let in to doma, v objemu briške dežele. Če si že muzikant, si seveda vabljen v naše vrste. Če pa bi to rad postal, le hitro napiši mail na orekster.brda@gmail.com. Otroci, mladi, starejši, vsi: vabljeni.

Anja Rožič, Pihalni orkester Brda
Fotografija: arhiv POB

Na kolesarskem maratonu

Trio JE-KU-JE v Šmartnem

Preplet izvirnosti in raznolikosti umetniškega ustvarjanja

V galeriji Zahišarjeve hiše sredi Šmartnega, nekdanje znane briške gostilne, so 16. aprila odprli razstavo treh umetnikov. Bil je to droben, a srčen dogodek, ki je ponudil pogled v raznolikost in izvirnost umetniškega ustvarjanja, slikarstva, kiparstva in oblikovanja polstenih objektov. In so razstavili, Nataša svoje kokoške, psičke, cvetoče travnike, živo poslikana porcelanasta jabolka, Katja svoje polsteno sadje, ki bi kar ugriznil vanj, Ivan svoje keramične objekte.

Dvogovor z Monetom

Nataša Gregorič z umetniškim imenom Nabhas (v sanskrtu – nebesa), doma iz Šempetra pri Gorici, diplomantka beneške likovne akademije, je navdušila s samosvojo, zelo izvirno tehniko slikanja, ki jo je spontano razvila z raziskovanjem niansiranega součinkovanja med različnimi odtenki in mešanjem črnila z drugimi mediji. Njene slike so na različnih podlagah (platno, reciklirana porcelanska in keramična plošča, kip itd.). Slikarka med drugimi slikarskimi materiali uporablja 100-odstotno recikliran sintetični papir, ki ga nato razmnoži in poveča na veliko platno, aluminij, keramiko ali papir. Veliko razstavlja po Italiji, Švici in doma; za umetniške zasluge je leta 2022 prejela Mednarodno nagrado Caravaggio ter bila izbrana za Zlati seznam 2022 revije Art Market Magazine. Je tudi dobitnica druge nagrade (srebrne diplome) na mednarodnem umetniškem natečaju Dali's Moustache 2022. Ilustrirala je preko trideset knjig za otroke ter pedagoška gradiva za Goriški muzej in ZKTMS Brda. In ker je tudi pesnica, so pesniški tudi naslovi njenih del. Včasih hudomušni in igrivi, včasih globoko segajoči in sporočilni. O sebi pove, da se podzavestno 'pogovarja' z Monetom, francoskim impresionističnim slikarjem, ter da so vse njene slike namerne in odsevajo čiste vibracije.

Vse mehko in puhasto

Med Natašine umetnine, 'orošene' z dežnimi kapljicami, so se vgnezdile mehke, kot dih lahke ptice Katje

Fotografija: NGN

Nataša, pobudnica razstave

Kogej, Zahišarjeve iz Šmartnega, pa kamni in kamenčki, češnje, fige, grozdje, vse mehko in puhasto in tako živo, kot bi bilo pravo. Pa ni. Na tisoče preiščenih vbodljajev je bilo potrebnih, da so natančni prsti lahko ustvarili tako veren posnetek narave. Gre za tehniko suhega polstenja, s katero se Katja, ki ji je umetnost tudi sicer zelo blizu, ukvarja približno petnajst let. S tehniko oblikovanja naravne česane volne s posebno iglo (ang. needle felting) se ukvarja le malo ljudi po svetu, tudi v Sloveniji so redki. Za skulpturo mačka v naravni velikosti je Katja prejela 3. nagrado na mednarodnem festivalu Ex filcore 2021 v Solčavi. Razstava JE-KU-JE je njena druga razstava, prvo (z naslovom Sade sonca) so odprli oktobra 2021. Sicer pa je Kogejeva znana in priznana etnologinja, naturopatinja in dolgoletna vodja Goriškega društva ljubiteljev vrtnic, izjemna poznavalka vrtnic, ena tistih, ki že vrsto let skrbno varujejo zbirko dišečih burbonk na Kostonjavi.

V igri s štirimi mitičnimi elementi

Obema umetnicama se je s svojimi keramičnimi objekti pridružil Ivan Skubin iz Brega pri Golem Brdu, doma in v svetu uveljavljen ustvarjalec v glini. Njegova najbolj priljubljena tehnika žganja gline je stara japonska tehnika raku, ki zmore na površini žganega izdelka pričarati poseben arhaičen otip: včasih gladek in bleščeč, včasih baržunast, ustvarjalec pa vseskozi ostaja v igri s štirimi mitičnimi elementi: zemljo, vodo, zrakom in ognjem.

Trio JE-KU-JE v Šmartnem

Fotografija KK

Katja in njene puhaste ptice

V 25 letih delovanja na področju keramike je imel Skubin nad 150 samostojnih in skupinskih razstav doma in po svetu. Bil je izbran za nacionalna in mednarodna tekmovanja s področja keramike in druga umetniška tekmovanja. Sodeloval je v nacionalnih in mednarodnih umetniških projektih, likovnih kolonijah in delavnicah. Njegovo ustvarjanje je bilo večkrat nagrajeno tudi z najvišjimi nagradami in priznanji. V letih 2018, 2019, 2022 in 2023 je po dva meseca ustvarjal v Mednarodnem centru umetnikov Cité des arts v središču Pariza, kjer je tudi razstavljal. Leta 2019 je njegovo uspešno umetniško pot potrdil sprejem v članstvo mednarodnega združenja umetnikov na področju keramike IAC (International Academy of Ceramics) v Ženevi, kar je najvišje svetovno priznanje na področju keramike. Letos ga je za njegovo uspešno ustvarjalno pot nagradila tudi briška občina z občinsko nagrado.

Umetost združuje in navdušuje

Povezane so se bile ustvarjalne niti vseh treh, Nataše, Katje in Ivana, in s svojo kipečo energijo napolnile malo, lepo osvetljeno galerijo, poimenovano po domačih imenih Katjinih starih staršev. Dogodek, na katerem so se srečali ljubitelji umetnosti in se ob žlahtni kapljici, ki jo je podarila Klet Brda, »frtaji« iz kuhinje Turizma Breg in ostalih dobrotah sproščeno predali pomenku. Razstava s hudomušnim imenom JE-KU-JE, ki je dobila naslov po Natašini kokoški, je na široko odprla vrata ob prireditvi Brda in vino in s svojo vsebino navdušuje številne obiskovalce. V šmartenski mali galeriji Zale in Pepe bo na ogled do konca avgusta (ob koncu tedna in po dogovoru).

Iva Sivec

Fotografija: NGN

Ivan v igri s štirimi mističnimi elementi

JE-KU-JE
IVAN SKUBIN NATAŠA GREGORIČ
NABHAS KATJA KOGEJ

Razstava in prodajna vitrina za ljubitelje in zbiratelje umetnin / Showcase & Sell for Art & Art collectors

Galerija bo odprta od 6. 4. do 31. 8. 2023 ob določenih prireditvah in po dogovoru tudi predstavitev umetniških del z vodenim ogledom. NON STOP je na voljo virtualna različica, dostopna s QR kodo.

The gallery will be open during specific events and by appointment with a guided tour. A virtual version works NON STOP and with QR code.

16. 4. 2023, ob 19:00 - Odprtje / Opening
22. 4. 2023 - Odprto / Open

ZALE PEPE galerija / gallery
 www.zale-pepe.com

BREG Turizma Breg
 Breg pri Šmartnem Brda 3,
 8220 Šmartno v Brdih

Nataša Gregorič
 Breg pri Šmartnem Brda 3,
 8220 Šmartno v Brdih

Katja Kogej
 Breg pri Šmartnem Brda 3,
 8220 Šmartno v Brdih

QR koda za virtualno različico / Showcase & Sell

Fotografija: NGN

Plakat vabi na ogled

Klementina Golija razstavlja v Vili Vipolže

Pot v neskončnost

Klementina Golija je v slovenskem in mednarodnem umetnostnem prostoru dobro poznana in uveljavljena umetnica, za svoje delo tudi večkrat nagrajena. V desetletjih ustvarjanja je razvila prepoznaven likovni rokopis, v katerem povzema in združuje v svojevrstno sintezo ekspresionistični izraz in klasicistični princip kompozicije.

Na tokratni razstavi z naslovom Pot v neskončnost predstavlja svoja najnovejša dela, v katerih odseva celoten razvojni lok njenega slikarstva. Razdeliti ga je mogoče v grobem na tri obdobja. Najstarejše obsega desetletje po zaključku študija (1995–2005). Dela iz tega časa so po občutju romantična, optimistična, vesela, v njih najdemo motive, ki so bolj ali manj očitne asociacije na naravo, npr. cvetje, drevesa, žuželke, menhirje, prepletene v organski kompoziciji, kjer vsi elementi – risba, barva in kolaž – nastopajo enakovredno in v živahnem koloritu najrazličnejših odtenkov in barv. To so slike, ki odsevajo mladost polno življenja in radosti.

Okrog leta 2005 v slikarstvu Klementine Golija nastopijo spremembe, ki napovedo naslednje obdobje (2005–2010). Kolorit se začne umirjati, v njem prevladujejo zemeljske barve v sivih, rjavih in peščenih odtenkih, kompozicija se razveže in prevzame urejeno zasnovo, večinoma centralno krožno ali sestavljeno iz vodoravnih in navpičnih silnic, kjer so vsi ključni elementi še vedno enakovredni, vendar nastopajo in učinkujejo vsak zase. Na teh slikah stopi v ospredje racionalnost, urejenost, načrtovanje – kot je tudi v življenju značilno za obdobje srednjih let.

Ta proces se v naslednjem obdobju (2010–2020) še stopnjuje, kar pripelje do povsem strukturirane kompozicije, ki jo zaznamuje jasna delitev slikovnega polja na pasove, simetrija, čisti geometrični liki, kot so krog, trikotnik, kvadrat, ravne linije, in kolorit z omejeno barvno lestvico v rdečih, modrih in

Fotografija: ZOSO

Pot v neskončnost

peščenih odtenkih. V tem strogo urejenem svetu, kjer vladajo racionalnost, učinkovitost in metodičnost, imajo ekspresivni momenti, ki jih poznamo iz umetniških starejših slik, natančno odmerjen prostor – omejeni so na otoke, kjer varno zapredeni v kokone iz risbe in barv delujejo kot izvor in skrito bistvo tega racionalnega sveta.

Vendar pa s tem razvojni lok slikarstva Klementine Golija še ni zaključen. V najnovejših slikah, ki nastajajo zadnja tri leta, lahko opazujemo neke vrste obrat nazaj, ki je hkrati tudi korak naprej. Na slikah je še vedno opazna delitev na pasove, uporaba geometričnih oblik in omejen kolorit, vendar ekspresivni momenti počasi prodirajo iz svojih kokonov nazaj v prostor slike in vse bolj razgibavajo strogost kompozicije. Kot bi umetnica v slike prenesla življenjsko spoznanje, ki ga lahko dosežemo šele na dolgi rok, namreč, da vsaka struktura prej ali slej razpade, iz njenih ruševin pa se začne porajati nekaj novega – in tako gre pot v neskončnost.

Razstava bo v Vili Vipolže na ogled vse do 17. julija.

Mojca Grmek

Grad Dobrovo

Večer ljudske pesmi

Večer ljudske pesmi v paviljonu pri Gradu Dobrovo je bil šesti iz niza desetih koncertov kitarista Primoža Grašiča in pevca Mitje Ferenca. Koncert je bil v celoti namenjen slovenski ljudski pesmi. Ko so prišle na vrsto pesmi o pticah in hrepenenju, kot sta Kam škrjanček moj hitiš in Mrzel veter tebe žene, se opazovalec ni mogel upreti prekrasnemu pogledu, ki je zataval na okoliško hribovje. Nikamor drugam ljudska pesem ne sodi bolj kot na grajske vrtove, obzidja, pristave, paviljone.

Škoda je le, da se povsem izgublja med popularno in

narodno-zabavno glasbo in da je njenih ljubiteljev vedno manj. Tako je bil koncert res butičen, ne le v sami izvedbi, ki je redko videna in doživeta, pač pa tudi po številu obiskovalcev koncerta.

Rosvita Pesek

Šmartno

Pot korenin – Dobrodošli v Slotaliji

6. maja smo v idilični srednjeveški vasici Šmartno gostili živahen pripovedno-gledališki večer z naslovom Pot korenin – Dobrodošli v Slotaliji v izvedbi umetnikov Giovannija Fusettija in Alenke Marinič.

Predstava Pot do korenin - Dobrodošli v Slotaliji je ena izmed postojank na njuni 10-dnevni umetniški hoji po italijansko-slovenski državni meji, ki poteka v okviru projekta Vzdrževanje poti.

Kot umetnika in poeta sta na humoren in radoživ način preigravala različne like in situacije, ki se rojevajo v obmejnih krajih.

Along the walk

Besedni utrinki v Vili Vipolže

Poezija Petre Koršič v prostoru glasbe Ingrid Mačus

Tokrat smo v Vili Vipolže lahko prisluhnili poeziji Petre Koršič v prostoru glasbe Ingrid Mačus.

»Pesem je telo. Glasba razpira prostor. Pesem je naseljevanje. Pesem je tempelj, ko se duh osvobodi, se iz njega pokadi beli dim – glasba, ki se širi koncentrično.«

Pesnica in kritičarka Petra Koršič od leta 2005 spodbuja bližine in stike poezije in glasbe, leta 2013 je raziskave v avtorskem ciklu AD HOC razširila še na tretjo umetniško govorico – likovno podobo. V 55 edicijah je poleg številnih drugih odličnih umetnikov večkrat gostila tudi skladateljico in pianistko, rojakinjo Ingrid Mačus.

Alma Medana

Literarni klepet s pisateljico Anjo Mugerli

Anja Mugerli je novogoriška pisateljica, lektorica in avtorica več literarnih del, med katerimi je tudi zbirka sedmih kratkih zgodb Čebelja družina, za katero je pred dvema letoma prejela evropsko literarno nagrado (EUPL).

19. maja smo ji imeli priložnost prisluhniti na literarnem klepetu, ki ga je gostovala Alma Medana. Moderatorica Diana Pungeršič nas je popeljala skozi vsebino Anjinega drugega romana Pričakovanja.

MP

Fotografija: Arhiv Alma Medana

Likovno društvo Dablo

Ex tempore Go ART Go

Ustvarjalnost je tista, ki definira človeka ne glede na okvire, ki jih postavlja družba. Umetnost gre svojo pot, pušča za seboj del tistega, ki je dal del sebe. V duhu povezovanja in druženja slikarjev na obeh straneh meje smo člani društva Dablo organizirali ex tempore s pomenljivim naslovom Go ART Go.

Ex tempore je nastal kot plod sodelovanja s predsednico društva Endas iz Tržiča, Mario Grazio Peršolja. Tema, tehnika in materiali za slikanje so bili prosti, vsak si je izbral sebi ljub pristop do slikanja. Tako je na mestu, ki je bilo zaznamovano z mejo, nastalo 31 raznolikih slik. Dogodek je bil uresničen kot soočenje, druženje ob izmenjavi idej in izkušnji udeležencev. Povezovali so nas prijateljski klepet, barve, ideje, sonce in smeh. Na dan slikanja smo imeli priložnostno razstavo na Trgu Evropa, kjer je bila tudi predstavница kulture z občine Gorica.

Razstava slik, nastalih na dogodku ex tempore, je zamišljena kot potujoča. Prvič je bila na ogled postavljena v Galeriji Frnaža v Novi Gorici. Načrtovana je pot še v Gorico, Šmartno (Galerija Dablo) in Šempeter (Galerija Stopa).

Sodelujoči slikarji so iz društev Paleta iz Nove Gorice, Kultura Renče, Svetloba Deskle-Kanal in Dablo iz Goriških brd, Endas iz Tržiča in Makedonsko društvo. Zahvala gre predsedniku Krajevne skupnosti Nova Gorica

Gregorju Humarju, podžupanji Občine Brda Teji Jelina, ki je nagovorila goste, kot tudi Silvii Paoletta, predsednici občinske uprave v Gorici. Z nami je bila tudi Vesna Filej, predsednica ZKD pri Občini Brda.

Prijateljstvo, ki se tke na takšnih dogodkih ex tempore, je svetel biserček, ki z leti raste. Verjamem, da bo prešel v tradicionalni ex tempore Go ART Go.

Sodelovanje s sosednjo Gorico sicer traja vrsto let. Kadar oni organizirajo dogodke, smo člani Dablo vedno zraven. Radi se pohvalijo z dogodki tekmovalnega značaja. Tako so lani na ex tempore Gorizia Antica podelili več priznanj in nagrad. Med nagrajenci je bila naša članica Anica Blažič.

Alda Grudina

Briška pupa v dvorcu Coronini

Briške pupe vidimo vsi na svoj način

Društvo Dablo se je v Šempetru pri Gorici že večkrat predstavilo z razstavo slik. V prostorih zdravstvenega doma imamo stalno razstavo, ki jo menjamo trikrat letno. V dvorcu Coronini se predstavljamo drugič.

Briški slikarji nosimo briško krajino v srcu in je najpogostejši motiv na naših delih. Tokrat smo v ospredje postavili ženske v Brdih. Naslov razstave je Briška pupa. Od mladenk, do tistih, ki so jim leta pustila sledi na obrazu. Hoteli smo upodobiti lik briške ženske kot odločne, delavne, ki ji je sonce in slaba ura, kot tudi težko delo in veselje, predanost, s katerim opravljajo svoje delo, pustilo na obrazu svojstven odsev.

Alda Grudina

Kanalski keramiki na delavnici pri Ivanu Skubinu

V čarobni igri dima in ognja

Ustvarjalni naboj je bil tisti, ki je pripeljal dva ducata članov kanalskega kluba keramikov v Breg pri Golem Brdu. Na delavnico posebne tehnike žganja gline, imenovane raku, so prišli. In na druženje. Sami prekaljeni mojstri. S seboj so prinesli enkrat odžgane izdelke iz šamotirane gline, Ivan Skubin, njihov gostitelj in tudi sam prekaljen mojster, jim je odstopil svoje avtorsko narejene glazure iz pepela od trt, modre galice in zemlje (prsti). Nanesli so jih na svoje izdelke, ki so jih potem skrbno položili v veliko peč za keramiko in ... čakali. Samo mojstri vedo, kolikšna mora biti temperatura v peči in kdaj je tisti trenutek, ko je potrebno peč odpreti, po žareč izdelek seči s posebnimi kleščami in ga položiti v žagovino. Tam dozoreva lepota njegovega arhaičnega otipa – in potem, po približno pol ure, zagledajo oči tisto, kar so bili ustvarili vsi štirje elementi: zemlja, voda, zrak in ogenj.

Veseliti se dneva

Pričakovanje, radovednost in nestrpnost so komaj ukrotljivi. Odrasel človek postane otrok, ki kar ne more učakati trenutka, ko bo sredi dima in ognja lahko ugleдал svoj izdelek, ga še vsega vročega ohladil z vodo, opral in ga začel občudovati. Ali pa tudi ne. Včasih se stvari obrnejo drugače od pričakovanj, a tudi to je del igre, ki jo nudi ta stara tehnika žganja gline. V šestnajstem stoletju se je kot duhovna tehnika razvila na Japonskem, hkrati z obredom pitja čaja. Obred se je moral odvijati v preprosto in skromno opremljenem prostoru, skodelica je morala biti skladna z njim, opremo in obredom, na njej pa vtisnjena pismenka 'raku'. Danes je tehnika raku prepoznana kot tipičen japonski tip keramike in Japonci so jo razvili v vrhunsko umetnost. V Evropi je postala popularna šele po letu 1960, vsi, ki so ji zapisani, pa vedo, koliko vztrajnega poskušanja, trdega dolgotrajnega dela, proučevanja, napak in vriskov veselja je vtisnjeno vanjo. Kot bi bilo v njej zapisano eno celo človeško življenje. Pismenko raku, vtisnjeno na prvih japonskih skodelicah, nekateri prevajajo kot 'užitek, veselje, osvoboditev, užitek v ugodju', drugi kot 'veseliti se dneva'.

»Apel podobo na ogled postavi«

In veliko veselja je bilo tisto soboto sredi marca na zelenici pred Joščevo domačijo v Bregu. Veselje je ustvarjati z notranjo radostjo, o kateri govorijo roke, v dotiku z nastajajočim predmetom, v dotiku z glazurami pečenega predmeta, ki so včasih gladke in bleščeče, včasih baržunaste. Po končanem žganju v čarobni igri ognja

Kanalski krog z evropsko zastavo

in dima, prenašanju žarečih izdelkov v radoživosti in radovednosti z obilo nepredvidljive ustvarjalne zabave so kanalski keramiki postavili svoje umetnine na ogled pred dvesto let staro Skubinovo domačijo (aprila pa tudi v kanalski galeriji Keramost). Nika in Gregor sta jih po travi razporedila v spiralo, v čast bodoči prestolnici kulture so izobesili evropsko zastavo, sosedova Marisa je izdelala lične številke, jih postavila pred vsak izdelek in – izbor najboljšega se je začel. Dejan, ki je zbral največ točk, je za nagrado dobil liter olja, sad oljčnega drevesa, briške zemlje in dela gospodarjevih rok, Jernej, 'uradni' fotograf dogodka, pa naslednji dan zraven poslanih fotografij dopiše: »Zelo lep dan ... Se ga še vedno čuti ... tudi na oblekah.«

Iva Sivec

Fotografije: Jernej Skrt

Kaj praviš? Belo, je dobro!

Nutella vs. Eurokrem

Sem se kar zamislil, ko sem zadjič gledal skozi okno. Dolgo sem gledal skozi okno, ki kaže prav v sam center prelepe vasice – Šmarje. Nekaj mi je manjkalo. In se sprašujem in mozgam in gruntam in naposled le prižgem žarnico nad glavo. Seveda, kje pa so otroci? Kje so vaški otroci in njihov živ žav? Aja, pa ne da sem jih pogrešal samo danes, češ, da so pa včeraj bili! Ne! Sploh se ne prikažejo ven! Kot polhi med zimskim spanjem so otroci tega časa navezani na svojo elektronsko komunikacijo – DOMA! Nič novega vam ne pravim, vem! Ko sem tako razmišljal ob oknu, me je pobožala tista sladko-kisla zadeva v srcu, ki se ji reče nostalgija. Pogrešam kričanje in zmerjanje. Pogrešam igre, kot so ravbarji in žandarji, kavbojci in indijanci, preproste igre, kot je lovljenje in seveda - skrivanje! Visoko adrenalinske igre vam rečem! Skoraj bi pozabil obvzene bunkerje in tajna skrivališča – saj veste, skrivali smo se pred morebitnim sovražnikom, ki jih v času naše mladosti ni manjkalo – še oblast je imela svoje (tako zunanje kot notranje), ne vem pa, kako je bila uspešna v skrivanju ... Skratka, igrali smo se! Silili ob vseh možnih urah, ob mogočih in nemogočih vremenskih pogojih na ulico ali v center vasi ali kamorkoli že. Bistvo je bilo biti s prijatelji, se družiti. Igrali smo se in se veliko naučili. Naučili smo se SAMI, to pomeni res sami, brez staršev, brez šolskih psihologinj, brez varnostnikov, brez odvetnikov in advokatov ... Torej sami reševati vse medsebojne spore! Naučili smo se postaviti se zase, braniti svoje interese, pa čeprav je bil včasih interes prve kategorije samo kos kruha namazan s slivovo marmelado od none. Učili smo se razmišljati kot skupina. Naučili smo se celo kolektivnega duha, ki se je pokazal kot zelo koristna zadeva v primerih kot je: »Čigava je žoga?« Žoga v rokah zoprnega sosedu je veljala kot dokazno gradivo, ker se je (nič kriva nič dolžna) v trenutku razbitja šipe njegove dnevne sobe pojavila na kavču. In on je sklepal, da je nekdo izmed nas, ki smo se slučajno znašli na njegovem dvorišču v istem času kot žoga in razbita šipa, torej da je nekdo izmed nas žogo brcnil. Kolektivni duh je velel kolektivno lagati in objasnjevati, da je žoga sicer naša in da so neki drugi faloti, ki nam žogo neprestano kradejo in jo brcajo v okna stanovalcev bližnjih blokov, storili to kriminalno dejanje. Ne pa MI!!!! Učili smo se plezati na drevesa in (kar je še bolj pomembno) hitrostnega plezanja z drevesa, kar je bilo sestavni del nekakšnega triatlona: torej hitrostno plezanje z drevesa, tek in kolesarjenje. Šport

smo zelo prakticirali na drevesih, kot so češnje in to koncem maja in začetkom junija!! Tako tek kot kolesarjenje je potekal z ovirami (kmetove grablje ali njegov besen pes in podobno). Naučili smo se medicinskih veščin. Zelo pomembna med njimi je bila: prikrivanje odrgrnin, ureznin, udarcev in prask pred starši. To je bilo z vidika zdravja zelo pomembno, kajti, če je mama odkrila rano, ki je bila seveda posledica (po njenem mnenju) kakšne lumparije, si jih takoj dobil – batine, da se razumemo.

Joj, kako pogrešam dolge poletne popoldneve v počitnicah, ko smo SKUPAJ tavalili okrog, raziskovali in se borili (večinoma s svojimi strahovi in mejami – v smislu: saj si ne upaš!). Nihče nas doma ni pogrešal.

Poglavje televizija ... Hja, tudi, če bi komu slučajno prišlo na misel, da bi popoldne gledal TV, tega ni storil. Veste zakaj? Ker na programu ničesar ni bilo!!!! Komika. Vam rečem, da škatle ni nihče pogrešal. In preživeli smo svojo mladost brez elektronike, brez česar koli, kar potrebuje napajanje oz. baterije. Prvo zadevo na baterije sem dobil, ko sem šel k birmi – ura CASIO!

In šola. Ma kašna napoved testov in opisno ocenjevanje??? Aha, opisno ocenjevanje. Ta je tudi odlična. Nekdo v sklopu ministrstva je sedel za mizo, grizljal vrh svinčnika s pogledom obrnjenim levo in navzgor (kar pomeni, da si nekaj izmišljuje), prišel do genialne ideje, da bomo otroka manj frustrirali, če opišemo njegovo znanje ob koncu leta z besedami, namesto z oceno od ena do pet. Kar pomeni, da ima učiteljica na razpolago nekaj meglenih stavkov, s katerimi ti zamegli dejstvo, da je tvoj otrok totalna nula v matematiki. In to potuho peljemo do nevem katerega razreda, ko se potem nenado-

ma pojavijo ocene. Kaj pa potem? Ko ugotoviš, da imaš doma otroka, ki ga niso naučili seštevanja in odštevanja do dvajset zato, ker zakon narekuje, da otrok ne smemo frustrirati in jih siliti v nekaj, kar jim v tistem trenutku pač ni za početi. To pomeni, da vzgajamo duševno in psihično nezafrustrirane in uravnovešene otroke, ki pa ne znajo ničesar! Logika je ta: če je otoku všeč Nutella (za našo generacijo napišem raje Eurokrem), potem ga pusti, naj sam izbira, ne mu vsiljevat svojih pogledov na zdravo prehrano, ker boš kot mati ranila njegovo sposobnost samoodločanja. Pusti, naj se sam odloča, naj je Nutello šestnajstkrat na dan, če mu paše. Bodi ponosna

na svojega otroka, ki sam ve, kaj je zanj dobro, ponašaj se z njim pred kolegicami, v smislu: naš pa mi ne je solate in špinace tudi ne! To je njegova posebnost, njegova točka identifikacije! Me zanima, katera točka identifikacije bo ambulanta, potem ko bo zaprt kot vrata od reaktorja v nuklearni Krško, ko ne bo kakal (da ne rečem sral) štirinajst dni. Potem pa bo tvoj otrok nekaj res posebnega.

Za Eurokrem pa po mojem nihče ne ve, kakšne posledice povzroča, če se ga otrok preveč naje. Zakaj? Ja, ker ga nikoli ni bilo pri hiši toliko, da bi to stestirali ...

Sašo Mugerli

Pripis: prvič objavljeno v časniku »Latnik«, 20. 5. 2009

Pojasnilo Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS

V prejšnji številki Briškega časnika smo na str. 10 objavili članek Sestanek na ministrstvu za kmetijstvo, kjer smo zapisali, da sklad prodaja zemljišča po ceni 300 evrov na kvadratni meter. S Sklada smo dobili pojasnilo, da je Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS v letu 2022 dosegel najvišjo ceno 250 evrov v obalno kraški regiji, kar je razvidno tudi na sami spletni strani Sklada <https://www.s-kzg.gov.si/si/aplikacija-promet/upravitelj-sta-od-2015/?klic=6&leto=2022&upr=12>

V Goriški regiji pa je Sklad dosegel najvišjo ceno 70,21 evra na kvadratni meter.

Uredništvo

100-letnica Alojzija Tomšič

Obiskala bo rodno Kozano

10. junija je Alojzija Tomšič dopolnila 100 let življenja. Rodila se je v Kozani v Goriških brdih. Po domače so jo klicali Fane Jeronava. Poročila se je z Joškom, ki je bil po materi tudi Bric. Joško je dobil službo šoferja v Kranju in potem, ko je našel stanovanje, sta od leta 1951 živela tam. Rodili so se jima trije otroci. Joško je umrl leta 2007 v 94. letu starosti. Od takrat živi sama v stanovanju v dobri zdravstveni kondiciji, niti covid ji ni pustil posledic. Ampak Fane ni osamljena. Za to poskrbi devet vnukov in osem pravnukov.

Praznovanju se je pridružilo tudi nekaj sorodnikov iz Brd, z vsemi drugimi, ki bi ji radi segli v roko, pa se bo srečala v Kozani ob letošnjem praznovanju sv. Roka. Mamo je ob njenem jubileju razveselil tudi obisk kranjskega župana, ki ji je izročil častno listino Mestne občine Kranj.

sin Marko Tomšič

100-letnica Jelica Mavrič - Jela

Življenje ni bilo lahko

Fotografija: Suzana Fabricijo Brus

Bilo je sredi lepega pomladnega dne, 4. junija 1923, v času zorenja češenj, ko se je pri Mavričevih v Šlovrencu rodila Jelica Mavrič - Jela. Tedaj so se otroci rojevali doma ob pomoči izkušenih domačink. To je bil čas po prvi svetovni vojni, ali kot so takrat rekli »po veliki vojni«, ko se je življenje postavljalo na novo, pod italijansko oblastjo. Življenje ni bilo lahko. Družine so bile praviloma številne in preživljale so se s trdim kmečkim delom. Bile so precej samooskrbne, saj so večino hrane ljudje pridelali sami.

Jela je rasla ob bratu in dveh sestrah v vasi polni otrok in otroške razigranosti. V šolo so hodili v Hruševlje, kjer je poučevala prikupna, mlada gospodična Ribičič, učiteljica slovenskega rodu. Lepo jih je učila in jih spodbujala k branju knjig v slovenskem jeziku.

Sredi tridesetih let so se časi spremenili. V Italiji je zavladal fašizem in v naših krajih se je začelo intenzivno poitalijančevanje. V šolo so prišli italijanski učitelji in otroci so morali govoriti le italijansko, čeprav je bil to tuj jezik, ki ga niso razumeli. To je bilo novo grenko spoznanje, ponižanje, ki je vzbujalo strah pred prihodnostjo. Mavričevi so bili zavedni Slovenci. Nikoli niso sprejeli fašističnega režima, zato tudi otroke niso vključili v fašistično organizacijo. Vedno so ohranjali slovensko besedo tudi tako, da so bili med prvimi v župniji naročeni na knjige Mohorjeve družbe.

Kmalu je prišlo do druge svetovne vojne, krute vojne, ki je uničila mnoga mlada življenja in prinesla ogromno gorja in strahu. Jela je bila takrat že dekle in še danes pove, da se je tedaj res bala. Najbolj kruto je bilo tisto pri Peternele, ko so nacisti pobrali nedolžne ljudi, jih zaprli v hišo in vse požgali. Jela je nekaj dni po dogodku videla prizorišče groze.

Začetek poveljnega obdobja je bil težak, poln pomanjkanja in odrekovanja. Na kmetiji je bilo veliko dela in premalo delovne sile. Kot samostojni kmetje so bili prisiljeni v obvezne oddaje, kar je položaj še oteževalo. Težko pridelane pridelke je bilo potrebno prodati, kar pa ni bilo enostavno. Jela je

tedaj z vso požrtvovalnostjo in pogumom držala tri vogale domačije. S pridelki je odhajala na Tolminsko in vse do Jesenic. Sčasoma so se stvari uredile in življenje je postalo lažje in boljše; s traktorji in stroji so si olajšali kmečka opravila.

Jela je bila vedno rada v veseli družbi, na nedeljskih plesih, proslavah, gledaliških igrah in filmskih predstavah. Rada je imela lepe, elegantne obleke in svilene nogavice, ko je šla k nedeljski maši ali na kakšno praznovanje. Več kot petdeset let je bila pevka v cerkvenem pevskem zboru. Bila je natančna in precizna, cenila je urejenost, čistočo in svežino. Dokler je lahko, je zelo rada pletla, kvačkala in vezla. Rada je tudi brala in spremljala dogajanja po radiu in televiziji. Zнала si je ustvariti svoje mnenje o dogodkih doma in po svetu in zagovarjati svoja stališča.

Danes lahko rečemo, da je bila za nas nečake nepogrešljiva pri vzgoji. Skrbela je za nas in nam pomagala. Pogosto nam je dajala dobronamerne nasvete, ki so se nam včasih zdeli zastareli in prezahtevni. Učila nas je poštenja, dela in spoštovanja, v kar je sama verjela in tudi živela.

Želimo ji mirnih in čutečih časov do konca njenih dni.

Čas, v katerem se odvija Jelino življenje, je v zapis povežala nečakinja Lidija.

Jela je svoj 100. rojstni dan praznovala v veliki, veseli družini v nedeljo, 4. junija, v Šlovrencu. Posebej je bila vesela, da se je lahko udeležila sv. maše in vse pozornosti, ki ji je bila namenjena s strani župnika Emila Kramarja, pevskega zbora, nečakov in nečakinj ter vseh ostalih, ki ste se lahko udeležili. Čeprav sedaj težje izraža svoje misli, je zelo hvaležna za vse lepe želje in darila, ki jih je prejela osebno, po pošti in na družbenih omrežjih. V veliko veselje ji je bila pozornost s strani Občine Brda in se za izkazano pozornost zahvaljuje županu Francu Mužiču, Aniti Manfreda in Tini Samec Novak ter Andreju Colja.